

TRAGEDIEN
SANT GUILLARM,
CONDT
DEUS A POETOU.

E MONTROULES,
E ty GUILMER, Imprimer ha Librer.

1815.

Chetu aman annoyo an Actourien.

Ar VERG'HES
An Elez RAPHAEL ha GABRIEL.
Sant BERNARD.
Sant GUILLARM, Condt deus ha Poetou.
Ar PAP EUGEN, ar Gardinalet hac habitantet Rom.
ANACLET Pap faus.
Ar RODE TURQUI.
Ar ROUE HIBERNI.
Ar ROUE PERS.
An DUC breur d'ar C'HONDT, hac e vroec.
Ar GOUARNER.
Ar GENERAL.
An ESCOP.
Eur BARON.
Un DIGENTIL.
Ar SENECHAL.
Ar TENZORIER.
Ar BANQUIER.
Eur CONSAILLER.
Eur C'HAPITEN.
Un OFFICER.
Allan CARO hac e vroec.
LAVIGN hac e vroec.
Un HERMIT.
Eur POT-A-GAMBR.
Naou PACH.
Ar YCH Roue Hiberdi.
PACH Roue Pers.
Eur TABOURINER.
Eur DRÖMPILLER.
Soudardet.
Messagerien.
Eur Plac'h possedet.
Diaullo.

TRAGEDIEN

SANT GUILLARM,

CONDT DEUS A POETOU.

AR C'HONDT A ANTRE GANT DAOU PACH,
UN DIGENTIL, EUR POT-A-GAMBR HAC E
TENZORIER.

Ar C'hondt a lavar.

ME so Condt a Boetou hac a so puissant,
Vaillanta den a so dindan ar firmamant.
Ne gredan quet e ve var an douar tro ront.
Vaillantoc'h evidon, avez quen divergont.
Queit ha ma voa ma zad er bed-man er buez,
Ne gommanden netra herve ma bolontez;
Mes breman he rancan ren voar an douar
Hervez ma bolonte pe me a rai glac'har.
Da guenta he rancan caout commandamant
Var sour a var src'hant quen a yezin contant;
Pa'm bezo dastumet un nombr bras aneze,
Meh a rayo pep tra herve ma bolonte:
Neuze he rancan caout, an dra-ze a zo scler,
Pep coanta ar merc'het da dremen ma amser.
Ne respectin hini, me rancan he gavet
Tout hep commandamant, ha groague ha merc'het
Hac a pep sort traou all, ha rai contantamant.
Din ebars er bed-man: me renq cavet ma c'hoant,
Commandi en antier herve ma bolonte
Partout dre ar vro-man, me assur an dra-ze.
Rac se, me ho supli da vezan diligent!
D'ober ma bolonte ha ma gommandamant.
Nep ha vezo contrel e nep guis d'am bolonte,
M'er lacai dar maro, m'oc'h assur an dra-ze.

An Digentil.

Autro, on dever eo beza oll diligent
 Da heuil ho polontez hac ho gommandamant:
 Me bromet gant graç Doue, hep camet fazia,
 Va dever eo bepret dec'hu oboïssa.

Ar C'hondt.

Nep a rai din adrez da' gaout aour hac arc'hant,
 Me en recompanço evel un den vaillant,
 Rac red eo din cavet da lacat em zenzor,
 Me renq çavet mado, evel m'en deus ar mor.
 Rac se, ma Zenzorier, dec'hu e commandan
 Augmanti va zenzor, hep camet fazia;
 Mar beomp goernisset a aour hac a arc'hant,
 Ny hon bezo pep tra herve hor santimant.

An Tenzorier.

Pa m'eus bet an honor da veza Tenzorier,
 Me en em acquitto sur ebars em dever,
 Me lacat ho leve bepret da augmanti,
 Me so serviger dec'h en queit ha ma veyin.

Ar C'hondt.

Nen deo quet ma leve avoalc'h d'am c'honduin,
 Me renq cavet arc'hant bepret dre ma querin.
 Rac se quemeret pront, partout drez ma queffet,
 Ne bon, m'ho contanto, no pet quet a vorc'het.

An Tenzorier.

Mar quemeran arc'hant en hep lec'h evel-se,
 Me a ve punisset gant an Autro Doue,
 Quemeret gant justic, lequet ep dale pel,
 Hevel eul laer public condaonet da vervel.

Ar C'hondt.

Nen deus quet a justic e nep lec'h er vro-man
 A grette e nep guis donnet d'am c'horijan,
 Nec a lavare guir var va actiono:
 Mar greont din insult, ne bon, m'ho c'horijo,
 Me a ziscoelo dez he zon me puissant;
 Mes red eo din cavet bepret aour hac arc'hant.

An Tenzorier.

Justic a so lvez puissant er bed-man,
 Ar rouane memeus a deu d'ho maintain.

(5)
Ar C'hondt.

Credet certenmant, nen deus quet er bed-man
Roue quer puissant ma raen fors anezan:
Na zoujan e nep guis na Marquis na Roue,
Condt, Baron, Duc na Princ, pelec'h benac ma ve.
Ar pezh a lavaran a renquer da zerc'hel;
Nep na zento ouzin, me rai dezan mervel.
Rac se, groet diamec'h da ober promptsant
Un amas puissant en adur hac en arc'hant.

An Tenzorier.

Ne bon me a rai, n'ho pet quet a vorc'hel;
Dindan ho puissanç me rai ar pezh zo dleet:
M'ho servijo fidel, certen ne vanquit quet,
Me gommero partout evel ma commandet.

Ar C'hondt.

Mes red eo din gouzout ma zeus nombr anezo,
Rac evit tud dister na dit quet voar ho zro.
Va oll blijadurez ha va oll passe-temps
Cavet affer ouz tud ho deus cals a chevanz:
Me ne meus quet affer ouz tud so ho poagnan,
Rac dre boan ho divrac'h be medint ho veva.
Me a fel din cavet an nombr a gant mil scoet,
Pe eur yalc'hat mad demeus a ducadet.
Rac se ho supplian, mar be ho polonte,
Da ober ho possubl ma quevin aneze.

An Digentil.

Gant justic he credan e queffet aneze:
Hemedint deis ha nos ho pilla ar c'hontre,
Divoar ben pemp guennec e reont setanço
Da revina an dud evit dastum mado.

Ar C'hondt.

Me na ran quet a gas digant piou hoz bezo;
Mes red eo gouit quenta hac y on refuso;
Ha c'houi, ma Digentil, da c'houlen da guentan
Digant ar Senechal en prest dime breman,
Mar be he bolonte rei din un dec mil scoet,
Me er lezo en peoc'h, n'en din quet de voelet.

An Digentil.

My a da bartia hac yello de gavet

1**

Da gas al lisero oc'h eus din-me roet.
 M'er pedo da guenta da rei din aneze,
 Ha mar deus d'am refus c'houi a voelo goude.

(*Sortial a ra.*)

Ar C'hondt a lavar de Pot-a-gambr.

Ma na ro, m'en assur, me yel neuze souden:
 Me rai dezan ho rei, ya ha cals oupen.
 M'en bezo he oll vad ebars em gourc'hemen,
 En lacai en eur stad da glasq an aluzen.

Ar Pot-a-gambr.

Ma carac'h cas eur re betec ty ar banquier,
 Ennez en deus arc'hant hac a so dibreder,
 A ro var interest, a revin quemment den
 Ma ro deze arc'hant, an dra-ze zo certen.

Ar C'hondt.

Patdien! guir eo ze; red eo mont e vele
 Da c'houlen digantan, ha m'er peo goude.
 Ya, doubl interest! leveret-se dezan,
 Ma ne fel dezan rei m'er goerzo quer dezan.

(*ar Pot-a-gambr a sorti.*)

An Digentil a lavar.

'Autro, chetu me bet en ty ar Senechal,
 Evel ma meus comzer, on respontet ractal
 En deus lavaret din, pen deffe cant mil scoet
 Ne roffe quet un diner, rac ne ve quet peet.

Ar C'hondt.

He leal rei a rai, rac me yel e vele
 Hac em bezo arc'hant, p'otramant he vue.
 Me ha lacai goerza quemment so en e dy,
 Hac am bezo e star, he dy hac he mado.
 Var ben eur veach all, ma am anaveo;
 Me ne ran quet a gas nep guis dens a justic,
 Me fel din ma hunan ober partout d'am guis.

Ar c'henta Pach.

Autro, m'ar plich guenech'h permettin din-me se;
 Me a lavaro dec'h ma caffet aneze
 Ebars an ty an Escop, he zeus pour hac arc'hant,
 Hac en deus aneze casi en porneant,

Ar C'hondt.

Ma bachic bian, gouir eo se, c'hui voar ar virionne,
 Sur en ty an Escop he caffet aneze;
 Rac enez en deus sur, mar en deus den er bet,
 Hac a alfe rei din dec pe daouzec mil scoet,
 Ha ma na ro din-me en antier ma goullen
 Me y ello da guerc'hat en prest he vourgeden.

Ar Pach.

Me ya da bartia da lavaret dezan
 Oc'h eus intantion da gavet digantan.

Ar Pot-a-gambr a lar d'ar C'hondt.

Autro, chetu me bet en ty ar Banquier,
 Lavaret en deus din ne roi quet un diner:
 Pa ro voar interest int arc'hant ar Roue,
 Hac e ranco cavet cotion aneze;
 Eur Santificateur, hac ouспен quement-se
 Ha pea dre avanç interest' aneze,
 Bep tri mis en avanç quent evit ma roge.

Ar C'hondt.

Chetu ny gante oll breman ta refuset,
 Vel pa na ouffet quet pe a lec'h on savet.
 Pa la tette mornon! ar vech-man vezo ret
 Din monet da voelet a men vo refuset.
 Or sa, neus quet a gas, plijadur vo din-me,
 Pa arruin ennon me gommendo deze,
 Me ho lamo a stat hac o laçai da fal
 Ma teu foïnt dam anaout marteze eur vech all:
 Mar contestont ouzia mo laçai quer munut
 Ma rer goude ho maro dan annevalet mut.

An Digentil.

Ha enep lezen Doue, Autro, he raac'h se
 Noc'heus quet a affer a netra digante;
 Mado oc'heus avoalc'h a drugare Doue,
 Rac Doue a diffen ober drouc don nesan
 Na donnet he nep guis da vengi var nezan.

Ar C'hondt.

Nen don quet en humor da glevet da sarmou,
 Me tisco da brezec oua un den a fesson,
 Sellet ar mic'hiec, ar c'hoquin didalve,

Penos he teu da choqui un den evel domme.
 Abalamour da se, assuret, te ranço
 Goerza tout en antier ho tier ha querrio;
 Ma na rez quement-se m'em bezo da vuez,
 Me ha tisco da vlam un den evel domme.

Ar Digentil.

Autro, mar commandet me rai ho polontez,
 Me voerzo en antier hep cavet tam truez.

Ar C'hondt.

M'en bezo da vuez ma na rez quement-se.
 Me voel aru ma Pach, un dra so a neve.
 He bien! ma Pachic, petra en deus lavaret
 An Autro an Escop? ha me zo refuset?

Ar Pach.

Ya, tout en antier, quement a c'houlennet.
 Lavaret en deus din na roi quet eur goennec.

Ar C'hondt.

Avoalc'h eo quement-se, me a ya bettec ennes,
 M'ho rento glac'haret, assuret int a se;
 Ha c'houi oll assambles a renco dont guenez,
 A nep a boeltrono m'en bezo he vuez.

(*Ar C'hondt a sorti.*)

AR BANQUIER a lavar d'AR SENECHAL.

Autro ar Senechal, me deu betec ennoc'h
 Evit un tamic affer pini a gonti deoc'h.
 Ar C'hondt deus a Boetou zo bet ho clasq arc'hant,
 Pa na mens quet roet e fel ma ruinan

Ar Senechal.

Unan dimeus he dud zo bet guenen aman
 Da c'houlenn digueneh arc'hant en prest dezan,
 Hac en deus laret din ma na rogen dezan,
 He teuje ar C'hondt en quer evit ma revina.

Ar Banquier.

Demp betec an Escop ha leveromp dezan
 He cleer dont en quer evit on revina.

AR GOVARNER, AR BANQUIER, AR SENECHAL
HAC AN ESCOP.

Ar Govarner a lavar.

Salud dec'h, Auro an Escop. Ni zo deut d'ho caver
Evit conta dec'h un darn deus or sujet.

Darn a dud ar C'hondt zo bet betec aman
Da c'houl diguenemp arc'hant en prest dezan,
Ha lavaret demp ma na rogem dezan,
He teuje he-unan evit on revina.

Ar Escop.

Unan deus he dud zo bet ivez aman,
Hac en deus lavaret cazi ar memeus tra ;
Ya, eur som notabl, betec daouzec mil scoet.
Mar caran ho rei nen deui quet d'am guelet.
Ha mar rojen dezan quement a c'houlenne,
Assuret en ep guis voar ma zro ne deuje.

Ar Senechal.

Diguenemet e c'hbulen, a noa pas dec mil scoet,
Mar caran ho rei n'am bo drouc ebet ;
Ha mar rojen dezan quement a c'houlenne
Assuret voar ma zro he nep guis na deuje.

Ar Banquier.

Sepanant me meus aon ne deui d'hor goelet ;
Nen deus quet ha fiout en un den revoltet.

Ar Escop.

Gouir sur a leveret, na fiomp quet ennan ;
En a gavo tud fal evit donnet gantan.

Ar Banquier.

Beza he heus tud fal : en pep lec'h he caffet
Muin demeure ar sort-se evit a dud honest.
Tud fal a zeui gantan, assuret omp a ze,
Rac se he meus mil aon razan deus ma bue.

Ar Senechal.

Donnet a rañ en quer evit tra assuret,
Un dra benac a rañ ps vezo antreet.

Ar Escop.

Me oc'h assur en fat, en quer ma antre,
Hor bezo un affront, assuret omp a ze ;
Sicouret ac'hanomp, ha ni er c'hontanto
En sour hac en arc'hant quement ha seffotto.

Ar Gouarner.

No pet quer a vorc'het, me a diffenno quer,
me ya da lacat urs, da ober va dever.

Ar Senechal.

Rac se, bezit fidel da viret on tan caër,
Ha ni ho vicouro, mar ho pe nep affer.

Ar Gouarner.

Ya, me ziffenno, gant ar c'hraç a Zoue,
me a zeui d'ho caout, varc'hoas da greïde.

An Escop.

Doue da rei dec'h ar c'hraç da zont-de quemeret,
Neuze gant graç Doue ni vezo divorc'het.

Ar Gouarner.

me ya breman en quer da houlen soudardet,
Var bars un heur aman me vezo preparet.

Ar Senechal.

mar guel ar Gouarner, quemeret ar C'hondt
He lacat prisognier, nor bezo muiñ a spont;
Ni a raïo dezan casi eur memeus tra.

A lavare da ober, ze sur a bromettan.

Ar Banquier.

C'hui, Autro Senechal, magistrat er guer-man,
Ha gle ober justic bepret da bep huon.
Pa vezo an Autro ar C'hondt lequet dec'h er prison,
me a rae justic ep tam compassion;
Hac a gavo testo, ep tam difficulte,
me lacai dar maro ep caout ontan true.

An Escop.

Me raïo publia partout dre ar c'herrio,
Dre an oïl parozio, evit cavet testo
Deus ar rapineres hac al laeronzio
Hac ar violamant : dre vertu an testo
mar be cavet coupapl dre lezen vajeete,
He vezo condaonet dar maro ep tam true.

Ar Banquier.

me a meus mil son rac ne gaffet testo,
Dre ma ze un den revoltet dre ar vro.

An Escop.

Ne meus morc'het ebet : pa vezo prisognier

Ni or bezo testo demeus a pep cartier;
 Rac ma ve er prison, an oll a lavar se;
 James ne deu er mes pen deffe mil bue.

Ar Senechal.

Cals a dud puissant zo bed var ar bed-man;
 Pere zo bet tromplet aneze o hunan,
 Pere ne gavet den er bed-man birviquen
 A vige trec'h deze, an dra-ze zo certen;
 Mes pa droe ar fortun he teuent da goea.

An Escop.

Demp de nem retira. Varc'hoas ni glevo
 Hac e en deus dezir da zonnet var on tro.

Un Tabouriner a antre hac a lar.

Ordrenet eo dec'h oll quemeret an armo,
 Ha donnet en ty quer da gavet an Autro,
 Ar Gouarner a guer en deus din lavaret
 Donnet doc'h assina da zonnet de gavet.

Ar Gouarner.

Habitantet a guer, evit ma intentet,
 Ar C'hondt deus a Boëtou ha gle dont d'or goelet;
 Discriffet en deus din m'am bezo da lezel
 Gantan an alc'hoëo demeus a borzo quer
 Evit ma hantreo, ma commando enni
 Dan oll habitantet, herve he fantazi;
 Hac e ranque caver an aour hac an arc'hant,
 Daou ugent million, quen a vezo contant:
 En a rai he roll herve he bolonte,
 Da ober demp-ni poan hep caver nep true.
 Ma lavar dre he scrit he rai goerza or mado,
 Quen a vezo savet dezan e c'houlenno.
 Bet e voamp er conseil gant noblanc ar c'hartier;
 Or c'honseil so bet da diffen ontan quer.
 Chetu aman ar sujet do peza dastumet,
 Respontet din breman petra a leveret.

Ar c'henta Soudard.

Quement-se ha ve mat, Autro ar Gouarner,
 He ve groet goard bemde da viret ontan quer;
 A mar he rebellant donnet doc'h attaqi,
 Ni on eus armo mat evit e repoussi,

Ar eil Soudard.

Me so bet allies oc'h euil ar c'hampagno,
 Hac a het va buez ho vania an armo :
 Biscoas na guevis den a nep sort nation,
 Ha raje din trei, rac me a meus calon.

An triet Soudard.

Avoalc'h a leveret, mes c'hoas ne ouzoc'h quet
 Pe sort den eo ar C'hondt, herve ma parlatet,
 Ma ve arru aman, an dra-ze a zo gouir,
 Ne gretac'h na sellet na lavaret eur guir.

AR C'HONDT HAC E GOMPAGNUNES.*Ar C'hondt a lavar.*

Or sus, Capitennet, va zud oll en antier,
 Me o suppli breman da vezan din fidel.
 Pa vezo question evit antren en quer,
 Neuze he commancin da ziscoe ma fouer :
 Rac me lavar dec'hu, Cabiten va arme,
 Tolet hevez m'ho pet a c'houi a boeltrone ;
 Rac evel ar c'henta, c'houi ranco bepret
 Béza ar vaillanta deus an oll soudardes.

Ar General.

Autro, hep contenanc chetu me prest aman :
 Biscoas nem boe morc'het bete an heur a vreman ;
 Evit discleria dec'h ar pez zo em c'halon,
 Me bromet dec'h james me na vezin poeltron.
 Quen dre pado an dir zo en bec ma c'hlenve,
 Me demoigno dec'h va guir fidelite :
 Non pas dre ma c'homzo, evel ma contan dec'h.
 Ne bon, c'houi a voello pa arruo ar bec'h.

Ar C'hondi

Evidoc'h, Tenzorier, ha zo bepret fidel ;
 A bel zo, he credan, e zoc'h ma mignon quer ;
 Ne bon, mar gallan c'hoas cavet parlatet,
 Me ho recompanso, no pet quet a vorc'het,
 A c'houi, oll Autrone, a gredan zo ivez
 Er memous santimant, goelet vo hep dalez.

Ar Pot-a-gambr.

Terrubl e zon setzet ho voelet en pe guis

He trettet ac'hanotap nac ivez or servich.
 Un Doue zo en Fê a voar ma belonte,
 A men a meus, Autro, ouzoc'ha carante.

Ar C'hondt.

Assuret, Autrone, me a gret ferrañmant
 He vezin serviget guenec'h fidellamant.

Ar Digentil.

A guement a voelis biscoas var ar bet-man,
 Biscoas nan boe courach evel a meus breman.
 Avis a ra guenen ma ven presantamant
 Oc'h antren en Poetou en em gaffen contrant.
 Pala jarni mornon! He douet dec'h a ran,
 Birviquen gant unan ma e'hroc'hen na lezan.

Ar Gouverner gant e Soudardet.

Salud dec'h, Autro ar C'hondt, penos ac'hanoc'hu?
 Chetu me deut do caout evel ma zoc'h arret;
 Rac me a bromet dec'h, gant gnir fidelite,
 Biscoas ne voelis den quen gravet em ind:
 Ya, gant carantez evit ma intentet,
 Er fesson ma caran biscoas ne meus caret.

Ar C'hondt.

Autro ar Gouverner, terrupl e zoc'h glazet,
 Credi a ran e zoc'h un traitour em andret.

Ar Gouverner.

Credet partetamant james ne songis den
 Bette an heur a vremen, an dra-ze zo certain,
 A c'hoas ne gredan quet evi zoc'h, Autro ar C'hondt,
 He rae'h din retul na quemeret nep spont.
 Me zo bet alliez en meur a varaillo,
 Ha biscoas ne gollis er brezel en nep tro.

Ar C'hondt.

Clevet ra, Gouverner, re robust ho cavan,
 Terrupl he comzet rust ebars er vro-man.

Ar Gouverner.

Mar oc'h eus an desir da lavaret un dra,
 Comzet ha ni glevo gant cals dimeus a joa.
 Ræ se, demp er blacen ep dale quen aman;
 Neuze ni a glevo petra ret er vro-man:
 Rac ne bretantan quet c'hoas he rec'ha quen hardi

Da bretanti netra e nep va fantazi.
Autro ar C'hondt, m'ho pet, leveret din breman
Pelec'h na pe en bro chetu dre aman.

An nor-man zo serret ouzoc'hu franchamant,
Mar contestet ouzin na vezin quet contant,
Aman eo lavaret penoa oc'h eur goal den
Ne ret fors a Doue, a diaoul, nac a zen,
Hac e meus an desir da glevet ho toarre,
Quent monet davantach comzomp breman aze.

Ar C'hondt.

Terrupl out effrontet da c'houzout va doare.
Piou a gommando din-me? Un den evel doute!
Tol e ves mad, ma den, pe e vezi tromplet,
Rac mar fachan ouzit me nas pardonnin quet.

Ar Gouarner.

Me lavar quement all dec'hu, Autro ar C'hondt,
Biscoas me ne voelis un den quen divergont.
Abars ma quitaffen biquen divoar oc'h ent,
Me a zepre ma c'hic a golle ma squient,
A dorre ma divrec'h, a denne bleo ma phen,
Quent evit pretanti comz en eur sort termen.
Terrupl oc'h effrontet, malhevrus he veet,
Sanchet ompinion buana ma c'hellet;

Attaqui ac'hanon gant comzo goloet,
Quen a meus poan speret me meus ouz da gleyet.
Gant maliç e frezan, gant depit e varvan,
Col ma squient a rin pa songin neubeutan.
Vantre tette mornon! Pa glessen parfoeltra,
Te pe me a rañco ar voech-man perissa.

Ar C'hondt.

Terrubl oc'h aheurtet, Autro ar Gouarner;
Falveout a ra dec'h alc'hoea ouzin quer,
Evel pa na ven quet ar henta anezi:
Pe houi zo en coler, pe oc'h eus freunezi.

Ar Gouarner.

Freunezi na meus quet, en coler eo e zon.
C'houi a zo caz daze certen, Autro ar C'hondt,
Ouz en em revolti a enep ar guer-man.
Raç se e zon fachet, hac e zon deut aman

vit lavaret dec'h prömptamant ar voech-man
 irviquen evel se ne antreet aman.
 'Enoz, den fal ma zout, collet eo da squiant;
 Anquet e heüs Doue, Roue, an oll Sent;
 An Diaoul deus an ifern zo antreet ennout;
 Biscoas ne voelis den revoltet evel-dout;
 Posseder eo a gren da galon gant mado;
 En tenzorio ar bet e man da zilisso.
 Jn den a galite! Fi da guement-se tout!
 Golet e ves, Autro, pe ho pezo irvout;
 Rac me a lavar dec'h gant amitie ep quen,
 Ha non pas dre coler na gant eur galon yen,
 Va c'halon so bepret evit ho servigin;
 Que nen deo breman nen doc'h displiget din,
 Me nen don quet traitour: me a meus droug outoc'h;
 Ha malic em c'halon ne dalfe quet enac'h.
 Er fin ne baten mui da gomz var quement-se.
 Me a gret em c'halon oc'h eus quitted ar fe.
 Perac é spontin-me evit goelet ar C'hondt?
 Nen deo quet ar Roue. Ma ve quen divergont
 Donnet da forci quer henep ma bolonte,
 Mar antreet ebars, me am bo ho pue.

Ar c'henta Soudard.

Goel eo dec'h he lezel, rac nen doc'h, me promet;
 En zo goassan clenvez ha quemen a gaffet.
 Mar ho pe affer ontan, neuze c'houi a voelo.
 Lezomp-ni anezan ha tennomp on hillo.

Ar Gouarner.

Me a varfe cant coech, an dra-ze m'er promet;
 Quent ma teuffe en quer da ober drouc ebet.
 Arretet, Autro ar C'hondt, pe me po ho pue:
 Ni zo aman en goard, hac e vec'h eur Roue,
 Ne antreo den aman ne glevin ho doare.

Ar C'hondt.

Re aheurtet ho cavan, Autro ar Gouarner,
 Ha n'ho poehu quet dec'h diguenen eul lizer?

Ar Gouarner.

Pardonnnet-din, Autro, dec'h he voe recevet
 Eul lizer deus ho peurs a voe din digassen.

Me er c'homunicas de habitantet quer,
 Ma teujont da sponta ho clevet an tenor,
 Ma zint oll resolvet da zont de ne'm diffen,
 Mar fel dec'h dont en quer, an dra-ze so certain.

Ar C'hondt.

Perac e spontata? C'houi ne beet diner,
 Nac an artiznet pare a chom en quer.
 Mes a re pinvidie a ranco rei din-me.
 En antier ma goulen, p'otramant ho bue.

Ar Gouverner.

Salocross! Autre ar C'hondt, ne c'hoarvezo quet se:
 Me ho pet da return mar be ho polante.

Ar C'hondt.

Nen dout quet esperet da rei din en antier
 Queman a c'houlennan serivet dre ma lizer.

Ar Gouverner.

James na bermettin dec'h ze, a lavaran;
 Rac evit comao caer ne antrefet quet aman.
 Rac se, me ho aupli, retornet prompt dar guer,
 Ma na set me rai urs d'ho renta prisognier.

Ar C'hondt.

Va renta prisognier, un den evel domme!
 Ne heus na urs na pouvoer da ober an dra-ze;
 Ha ma sussen ep quen he pe bet sa desir
 D'am sellet evit se na da lavaret gwis,
 Me plante ma c'hlenve cant coech evit unan,
 Er calon da guenta hac er coquinet-man.

Ar Gouverner.

En em rentet, Autre, da demnet prisognier,
 Pe m'es bezo ho puez, an dra-ze a zo scler.

Ar C'hondt.

Quer vo dit da gonzo, me a bromet dit ze,
 Rac e zout voar ar poent ma colli da vuez.

Ar Gouverner.

Pa golfes ma bues-me ne ran quet a gar;
 Me a varfe aman quett sorial am plac.
 He bien! ma goardo, rei eo en em gouragi
 Ouz an diaoul bras a zeu d'on attacki;
 Rac en eum tentet evit divoal ho pen,

Pe ho pezo malheur, an dra-ze zo certen.

Ar C'hondt.

Va c'halon sur em c'breis a ftes gant anquen;
Ret eo distimahi guenech, mihieyem

Ar Gouarnner.

Biscoas ne meus goelet, eur geant eveldout,
En quemant a ma hes partout he res irvout.
Mes pa ve an ifern ouz da zicour breman,
James a henep dia ne antrees aman.

Goel ve guenen marvel mil guech evit unan.
Quent ma antreac'h en quer evit e revina.

Ar C'hondt.

marvail a levetet: breman ni a voelo
Pehini ac'hanomp da guonta a vanto.

Ar Gouarnner.

Certen me voar er fat james me ne vanquis,
Evidoc'h oc'h unan james ne reculin.
Mes ardou an distal a zo ouz da sicour,
Ne'n deus man evidout ne met an tan pe an douar.
Mes Jesus ma Salver ha sicouro bepret
An nep a gombatto en hano an Drindet.

Ar C'hondt.

Diffen quer oozin-me a fel dit da ober!
Nen dout quer suffisant da ze, ma mignon quer.

Ar Gouarnner.

En hano an Drindet, me ho pet, arretet.

Ar C'hondt.

Hep tam remission breman he finisset.

Ar Gouarnner.

Autro ar C'hondt, marteze en em queffet tromplet.

Ar C'hondt.

Raisonné a rez c'hoas, fripon fal, effrontet.

Ar Gouarnner.

M'ho pet, Autro ar C'hondt, en hano Doue on letet.

Ar C'hondt.

Das lezel, obstinet, da vuez a rancin.

Ar Gouarnner.

Ret vezo dre c'hoari e hol guenech quantana.

Ar C'hondt.

Me gret e zout pare ar vech-man couseoude.

Ar Gouarner.

Barbàr hac innumen, tirant ha didalve.

Ar C'hondt.

Coms a res c'hoas ouzin, fripon, er fesson-ze;

Ar Gouarner.

Diaoul bras an ifern, te a c'heus ma bue.

*Ar C'hondt.*Fripouet effrontet, coquinet didalve,
M'ho tisco da attaqui un den evel domme.

Rac se en eum diffen, me a bromet dit se;

Me antreo en quer hac am bo ta bue.

*(Laza ra ar Gouarner.)**An oll Soudardet atsamblés.*

Misericord, Autre, pardon, en an Doue.

Ny a c'houlen pardon hac ouzpen or bue;

Ny offr dec'h or servich ar rest deus or bue.

Ar C'hondt.

Me ho pardonno tout ha roi dec'h ho pue

Pa'n doc'h en em rentet, assuret oc'h aze.

Ma vizac'h resolvet ha to de ne'm diffen,

M'en bige ho pue, an dra-ze zo certen.

Rac sez, chommet aze pe. retornet d'ar guer;

Me rai ma ordrenanc breman ebar en quer,

Hac a raio ma feuc'h gant ar binvidigen.

M'en bezo ma c'houlen, an dra-ze zo certen.

AR SENECHAL, AN ESCOP HAC AR BANQUIER.*Ar C'hondt a lavar.*

He bien! Antrone, nac evit pezh sujet

Oc'h eus ac'hanon-me quen difesson tretet?

Ha dont d'am refusi evit neubeut a dra.

Ne gleiãc'h quet ober, an dra-ze a gredan.

Ha zerri quer ouzin, ha nouzoc'h quet eo me

An Autre Souveren partout dse ar c'hontre.

Respontet dia breman, mes ne leveret guir.

Quent ma voan deut en quer he voac'h meurbet habil,

Ha roet guenec'h moez d'am lacat er prison,

Da laza ma goardo hep tam remission.

Ar Escop.

Pardonnez din, Autro, a ze am excuset.
 Ar Gouarner a quer en devoa concluet
 Da lacat ober goard, me a bromet dec'h se,
 N'en devoa quet a urs, Autro, da ober ze.

Ar C'honds.

Quer e zeo bet dezan, me meus bed he buez,
 Hac em bezo arc'hant, pe me gollo ivez.
 Ha quement a c'houllan na rabattin diner,
 Pe me lacañ an tan partout da zevi quer.

Ar Senechal.

En ep lezen Doue he raffac'h quement-ze,
 N'on deus quet a vado da sevel ar som ze.
 Pa deuffac'h da voerza oa oll vat en antier,
 Ne zafac'h quet ar som a fel dec'h diyar quer.

Ar C'honds.

Belistr ha coquin fal, hac avis a heus-te
 E ran me ar justic evel ma er greste?
 Ma mar be eur paour ques er prison dit lequet,
 Ne vez james contant ne pean revinet.

Neuze he vi bemde ouz e interrogi

Quen a pezo tennet quement mad a guivi.
 Ma na gueves testo d'e lacat d'ar maro,
 Te a glasco erfin quelliez deus a dro.
 Ma quivi lec'h avoalc'h hep cavet tam truez
 Da lemel digantan e zanzev hac e buez.
 Mes dime ne ri quet, cret assur an dra-ze,
 M'en bezo ma goulen pa zon deud da vale.

Ar Banquier.

Autro, m'ar plich guenec'h rei din daou de pe tri,
 Me ne c'houllennan quen evit ho fourveñ.
 Me roi den en antier, moyennant grac Doue,
 Quement a leveret m'am bezo liberte.

Ar C'honds.

Ya, me roi amser evit ho fourveñ.
 Rac se gra diampech ha quenta ma c'hilli,
 Rentent din dec mil scoet, hac e hilli neuze;
 Beva atao en peoc'h ha cavet liberte.
 Mes eydoc'h o taou a ranco rei dime

Daou mil scoet varnuguent, pe m'em bo ho pue.
 Hac evit va foan da veza deut én quér
 He rancan dabu mil scoet, an dra-ze a zo celer.
 Ne rabattin diner n'am bezo quement-se
 En aour hac en arc'hant, p'otramant ho pub.

An Escop.

Impossible hé ve demp oc'h caver fere :
 Reit dimp eiz de termen, Autro, da ghatq ano.
 Ar som a zo notabl, n'eo quet et oc'h caver,
 Sur ny ho founisso dec'h, certen ne vancamp que.

Ar C'honds.

Ne roaq quet a dermen, credet en gukionno,
 Beza oc'h eus moyen da bean aneze.
 C'houi oc'h eus marc'hat mad da veza quit gant se,
 Ha me quercoulz marc'hat da gaver ho pte.
 Rac se, ma Zenzorier, me gommant dec'h breman
 D'ho lacat er prison, ha commencer goerta.
 Quement mat ha gueffet dere en ho ziez,
 Ha ma na ve avoalc'h m'en bezo ho buer,
 He depechet ober abars ma retornin.
 Me ya da dy ma breur camer ne arretin.
 Rac se grettu depech. Breman me retorno,
 Ma rebarbont ouzin m'ho laei d'ar mro.

An Zenzorier.

Autro, me a raio quement a gommantet,
 Hac a rai ep faut ar pez a loveret.

(*Ar C'honds a ya er mro.*)

An Zenzorier a lavar.

He bien ! Autrone, ret eo pez breman
 Herve an ordrenatq oc'h eus clevet amon,
 Pe donnet d'ar prison, ha me voerzo neuze
 Quement vad a guevin ebars en ho ziez.
 Va c'harg eo ober ze pa zeb din commandet
 Gant ma mest an Autro, pa'a deo bet partiet.

An Escop.

Autro, on stouret, mar plich guenech'h, breman;
 E man en ho pover donnet d'on assista,
 Ho tont da rabatti, p'ho hetis autorite.

Ar Zenzorier.

e rabattin diner, assuret credet se,

Ret eo dec'h pea ar som pa zo dec'h ordrenet,
 Hep contenanc breman, pe he vet prizonniet.

Ar Senechal.

Ma na rabatez demp nen deo voaz dimp pean,

An Tenzorier.

Diffennet eo ouzin, rac se astet buan.

Ar Senechal.

Deud guenemp ni on dabu m'or bo or liberte:
 Ne songet quet certen monet dirac Doue.

An Duc breur d'ar C'hondt a lavar d'e vroc.
 Va friet, eur boan vras a zo sur em c'halon
 Ho consideri ar spont, allas! hac an eston
 A ra va breur ar C'hondr' d'an habitantet ker,
 Betec m'en deus laet me meus ar Gouarnet.
 Pa zedi en quer he commant tout deze,
 Evel pa ve eur monarq p'otramant eur roue;
 Ma teu d'ho revina ep tam remission,
 Ma no deve arc'hant ho laga er prison.
 Memeus an dud honest pep goella deus a ker
 Zo gantan revinet quement zo er c'hartier.
 Ma collan ma squient pa deuan da voelet
 Pe guer yaouane he ze en em accoquinet
 Persecuti an ihis ep tam remission,
 Muntra ha violi partout dre ar c'hanton,
 Hep caver nep truez na respecti hini;
 He ra pepret peptra herve he fantazi.

An Ducquess.

Va friet, evit se n'ho pe quet a vorc'het:
 Nen doc'h quet responsabl dar pez a leveret.
 Mar gra actiono a ve contrel d'ar fe
 He vezo punisset gant an Autro Doue:
 Rac nan doc'h quet capabl evit e gorija,
 Dec'h he ras insult quer quent ha d'ar c'henta.

An Duc.

Va friet, nan deus cas: me meus ar volonte
 Da dont d'er c'horija gant ar c'hraç a Doue.

Ar c'henta Paoh

Goel ve dec'h en lezel, nen doc'h quet evissan,

Un den revoltet eo mar deus var ar bed-man ;
 Hac a lavar beva er bed-man en e roll ,
 Un den eo ne ra fors a Zoue nac ha diaoul.

An eil Pach.

Guir sur a leveret , rac ne ra fors a den ,
 Lazà , muntra a ra , an dra-ze zo certen ;
 Violi ra ar merc'het ar groague dre ar c'hontre
 Hep cavet aon ebet a jujamanchou Doue.

An Duc.

Me garre ven capabl evit e gorija
 Pa golfen va oll mad ha va buez gantan.
 C'hoas me a ve contant , ma ve convertisset ,
 Da recour he ine , sivoas ne ve collet.

An Duques.

Goel ve dec'h en lezel , pa zeo quen revoltet ,
 Pidi Doue evittan ma vezo pardonnet ,
 Lacat offerenno ma plijo gant Doue
 Dont d'e gonvertissa ha da chanch a vue.

An Duc.

O Doue eternal ! Reit oc'h assistanc din ;
 Ha c'houi Goerc'hes santel , a c'houi Speret divin
 Diguenec'h ar c'hraç , an ners a c'houlennan
 Da vonnet he bette a de gonvertissan ;
 Da remontri dezan gourc'hemenno Doue ,
 Hac ar c'hraç diguenec'h ma chancho a vue.

AR ROUE TURQUI a lavar d'e Pachet.

Me zo ar Roue bras dimeus an Turquian ,
 Ar puisanta den a zo var ar bed-man.
 Gonnezet e meus oll , quement a vezirent.
 Bi-coas en nep combat c'hoas ne'n don bet goassan
 Evit an dangerio a meus bet er bed-man.
 An oll nec'hamancho hac an dristidiguez
 A meus bet er bed-man en durant ma buez ,
 Dre ma c'hourach he zint oll tremenet.
 Chomet on en peoc'h , trugare Mahomet ;
 Entz a zo fidel bepret de vignonnet ;
 James da den ne vanq p'en deve promettet.
 Pa commansis quentan donnet da gombatti

Me'm boa neubent a dud, me' ho pet d'am c'hridi,
 Quenta combat a ris he voa en Tartari;
 Enon assuramant he voe stard ar barti.
 Ogon, gant ar gourach deus va zello ep quen,
 He risparfoeltris tout ep james lezel den;
 Ar Roue anezi ha lequis prisonnier,
 Ha goude quement se e c'hantresis en quer,
 Ma lequis he vado da augmenti ma re.
 Neuze em boe courach ho voelet quement se,
 Ma c'hoantresis neuze monnet da Limaci
 Ha goude quement se ebars en Hiberni.
 Partout em c'hombajo e meus bed ar victoar;
 Biscoas en ep lec'h ne meus cavet ma far.
 En Spagn, en Allamagn, en Bro-zes, en Candi,
 Hac ous ar re-man tout e c'his da gombatti.
 Hac e meus gonnezet, c'houi a zo din testo,
 Va pachet, pa voac'h guenen er brezeillo.

Ar c'henta Pach.

Biscoas ne meus goellet ha boe on en bue
 Un den quen courajus ha ma zoc'h en arme:
 Nep a vige enon ho voelet ar c'hoari,
 Gant un tol lan, ep quen he lac'hoc'h daou pe dri.
 Ha me en ho guichen ha voa quer courajus,
 A c'houlenne sicout bepret digant Venus;
 Biscoas ne meus goellet ev-t eur pot bian,
 A guement am drec'he me ne'n don quet en poan.

An eil Pach.

Biscoas ne'm boe quement a c'hoant da gombatti
 Evel am boa, Sir, pa voan en Normandi.
 Avis a re guenen e voan prest da vervel
 En creis an dirantet terrupl int tud cruel,
 Mea c'houi gant ho mousquet a laze aneze,
 Quer pot hac ar c'hellien en o goelen neuze,
 Hac eur rivier a goat ho font voar ar pave
 Diouz ar soudardet dimeus ar c'hartier-ze.
 Neuze em c'houragis pa voelis quement se,
 Hac or boe ar victoar ep tam difficile.

Ar Roue.

Terrupl e zon doaguet, Un dra zo em speret

A zo ouz va geni; ne meus repos ebet :
 Avis a ra guenen, clevet eur brut ho ren
 Hac a ra din poan vras, an dra-ze zo certen.
 Eur C'hondt zo en Poerou, ha ne ra fors a den;
 Me requet Jupiter da crevi he empen.

An eil Pach.

Penos, Sir ma mestr, ha doctanc oc'heussa
 N'ho peze trahizon diouzomp ha nep tu ?
 Me a zepre ma c'hic, ha dore ma mempro
 Quent evit ho quitat evit nep brescillo.

Ar Roue.

Avoalc'h eo quement se, ne meus quet a vorc'het,
 Pa zoc'h oll fidel din na verin quet tromplet.
 M'ho suppli, Autrone, bezet fidel bepret.
 Douest pstra c'hoarfe rac ne ven surmontet ?
 Rac me'n a meus esper souten va ampirez
 Entre em bevo yec'het ha ma touguin buez.
 Rac se, ma Zrompiller, het partout da vale
 Da lavaret d'am pobl beva en liberte,
 E meus bet ar victoar en quement ma zon bet,
 Ha leveret deze beza bepret fidel,
 Na vezint quet traitour rac na deuffe brezel.

An Drompiller.

Sir, pa gommandet me'n a oboïsto,
 Me'n a ya da bourmen partout dre ar c'hampagno
 Da lavarat d'ar popl beza bepret-joaus,
 He zoc'h bepret vainqueur a drugare Venus.
 Bellaouet, Autrone, noblanc ha bourhizien,
 Arrizanet a ker hac ar vare'hadourien.
 Comandi a ra dec'h Sir on Roue bras
 En em garet bepret, beza mignonet vras :
 Bet en deus ar victoar en quement ma ze bet,
 Var vor ha var douar, trugare Mahomet.
 Rac se, bezet fidel bepret en e andret,
 Ha mar ara brezel he viet aicouret.

(*Sortial a ra.*)

Ar C'hondt a lavar d'e dud.

Par la tete mornon ! freunezia a ren :-

Jupiter, Mahomet, va sicouret breman;
 Da Pluton ma mignon en em recommandan;
 C'houi Mars ha Mercur ha galon a bedan,
 Reit din oc'h assistanç pa meus necessite;
 Va doare a ouzoc'h ne zoetan quet aze.
 Eul lizer zo deut din breman zouden rentet,
 Digant eur mignon din e meus an recevet.
 Eur Roue a zo c'hoas ebars an Turquian,
 Biscoas nen deus cavet he bar var ar bed-man?
 Ret eo scriva dezan e meus c'hoant de voelet,
 Mar be he bolontez, gant e oïl soudardet.
 Rac se ta, ma c'hourier, het prest gant diligenc
 Bettec ar Roue Turq, hep ober contenanç.
 Reit al lizer dezan, ya, ep compliment,
 A beurs ar C'hondt Poetou, leveret franchamant ;
 Ha tolet e vez mad petra ha larò dec'h,
 Evel ma retornfet vit ma clevin guenec'h.

Ar C'hourier.

Pa gommandet, Autre, me gle oboïssa,
 Me-a retorno prest hep camet aretta,
 Hac a lavaro dec'h evel ma lavaro
 Nemertan ha roffe din ive lizero.

AR C'HOURIER a lar d'ar Roue.

Sir, mar plich guenec'h, quemeret eul lizer
 A beurs un den yaouanc n'eo quet deus ar c'hartier;
 En em recomand dec'h; c'hetu en langach ber,
 Me ho pet d'am depech eyit ma hin d'ar guer.

Ar Roue.

Penos, coquinet fal, terrubl oc'h effrontet;
 Me gret ne ouzoc'h quet ouz piou eo he comzet.
 Retornet var ho quis buhana ma elfet.
 Leveret dan den-ze me yello der goelet,
 Dindan eiz de aman en devezo brezel :
 Leveret se dezan pa arrufet er guer.

Ar C'hourier.

Adieu eta, Sir, me ya da bartia
 Hac a rento dezan ho quello hep tarda ;
 Credet assuramant me lavaro dezan,

Ar Roue.

Ha c'houi oc'h eus goelet biscoas quer revoltes
 Ha ma zeo ar C'hondt? m'ho pet consideret.
 Fallout a ra dezan rei ar brezel dime.
 Jupiter, Apollon, ha c'houi bermetto se!
 Ha c'houi ivez Neptun a gommant er mor bras,
 mercur ha Junon, ha c'houi ive Pallas,
 An doue Minerv em c'hoste a choazan:
 Dezo en em roan quent evit combattan.
 Rac se, me ho suppli d'am azista bepret,
 Me a fio enoc'h ne vezin quet tromplet.
 Diana, c'has eur voech va sicouret ivez,
 Me'n bezo evidoc'h pep sort fidelite;
 Couraget ma arme ha bezit fidel din:
 Ouz tud ho deus pouvoar e eomp da gombatt.

AR C'HONDT GANT E DUD.*Ar c'hourier a lavar d'ar C'hondt.*

Autro, man plich guenec'h, intentet m'ho suppli.
 Biscoas na voelis tud evel en Tartari,
 Quer cris int a galon ha ruit bras a vizach.
 Avis a ra guenen he zint teun a gourach.

Ar C'hondt.

Petra en deus laret an den-ze a nevez,
 Ha me zo e vignon, he mezan, couscoude?

Ar Pach.

Salocroas! Autro ar C'hondt, lavaret a ra dec'h
 Var ben eiz dez aman en eur gavo guenec'h,
 Intantion en deus da livra combat dec'h.

Ar C'hondt.

Ze memeus a fel din, a ne c'houlennan quen,
 Me a houiez er fat em boa adversourien.

Ar Pot-a-gambr.

Autro, teulet e voes gant aon na vec'h tizet,
 Rac ehez zo un den a zo leun a speret.

Ar C'hondt.

Penos en deus speret? petra leverettu?
 Ha c'houi a voar piou on? ha sponza a rittu?

Ar. General.

Rac e ve an ifera armet en hon besep,
 Jam bezo quet a spont pa vezin coleret.
 Xvis a ra guenen e sao ma bleo em pen
 'a glevan comz an Turq, assur, en ep tachen.

AR ROUB a lavar d'e dud.

He bien! va c'honseil, quenta zo da ober
 zo goulen assistanc quent monnet dar brezel.
 Ret e zeo dimp goulen sicour ouz Mahomet
 Pehini a adoran evel ma zeo gleet.

(Aman e c'hoant var o daoulin.)

Neptun ha Pallas, Apollon, Jupiter,
 Lucifer ha Vulcain, Belzebut, Astoret,
 Anfin dh idollo assambles ho pedan;
 Reit din oc'h assistanc, ezom a meus breman:
 Biscoaz n'am boe brassoc'h. Mar plich, reit sicour din,
 quen a vezo neuze me chommo d'ho pedi.

Un Diaoul a lavar.

Nep aon, sao a lesse, quemer pront an armo,
 Ha quet da gombatti, me n'eur gavo enon.

Ar Roue.

Me ho trugareca, ma Doue Mahomet,
 Abalamour moc'h eus ar vech-ma me c'hlevet.
 He bien! Autrone, a c'hui a voel breman
 Pena on respontet gant doueo ar vro-man?
 Rac se, ho per courach ha n'ho pet quet a spont,
 Na boekronet james ha bezet divergant.
 Gant grac an idollo pere zo puissant:
 Nep a zo voar ne a vezo triumphant.
 Biquen, me en assur, n'em bo misertoord
 Evit ar gristenien pa vezo deud ar sort.
 Rac se, dh Autrone, pa vezo combatti
 Evit ar gristenien, ne espergnet hini.
 Me a recompanço nep a rañ gailhardis,
 Pa vezin deus d'ar guer me a rayo ma guis.

Ar c'henta Pach.

Credet parfaitsmant, biscoaz noc'h eus goelet.
 Evit eur pot bian un all quen redoutet.

Evel ma zon partout gant an oll Cristenien.
 Biscoas bete breman ne meus collet gant den,
 Nac evit nep combat ne guitais tachen,
 Na ne brissen ober evit nep sort Cristen.

An eil Pack.

Ne bon tao, camarad, pa renquer combatti
 Neuze beli goelet eur potric ho c'hoari ;
 Quer liger, quer buan ha quer scan ho varchin,
 Ne vo nemert goad e lec'h ma tremenin.

Ar Roue.

Bon courach, Autrone, quement se a blic'h din:
 Me vezo dec'h fidel ar goella ma hillin.
 An nep am sicouro deus ma necessite,
 Pa vezin retornet me'r goelo goude ze.
 Rac se n'ho pet doetanç e haen d'ar brezel,
 Quent ma chomfen er guer goel ve guenen mervel.
 Ne chommomp davantach, demp d'en em prepari,
 Pa vezo poent monet ny yello da c'hoari.

AR C'HONDT HAC E DUD.

Ar General a lavar.

Autro ar C'hondt a Poetou, gant ho permission
 Me laro dec'h un darn am aprehansion:
 Sellaouet, m'ho suppli, mar deo ho polonte,
 Ha me lavar dec'h breman ar virionne.
 Pa voan me ho pourmen var ar mes ar guento,
 He zeus bet rentet din ractal eur c'helo ;
 He voa ar Roue Turq ho commanc rei brezel
 D'ho Majeste ; Autro, sellet an infidel !
 Hac e meus bet songer he wige groet mat
 Dont d'ho evertissa ha dont da evessat.

Ar C'hondt.

Me ho trugareca dimeus ma oll pouver,
 C'houi zo en assuranc va brassa mignon quer,
 Sellet an infidel, traitour ha deloyal:
 Abars un heur aman me roi dezan e fal.
 Demp breman, Autrone, demp d'en em prepari,
 Ha var nemeur amzer me yel d'e saludi.

AR ROUE.

Par la tete mornon ! Jupiter ma Doue,
 Chetu ny armet cloz ma guzul adare;
 Ha deus d'am instrui ha da lavaret din
 Penoz pe en fesson he tleer combattin.
 Rac c'houi zo Jupiter, Roue d'an oll astro,
 Hac ar mest general var an oll idollo.

Ar c'henta Consailler.

Sir, me oc'h assur, pa vezin me tommet
 Evit unan na daou na vin quet surprenet.

An eil Consailler.

Sir, me a ya breman da denna voar e dy;
 E gastel hac e ker en antier a razin.

Tenna a ra var ne.

Ar C'HONDT hac e dud a lavar en coler,
 Vantre tete mornon ! petra zo a neve,
 Ma tenner em c'hastel hep goulen ma c'honge ?
 Ah, ah ! chetu aman ar roue a Durqui,
 Eman zo courajus evel ma livrini.
 Me ho salud, Sir, a greiz va c'halon.
 Terrupl oc'h effrontet tenna quen direzon,
 Hep goulen ar c'honje deus a mest ar ker-man :
 Me gret ne ouzoc'h quet piou a chom aman.

Ar Roue.

Ny zo deut aman expressement, Autre,
 Evit rei brezel dec'h dre c'hraç hon idolo.

Ar C'hondt.

Par la tete mornon ! Penos, tra effrontet,
 Ma medi ho courach. Alon, ma soudardet,
 Tennet ho cleveyer ha lamet var neze.

Ar Roue.

Mahomet, Jupiter, parfoeltrit ho fenno,
 M'or-bezo ar victoar dre grac an idolo;
 Ny en em zicouro gant artificive,
 Hon azistet eta doueyo deus an Ee.

Ar C'hondt.

Ho ! ne batten biquen da glevet ho langach,
 Ho clevet da gomzo me ha ya en arach.

Ha te en em rento, lavar din effrontet?
Terrupl he sout hardi gant da dad mahomet.

Ar Roue.

Birviquen an dra-zb ne raen evidout,
Goel ve guenen cant coech perissa en irvout.

Ar General.

He bien! Autre, a c'houi en em rento?

Ar Roue.

Sicour a c'houlennan digant ma idolo.

Ar C'hondt.

Evit da idolo meus son, nan dout goassa.

Ar Roue.

Mars, Jupiter, Venus, a re ze a adoren.

Ar C'hondt.

Penos, tra effrontet, c'hoiz nen em renti quet!

Ar Roue.

Vantre sacre mornon! Ma nan don glacharet!

Ar C'hondt.

Rent din prest da glenvez, ne pezo drouc ebet.

Ar Roue.

Goel vez guenen cant coech beza dispartbetret.

Un Diaoul.

Me a renonc a gren, ma na gueres tehet:
Evidon me, ma den, ne chomin quet guenet.

Ar C'hondt.

Avis a ra guenen he clevan an diaoul
Ho combatti ouzin evel eur Roue fol.

Un Diaoul.

Fors! fors! fors! voar ar C'hondt.

Ar Roue.

Biscoas n'am boa go'et un den quen divergent.

AR C'HONDT.

Eman zo bet c'hoiri oc'h-eus goelet aman,
Biscoas ne meus goelet tud evel ar re-man.
Lavaret mat vos dm he vos an Turquet
Tud ar re terrupla a guement a gaffet;
Mes par fel deze mûin lavaret guir ouzin,
Me grougo ar Roue hac e dud a devin.

Ar General.

Quemest se a ve mad. foektra tout ho fenno,
 Quen a vezo neuze nor bezo peoc'h, Autre.

AR ROUE gant e dud hac a lavar.

Eman zo din affront, eman zo din glac'har,
 Biscoas ne voe goelet un den voar an douar,
 Quer redoutet ac en, an dra-ze a zo scler,
 Bette me'n deus trec'het ma Doue Jupiter.
 Er fin, ne on ma han gant despet e fressa,
 Gant ar glac'har ha spont ne on petra a ran.
 Em dizesper em be c'hoant bras d'en em lazan,
 Ne allan muia derc'hel digor ma daouligat:
 Ret e zeo din gortos eur bloa pe daou aman,
 Rac nen don quer capabl da drec'hi voar nezan,
 Col a ran ma squiant pa deuan da voelet
 Eur C'hondt evel ennez en deffe ma drec'het.
 Biscoas bettec breman n'am boa collet combat;
 Mes he leal breman he meus groet a dro var.
 A ben daou bloa aman c'hui voelo c'hoari all,
 Rac me a meus esper da lacat c'hoaz da fal.

*AR C'HONDT HAC AN DUC.**Ar C'hondt a lavar.*

Ho serviger ma breur, ha mat eo oc'h yet?
 Pel a zo n'am boa bet an enor d'ho gullet.

An Duc.

Yac'h ha dispoz avoalc'h, a drugare Doue,
 Da renta servic'h dec'h p'ho pezo bolonte.
 He bien! ma breur quer, petra zo a neve
 Ma zoc'h deut en quer oc'h unan evel se?

Ar C'hondt.

Gret am boa eur gfulen ouz an noblanç a guer,
 Da hout a hi roge em andret eur favour:
 Goab he deus groet a se, mes quer eo bet deze.

An Duc.

Eur pec'het bras, ma breur, he poa oc'h ober se;
 N'ho poa qust a affer a netra digante.

Ar C'hondt.

Me'n boz disclivet d'an Autre ar Gouarnet

Ma teuje da rei din an alc'hoeo a ker ;
 Hac en deus refuset ac'hanon deus a ze ,
 Hac evit peamant me meus bet e vuez.

An Duc.

Va breur, pec'het oc'h eus tout lazet ar Gouarnes
 Ha voa un den honest mar boa den er c'hartier,
 Ha ramassi mado an dud er fesson ze ;
 Ennez a zo eur c'hrim grevus dirac Doue.

Ar C'hondt.

Va breur, en em drompla a ret voar ar poent-se.
 Quement zo er bet-man zo crouet gant Doue
 Evit servich an den, ha rac se e c'hellen,
 Pa zon den puissant, quemeret hep goulen
 D'am servigin queit ha ma vin er bet-man,
 Rac goude ma maro n'am bo ezom netra.

An Duc.

Va breur, c'hoas eur veach, reprenit ar goms-se
 Ha songet er maro ordrenet gant Doue :
 Quement a zo crouet gant Doue er bet-man
 A ranco tout mervel, an dra-ze zo patant.
 Daouest en pez atat red vo dimp finissa !
 Rac se, me ho suppli, deut da zongéal ennani
 Capabl vezo m'er goar dont d'ho convertissa,
 Rac Doue on salver en deveus lavaret :

Nole mortem peccatoris sed magis convertatur.

Doue ne ordren quet laza den er bed-man,
 E oll blijadures ma teuffe da veva.

Ar C'hondt.

Ne gomzet quet a varo, me ho suppli a ze,
 Enes a zo un dra lestan din a goste ;
 Doue a lez an den bepret en liberte.

An Duc.

En em drompla a rit, allas ! ho cridi-ze :
 Consideret, ma breur, gourc'hemeno Doue
 Ha tachet da regli dionte ho pue ;
 Songet, me ho suppli, pa oc'h eus e disquet,
 Ne dal netra ho gout ma na vent observet.
 Miserabl eo an ini ha zo deut voar ar bed
 Mar deu d'ho transgressi, siyoas dre eur pec'het.

Joel vige dec'h, ma breur, ne vijac'h quet crouet
 la lequet da netra, ma gridi a'hellet,
 Evit dont da derri ar bianna gourc'hemen
 En deus groet or salver, an dra-ze zo certen.

Ar C'hondt.

D'houi a hel ober ze oc'h eus doujanç Doue;
 Ne vanq netra dec'h, tout herv ho polonte:
 D'houi a zo pinvidic, puissant er bed-man,
 Quement a zezirit ne zefot dec'h netra,
 Ar rozen ar merc'het d'en em divertissa,
 D'houi a zo sur evrus ha contant er bet-man.

An Duc.

D'houi ho pezo ive evel ma veritet,
 Mes ret eo dec'h ober evel ma zeo gleet;
 Rac mé ne gredan quet e ve den er bed-man
 A deuffe d'ho refus, m'oo'h assur an dra-man.

Ar C'hondt.

Ne gredan quet e ve evit eur feumeulen
 Unan quen excellant ebars en ep tachen
 Evel ma-zeo homan. Charmet eo ma c'halon
 Oc'h admira he guenet, he daoulagat mignon:
 Ret eo din e c'havet, an dra-ze a zo scler,
 Ha te pa out savant que da bredicateur.

An Duc.

Farsal eo a res cas guenet ma friet.
 Me golo va oll vat ha ma bue guenet
 Evit dissen ouzis mar fel dit ober ze.
 Ne heus-te quet a aon rac jugeamant Doue?

Ar C'hondt.

Vantre sacre mornon! me renonç da Doue;
 Nen deus quet a farço ebars an affer-ze:
 Me ranco e c'havet p'otramant da vue;
 Rac se, ep contenanç, en em resolv da ze.

An Duc.

Barbar hac inhuman, tirant ha revoltet,
 Ha te ve quer cruel quemeret ma friet?
 Cas guenet ma oll mad ha ro patientet,
 Les guenen ma friet a garan quen parfet.

Ar C'hondt.

Ne gomz quet davantach, Croguet enni potret;

Me gollo ma buez pe me renq e c'havet;
 Ha c'houi, coquinet fal, hetu tout a leste,
 Mar chomet davantach me'n bezo ho pue.

QUENTA OFFICER ar C'hondt a lavar,
 Deut guenemni, Itron, ret e vo dec'h d'ommet
 Gant ma mest an Autro he zeo dec'h commander.

Quenta Pach an Duc a lavar.

Nan daïo quiet assur, me a bromet dec'h se,
 Discroguet anezy pe me'n ho ho puez;
 Un dra vras eo goelet he vech'ha quen effroset
 Cas guenec'h ma mestres en despet d'e friet.

Eil Pach an Duc a lavar.

Courach, camarader, ha divoallomp onte,
 Da diffen hon mestres ne'n daïo quiet genter
 Me a varfe aman an dra-ze a ze scler,
 Quent me desse affront ma haë deus ar guer.

Eil Pach ar C'hondt.

Guenemp a dra certen e c'haï, me bromet se,
 Mar diffenast ouzimp or bezo ho pue.

An Ducques.

Fors, ma friet! Sicour, palamour da Zoue,
 Da zifen ma honor hac ouzpen ma bus
 Ouz an tirant barbar a zeu d'am ravissa:
 Va friet, en an Doue, ma sicouret brema.

An Duc.

Va sicouret, ma sud, da lemel ma friet
 A ya gast an tirant barbar hac effroset:
 Biscoas ne meus goellet er bed-man, me gret se,
 Ne respette he goad, tirant, n'emmet doute.

Ar C'hondt.

Vantre sacre mornon! Me renq da Doue.
 Penos, coquinet fal, ma bo, gast did'he,
 Mar chomet dirazon ma n'am ho ho pue.
 Autro, het da sarmon pastout drez ar c'hontre,
 A c'houi, Itron, marchet, ne gontestet quiet ne.

An Ducques.

O Doue eternal! reis oc'h assistanc din;
 Me ho pet ar vech-man da zont d'am c'honsoli;

istoz ne voe den quen glacharet a men,
 e gare he ven quit evic col ma buo.
 Ofanci ma Doue, ma herent, ma friet!
 Ivoas men ma human a zo dissenoret,
 te ne deu ma c'houer breman d'am azistan:
 te gare ven mado hac et deus ar bet-man.

Ar C'hondt.

Zantre sere mornon! Me renone da Doue,
 Va gomzit davantach ha quetret a lesse.

An Duc.

Va sicoutet ma eud, da lemel ma friet
 A ya gant an tirant barbar ha revoltet.

Ar C'hondt.

Penos, coquinet fal, poeltronet didalvez,
 Ma na gueret quitat me'n bezo ho puez.
 Rac ee, me lavar dec'h n'ar deut muin var ma zro,
 Gant ma c'hontelassen me ho tisparfoestro.

AN DUC e human.

O malheur ar brassan! ô tirant! ô barbar!
 Riscoas ne voe goelet da bar var an douar
 Nemet eur veach al gant ar tirant Hamon,
 Pehini a eure eur memes action,
 Hac a voe quer cruel da ravissa e c'hoar
 Ha voa eur plach'h honest, he hano vos Thamar;
 Mes Doue eternel; c'houi a zo mad depret;
 Dre ho m'hericord conservet ma friet
 Ouz an tirant cruel en deus hi ravisset:
 Pa na voa quet contant ne'n deus quet a bec'hiet.
 Me a ya da gavet an Escop deus a quer,
 Ma care ma zenti e raffe he zever,
 He prononce eur zelanç a excommuniquet
 Er retranche a vest an oll catoliquet,
 Ha sente marteze gant ar c'hras a Doue
 En em govertisso hac e chance a vut.

AN ESCOP, AN SENECHAL HAC AN BANQUIETI.

An Escop a lavar.

Chetu ni revinet ar vech-man gant ar C'hondt,

Biscoas n'am boa goelet un den quen divergont
 Pa deus dar guer-man, m'oc'h assur deus a ze,
 Me songe coulz a voa e collen ma bue.

Ar Senechal.

Gouir sur a leveret, nen deus quet er bed-man
 Un den all quer cruel, an dra-ze a gredan,
 Ma n'or bige cavet arc'hant da rei dezan
 E voamp oll revinet ha lequet da netra.

Ar Banquier.

Evit den em diffen ne voamp quet evittan,
 Cavet en deus tud fal evit donnet gantan;
 M'or bige contestet, an dra-ze a zo scler,
 E lacage an tan, me gret, da lesqui quer.

An Escop.

Mar deus mui var on tro e vezomp revinet,
 N'or bo quet a arc'hant da rei dezan bepret.

Ar Senechal.

Ret vezo dimp bepret rei e c'houlen dezan,
 Rac nen domp quet capabl d'en em diffen ontan.

Ar Banquier.

Mar deus nemeur a voech da c'houlen quement-se,
 N'or bo quet a arc'hant, assur eo an dra-ze.

An Escop.

Me voel arru e breur ho tonnet d'or c'havet,
 Un dra benac a zo sur gantan c'hoarvezet.
 Salud dec'h, Autro an Duc, petra zo a neve,
 Ma zoc'h breman en quer oc'h unan evel se?

An Duc.

Allas! suget a meus hac am groa glac'haret,
 Va breur an Autro ar C'hondt en deus ma desolet.

Ar Senechal.

He leal, Autro an Duc, ni a zo diezet,
 Daou ugent mil scoet e zeo demni coustet,
 Ho veza deus en quer ma zint dezan savet,
 Ma coust din ma hunan bete unnec mil scoet.

Ar Banquier.

Din me e coust ive ep rabatti diner
 Dec mil scoet en antier, quent ma zeo et a quer.

An Escop.

Certen, coustet eo din trizec mil scoet en antier

Quent ma zep sortiet hac et d'imeus a quer t
 'hoas e zon evrus beza quit evit se,
 Me zonge couls a vos e collen ma bue.

An Duc.

Va vige ma oll vad et gantan en antier,
 Ma lezet ma friet da chom guenen er guer,
 Me'n a vige contant d'ho hol tout en antier,
 Quent laeres ma friet, an dra-ze a zo sclor.

An Escop.

Penos, heo et gantan ho pried evel se!
 He grim a gri vanjanc ous an Autro Doue.

An Duc.

Ya, gouir eo certen he zep bet anlevet
 Diguenen deus ar guer gant an den miliguet.
 Rac se on deut amañ ma vezo decrettet,
 Ha groet he decretta evel ma zep gleet.

Ar Seneschal.

Penos he secrettis ne'n deus den er guer-mañ
 Ha grette en ep guis lavaret guir ontan.

An Duc.

Perac ne gretac'h quer? C'houi a zo obligen
 D'ober justic d'an oll evel ma zep dleet:
 Evidoc'h zo choazet evit ma punisset
 Ar c'hrimo capital ha vezo er vro groet,
 Ha ma na rentet quer da peb hunan justic
 C'houi ranco oc'h unan anduri ar suplic.

Ar Seneschal.

Nan don quer obliget, me a lavar dec'h ze,
 Rac zon am be neuze na golfen ma bue.
 Lequettan er prison ha neuze he voelfet
 Ha me a rañ justic evel ma zep dleet.

An Duc.

Me n'an don quer capabl da ober ze dezan;
 Ma vigen ne vos quer et ma friet gantan.

Ar Seneschal.

Evidon en ep guis ne'n don quer evittan,
 Rac se clesquet re al' hac a allo ontan.

An Duc.

C'houi, Autro an Escop, ha renq da viana

Prononci eur zetanc de excomunuga.

An Escop.

Evit se ne rin quet, me lavar dec'h breman,
Ne sourciin james en ep guis anezan.

Ha petra a dalfe demp sur ober an dra-ze?

Un den eo ne'n deus quet deus 'a doujanç Doue.

An Duc.

Un dra vras eo lezel un den var ar bed-man

D'ober pep sort crimo hep dont d'er punissa.

AR C'HONDT HAG AN DUCQUES.

Ar C'hondt a lavar dezi.

He bien, ma c'halon ha ma c'hontatamant,

Ne'n doc'hu quet breman ebars en ezamant?

Biscoas ne voe ma breur un den evel don me,

Na birviquen na ve, me assur a ze.

An Ducques.

Me ne ouffen beza em ezamant biquen

Quen a vezo beza gant ma friet hep quen.

Ar C'hondt.

Ne'n deus den er bed-man ebars en plijadur

Evel ma zoc'h breman, an dra-ze me'n assur.

An Ducques.

C'houi a zo un tirant, eur barbar revoltet.

Ar C'hondt.

Gant ha ran darre all c'houi noc'h eus drouc ebet.

An Ducques.

Ar goassa sivoas din me zo dissenoret.

Ar C'hondt.

Ne gomzet quet a ze ha ni vo mignonet.

An Ducques.

Den mechant, effrontet, cruel a diraison.

Ar C'hondt.

C'houi eo va c'halonic, va inclination,

An Ducques.

Te lata va ine evel en eur prison,

Ar C'hondt.

Ya c'halon c'hoas eur voech ha va inclination.

An Ducques.

Traitour, den miliguet, me gret out possedet.

Ar C'hondt.

Aboe an heur quenta ma voelis ho quener,
 Me gret en assuranc ar pez a leveret,
 Aboe ar moment ze oc'h eus ma ravisset.

*(An Ducques a goe dan douar.)**Ar C'hondt a lavar dezi.*

He bien, va c'halonic, petra eo quement-ze?
 Ret eo en em gouragi ha sevel adare.

An Ducques.

Cals a ret din a c'hoas gant ho comzo lubric,
 Hac offessonio fal, milliguet rejudic.

Avis a ra guenen e zon prest da vervel,
 Ne gredan quet james e ouffen beva pel.

Ar c'hondt.

Sevel, va c'halonic, arabat eo facha,
 Me zo ret din partout en em divertissa;
 Mar lavaran netra he zeo gant garante
 Eo en lavaran dec'h ha gant fidelite.

Terrupl on contristet, memes poan a souffran

Em speret, em c'halon evel-ze p'ho coelan:

C'houi eo va esperanc ha va oll blijadur,

Va oll gontatamant p'am be displjadur;

Va fianç er bed-man ha va objet querra,

Deus va oll tenzorio c'houi sur eo ar c'haëra.

Me'm bezo evidoc'h en pad va oll bue

Cals a fidelite ha cals a garante,

Me ho caro bepret memes bette mervel

Hac e meus esperanc, Itron, da guen derc'hel.

Rac se, me ho supli, discleriet prontamant

Petra ho gra dies perac nan doc'h contant,

Ha mar e meus pouver en ep feçon ebet

Da renta dec'h servich evel ma veritet,

Me ho pet d'am c'hredi evel m'ho promettan;

Deus a greis ma c'halon me raïo mar gallan.

An Ducques.

Ar pouver-ze oc'h eus, gout a ret, couls a me

Oc'h eus ma ravisset deus a douez ma ligne,

Ha digant ma friet pehini am boa bet

Hac a garan muia hac a guerin bepret.

Ar C'hondt.

Me zo un den prudent a meus autorite,
Me a gret he clean beza caret yve.

An Ducques.

Gouir sur a leveret ma ve c'houi a vesse
Evel ma zeo gleet dindan' doujanç Doue.

Ar C'hondt.

Arabat eo memeus sonjal en quement-ze,
Goude p'an bezo spas me voelo an dra-ze.

An Ducques.

Avoalc'h eo quement-ze, discour a ret breman
E medi da galon bars an traou ar bed-man,
Da heuil da blijadur ha da vue infam
Palamour ne gueves den a deuffe das plam.
Ogon me lavar dit hep caret aon ebet
Ma na chanches bue he vezi glac'haret:
Doue a bermetto pa pezo uzet re
Deus e batianter, assuret out a ze.
Ma aruo guenet eur goal tancontr benac
Ma na goulles pardon ou Doue a galon vad.

Ar C'hondt.

Javaret e heus din meur a sermon deja,
Un den fal an heves bervs ma intantan.

An Ducques.

Ar falla des zo bet biscoas voat an douar
Pa zout bet quer cruel da ravissa da c'hoar:
Hac en zo bet biscoas golet var an douar
Un den quen revoltet, quen cruel, quen barbar,
Nemet un tirant all ha voe quen effrontet
Ha eurs ar memet tra, Amon he voa advet.

Ar C'hondt.

Ret eo dec'h franchement revel voat quement-ze,
Me zo permettet din commandi des'h yve.

An Ducques.

Ne ouffen birviquen anquat quement-ze,
Eur c'hrim a gommentan grevus dirac Doue.

Ar C'hondt.

Clevet ma c'harante, va speret, va desir,
Un dra a laran des'h certen hac a zo gouir.

Me c'houlen da desto ar steret hac al loar
 Biscoas ne meus caret unan var an douar
 Evel ma admiran ar brezanc ac'hanoc'h,
 Birviquen ne vancan da veza fidel deoc'h.

An Ducques var e daoulin.

Goerc'hes gloriüs Vari, me recommand dec'h ma c'halon,
 Quemeret ma ine en ho protection :
 Mes allas ! sivoas din petra lavarän me,
 Me zo criminales dirazoc'h, ma Doue ;
 Dre ar merit ar goad er groas oc'h eus scuillet,
 Digant an tirant-man breman ma delivret.
 Pe'tramant, ma Doue, diguesset an anco
 Da läcat eur veach ar fin d'am devezio :
 Ne chomin quet pelloc'h d'offanci ma Doue
 En pep sort pec'hejo evel ma ran bémde.
 Maleur didé, tirant, maleur sur a pezo,
 Rac te a zo cos din da ober pec'hejo,
 Pec'hejo execrabi, leun a fallagries,
 Dre da superbite ha da autorite.

Ar C'hondt.

Biscoas ne meus goellet unan var ar bed-man.
 A bliche d'am speret evel ar Brinces-man ;
 Rac ze leveret din, mar plich guenec'h, Itron,
 Perac tra ne'n doc'h quet en dezir ho calon ?

An Ducques.

Pa deuan da zonzal, allas ! pe sort buez
 A gonduan guenec'h breman, sivoas dime,
 He teuan da sponta pa sonjan vezo ret
 Monet da rentan cont petra em bezo groet,
 Deus ar pec'hejo bras hac an avoultriac'h
 A gommattan gnenech'h, sivoas din allies.
 Credet parfetamant me gare ven maro
 Hac et deus ar bed-man, finisset ma dezio :
 Evit oc'h offanci ma Doue vel' ma ran,
 Ret vezo renta cont pa zongin neubeutan.

Ar C'hondt.

Arabat en nep guis dont da zonzal en ze,
 Credet parfetamant, pe me'n bo ho pue,

Prononci eur zetanc de excomunuga.

An Escop.

Evit se ne rin quet, me lavar dec'h breman,
Ne sourciin james en ep' guis anezan.

Ha petra a dalfe demp sur ober an dra-ze?

Un den eo ne'n deus quet deus a doujanç Doue.

An Duc.

Un dra vras eo lezel un den var ar bed-man,
D'ober pep sort crimo hep dont d'er punissa.

AR C'HONDT HAG AN DUCQUES.

Ar C'hondt a lavar dezi.

He bien, ma c'halon ha ma c'hontatamant,
Ne'n doc'hu quet breman ebars en ezamant?
Biscoas ne voe ma breur un den evel don me,
Na birviquen na ve, me assur a ze.

An Ducques.

Me ne ouffen beza em ezamant biquen
Quen a vezo beza gant ma friet hep quen.

Ar C'hondt.

Ne'n deus den er bed-man ebars en plijadur
Evel ma zoc'h breman, an dra-ze me'n assur.

An Ducques.

C'houi a zo un tirant, eur barbar revoltet.

Ar C'hondt.

Gant ha ran darre all c'houi noc'h eus drouc ebet.

An Ducques.

Ar goassa sivoas din me zo dissenoret.

Ar C'hondt.

Ne gomzet quet a ze ha ni vo mignonet.

An Ducques.

Den mechant, effrontet, cruel a diraison.

Ar C'hondt.

C'houi eo va c'halonic, va inclination.

An Ducques.

Te laca va ine evel en eur prison,

Ar C'hondt.

Ya c'halon c'hoas eur voech ha va inclination.

An Ducques.

Traitour, den miliguet, me gret out possedet.

Ar C'hondt.

Aboe an heur quenta ma voellis ho quenet,
 Me gret en assuranc ar pez a leveret,
 Aboe ar moment ze oc'h eus ma ravisset.

*(An Ducques a gae dan douar.)**Ar C'hondt a lavar dezi.*

He bien, va c'halonic, petra eo quement-ze?
 Ret eo en em gouragi ha sevel adare.

An Ducques.

Cals a ret din a c'hoas gant ho comzo lubric,
 Hac offessonio fal, milliguet rejudic.
 Avis a ra guenen e zon prest da vervel,
 Ne gredan quet james e ouffen beva pel.

Ar c'hondt.

Sevel, va c'halonic, arabat eo facha,
 Me zo ret din partout en em divertissa;
 Mar lavaran netra he zeo gant garante
 Eo en lavaran dec'h ha gant fidelite.
 Terrupl on contristet, memes poan a souffran
 Em speret, em c'halon evel-ze p'ho coelan:
 C'houi eo va esperanc ha va oll blijadur,
 Va oll gontatamant p'am be displjadur;
 Va fianç er bed-man ha va objet querra,
 Deus va oll tenzorio c'houi sur eo ar c'haëra.
 Me'm bezo evidoc'h en pad va oll bue
 Cals a fidelite ha cals a garante,
 Me ho caro bepret memeus bette mervel
 Hac e meus esperanc, Itron, da guen derc'hel.
 Rac se, me ho supli, discleriet prontamant
 Petra ho gra dies perac nan doc'h contant,
 Ha mar e meus pouver en ep feçon ebet
 Da renta dec'h servich evel ma veritet,
 Me ho pet d'am c'hredi evel m'ho promettan;
 Deus a greis ma c'halon me raïo mar gallan.

An Ducques.

Ar pouver-ze oc'h eus, gout a ret, couls a me
 Oc'h eus ma ravisset deus a douez ma ligne,
 Ha digant ma friet pehini am boa bet
 Hac a garan muia hac a guerin bepret.

Ar C'hondt.

Me zo un den prudent a meus autorite,
 Me a gret he clea beza caret yve.

An Ducques.

Gouir sur a leveret ma ve c'houi a vesse
 Evel ma zeo gleet dindan' doujanç Doue.

Ar C'hondt.

Arabat eo memeus sonjal en quement-ze,
 Goude p'an bezo spas me voelo an dra-ze.

An Ducques.

Avoalc'h eo quement-ze, discour a ret breman
 E medi da galon bars an traou ar bed-man,
 Da heuil da blijadur ha da vne infam
 Palamour ne gueves den a deuffe das plam.
 Ogon me lavar dit hep caveat aon ebet
 Ma na çhanches bue he vezi glac'haret:
 Doue a bermetto pa pezo uzet re
 Deus e batianter, assuret out a ze.
 Ma aruo guenet eur goal fancontr benac
 Ma na goulles pardon ouz Doue a galon vad.

Ar C'hondt.

Javaret e heus din meur a sermon deja,
 Un den fal an heves hervs ma instanten.

An Ducques.

Ar falla den zo bet biscoas voat an douar
 Pa zout bet quer cruel da ravissa da c'hoar:
 Hac en zo bet biscoas goelet var an douar
 Un den quen revoltet, quen cruel, quen barbar,
 Nemet un tirant all ha voe quen effrontet
 Ha eura ar memes tra, Amon he voa avvet.

Ar C'hondt.

Ret eo dec'h franchement revel voat quement-ze,
 Me zo permettet din commandi des'h yve.

An Ducques.

Ne ouffen birviquen anquat quement-ze,
 Eur c'hrim a gommentan grevus dirac Doue.

Ar C'hondt.

Clevet ma c'harante, va aperet, va dezir,
 Un dra a laran des'h certen hac a zo gouir.

me c'houlen da desto ar steret hac al loar
 Biscoas ne meus caret unan var an douar
 Evel ma admiran ar brezanc ac'hanoc'h,
 Birviquen ne vancan da veza fidel deoc'h.

An Ducques var e daoulin.

Goerc'hes gloriüs Vari, me recommand dec'h ma c'halon,
 Quemeret ma ine en ho protection :
 Mes allas ! sivoas din petra lavaran me,
 Me zo criminales dirazoc'h, ma Doue ;
 Dre ar merit ar goad er groas oc'h eus scuillet,
 Digant an tirant-man breman ma delivret.
 Pe'tramant, ma Doue, diguesset an anco
 Da lacat eur veach ar fin d'am deverio :
 Ne chomin quet peltoc'h d'offanci ma Doue
 En pep sort pec'hejo evel ma ran bemde.
 Maleur didé, tirant, maleur sur a pezo,
 Rac te a zo cos din da ober pec'hejo,
 Pec'hejo execrabi, leun a fallagries,
 Dre da superbite ha da autorite.

Ar C'hondt.

Biscoas ne meus goellet unan var ar bed-man.
 A bliche d'am speret evel ar Brinces-man ;
 Rac ze leveret din, mar plich guenec'h, Itron,
 Perac tra ne'n doc'h quet en dezir ho calon ?

An Ducques.

Pa deuan da zonzal, allas ! pe sort buez
 A gonduan guenec'h breman, sivoas dime,
 He teuan da sponta pa sonjan vezo ret
 Monet da rentan cont petra em bezo groet,
 Deus ar pec'hejo bras hac an avoultriac'h
 A gommertan gnenec'h, sivoas din allies.
 Credet parfetamant me gare ven maro
 Hac et deus ar bed-man, finisset ma dezio :
 Evit oc'h offanci ma Doue vel' ma ran,
 Ret vezo renta cont pa zongin neubeutan.

Ar C'hondt.

Arabat en nep guis dont da zonzal en ze,
 Credet parfetamant, pe me'n bo ho pue,

Ar Ducques.

Penos ancoust birviquen quement-man?
Ret e vo reman cont pa zongin neubestan.

Ar Chonda.

Marchet, het en ho rout hac het prest a lesse,
Me ho tiaco da vlam un den evel dome.
Evel-ze eo gleet recompanci guisti,
Pa vezer squis, gante ho c'has er mes an ty.

AR C'HONDT GANT E DUD.

Ar Chondt a lavar.

Hac en zo Tenzorier ma c'houffro guernisset
Gant aour ha gant arc'hant evel ma zeo gleet?
Rac breman he rancan prepari un arme
Da gommandi partout heve ma bolonte.

An Tenzorier.

Ya, creder assur c'houi a zo puissant
Ha pinvidic avoalc'h : evit aour hac arc'hant,
Beza oc'h eus mado da sevel un arme
Pa ve dec cant mil den, me oc'h assur a ze.

Ar Chondt.

Un dent santel a Rom er deus dan discrivet
He zeus eur Pap neve breman zouden lequet;
Hep ma zon bet james ous e zizobligi,
Groet en deus eur zetanc d'am excomunugui,
Groet diffen ous an oll da gerversi ouzin.
Me meus mil blijadur ho consideri ze :
Ma sevin un arme evit mont ebette
Me ha lamo ar Pap ha lacañ he guile,
Ha gommando partout herve ma bolonte,
Partout dre ar bed-man, hep nep difficulte;
Neuze e vin tranquil pa vin em liberte.
Me ya da heritic evit c'avec mado :
Quement den a gommand breman en ilize,
Me voerzo ho mado da augmenti ma re,
Me en disco da vlam un den evel dome.
Rac ze partiet tout da zastum soudardet
Ha quemeret arc'hant quement hac a garet.
Hac het dre ar c'herrio da ober inban ze.
Rac ze, groet diampach da ober an dra-ze.

Eur C'hourier.

Autro, pa gommendet, raison eo d'imp monet :
 Me ya brama d'ar guer da dastum soudardet,
 Ha noblanç, ha re all, quement den a voelin,
 Tout he vezoint constant da zont d'ho servigi.

An ail Courier.

Ha mar contest nicun da zonet guenemp-ny,
 Ny hel ho oblija pa gommendet demp-ny.

Ar C'hondt.

Ya, mar contest den guenechu da zonet,
 Leret deze eo me a meus ze commander :
 Ne'n deus den d'ho refus d'indan boan e vuo,
 Da zont d'ar servija pa gommendan deze.

Ar C'hourier.

Ny raio diampach da dastum soudardet,
 Ha neuze prontamant ny zeñto d'ho caver.

Ar C'hondt.

Hastat, groet diampach, e'hoas eur voech p'ho pedan,
 Rac voar ben eiz de he rencomp partian,

Un Drompiller.

Nep en deus dezic da vonner d'ar arme
 En servich an den brao, un den a galite,
 Pini en deus arc'hanç, gain ha cher vad bomde,
 Beyer ha treset mat herve e bolonte,
 Neuze dec scoet ar mis he vero e gajo,
 Eur blijadur eo servija an Autro.

ALLAN CARO HAC E VROEC, UN DIGENTIL.*Allan Caro a lavar.*

Me ya bennat da labourat deus ar mintin,
 A galon var he labourin.
 Bet e meus hirie gain ardant
 Abalamour d'ar groed a zo soant,
 Meritet mat he voz guener caver eur horff digante,
 Cals ac'hanoc'h ne roffe quet eiz gain lot deus e vroec,
 Ne'n deus nicher eiz beus er c'hanon-man un dogan,
 Er vro-man bet e meus hirie gain ardant

(Mons a ra da labourat.)

Groec Allan Caro a lavar.

Hetu Allanic, da vit dour
Hac astet prest dont d'ho labour.

Allan.

Hetu oc'h unan da guerc'hat dour,
Rac me renq chom gant ma labour.

E Vroec.

Penos ne'n defet quet pa gogean?
Deutu, Autro, d'ar c'hoquin-man,
Ne guitaffe quet an ty-man.

An Digentil.

Perac, va den, ne'n deate quet da vit dour?
Sentet ous ho groec hac et d'ho labour.

Allan.

Salocroas dre va lez, Autro,
Nep a zo sehedic a yello.

An Digentil.

Creguet er picher-ze ha querzet da vit dour,
Pe mar tennan eur c'hlastren
Me rofo dec'h a deus ho pen.

Allan.

Goel he ve dec'h ne raac'h quet;
C'houi voar er fat he zon armet:
Mar deut en ep guis var ma zro,
Me ho foaltro gant ma hernio.

Groec Allan.

Trohet eur scouarn diontan
Ma ne gar quitat an ty-man,
Ma vezo neuze lavaret
Ar hoz dogan discouarnet.

(Squei a ra gantan hac e lavar.)

Demp breman d'on labour affo,
Ha mar deu ar c'hornic voar on tro
Ny er haso quit ha va zado.

Allan ha lar ontan e hunan.

Eman eo ar vuez oc'h eus goellet
En deus eur paour ques gant e vroec.
Ha ne'n de quet goel guenen ha lezel,
He guitat ha mont d'ar brezel,

Eoit beva gamy er guis-ze,
 Ha beza dogan coucoude?
 Foutre d'am groec ha coz beate,
 Me ya breman da veza Autro,
 Me a ya d'ar brezel breman
 Rac ne choemîn muia er vro-man:
 Henon den n'am anaveo,
 Hac e reïont ac'hanon Autro.

(Mont a ra er mes an ty.)

LAVIGN HAC E VROEC.

E Vroec a lavar.

Penos, ma friet quer, me ho coel contristet!
 Na pe sort pinigen zo dec'hu ordrenet?
 Un den a vir galon en deffe covesset
 Tout an oll ps'hejo en deveus commetter
 Ha gle beza joaus, rac ma ve pardonnet,
 Mar gra ar binigen zo dezan ordrenet.

Lavign.

Impossibl he zeo din ober ar binigen
 Ha za din ordrenet, an dra-ze zo zarten:
 Pa zonzant quemant-ze va c'halon a vo din
 Birviquen an dra-ze me ne accomplissin.

E Vroec.

Nesi deb'h quer obliget da ober pinigen
 Da berrat ho puez, an dra-ze zo certen.
 Levenet, ma c'halon, petra zo ordrenet
 Ha mer graï evidoc'h mar he din permettet.

Lavign.

Lavaret he zeo din e rancas chom tri de
 Hep effa bannac'h guin. Pa sonjan an dra-ze!

E Vroec.

Hac e zeo capabl so da zont doc'h afflija
 Eoit tremen tri dez hep monet da effa.

Lavign.

Ya, capabl avoalc'h, me oc'h assur a ze,
 Ma ven un dez hep quen he colten ma bue.

E Vroec.

Tevel, ma friet quer, hac ancounahet se,

Me bromet dec'h un dra hac a zo guirionne,
 Mar queret derc'hel mat d'a ober pinigen
 Ne'm bo eur pipat guin en creiz ho courc'henn.

Lavign.

Birviquen ne allen beva var ar bed-man
 Ma nan dan dan davarn evit gallout effan :
 Ar zon a ra ar goer ebars en tavernio
 Ha ra din caout ar guin cals excellantoc'h.

E Vroec.

Ret eo dec'h, ma friet, va c'hredi e'hoas eur voech :
 Deut d'en em gorija a hentet tud honnest,
 Heuillet evit exempl an dud fur er c'hanton,
 Ha converset gante, hac effet gant rezon.

Lavign.

Birviquen ne ouffen beva er fat gante,
 Pa ve debret ho lein he c'heont a goste.

E Vroec.

Ret e vo, ma friet, dont d'en em gorija,
 Hac et d'en em bourmen, d'en em divertissa.

Lavign.

Reit din, ma friet, arc'hant da vont guenen
 Evit rei dar bevien pa arruont guenen.

E Vroec.

Dalet daou liard, n'ho pezo quen breman,
 Rac na deuffe dec'h camarat da vonnet da effa.

Lavign.

Nan din quet, assuret : reit din pemp goennec.

E Vroec.

Salocroas, ma friet, n'ho pezo quen breman :
 Hastet dont da leigna, me a ya de hoza.

ALLAN CARO, LAVIGN, EUR C'HAPITEN.

Allan a antre.

Bonjour dec'h, ma c'hompær, ma zetu evel-ze !
 Deut da rei chopinat, me roi un all yve.

Lavign.

Fenos, rei chopinat ! C'houi ra din glac'hari ;
 Groet zo diffen ouzin na effin banac'h muy.

Allan.

Ar voech-man he zoc'h spazet.

Lavign.

Ho senti ous ma groec he zon bet revinet,
 Ya ma iz da goves, ma voe din lavaret
 He ranquen chom tri dez hep mopet da effa ;
 Me meus eur glac'har vras p'an em consideran,
 Da veza bet quer zot da lavaret ze,
 Ma carjen me'n am boa lezet ze a goste.

Allan.

Ne'n de quet ret dimni dont da zenti onte,
 Rac mar oc'h eus arc'hant ny effo couscoude.

Lavign.

Allas! ma c'hompæer quer, ne meus quet eur goennec;
 Ma groec pe deus clevet en deus int oll serret.

Allan.

Me ya da vit arc'hant da bea boutailat
 Bremen pa retornin, demeure a galon vat.

Lavign.

Pellec'h da vit arc'hant? Me ya guenec'h yve.

Allan.

Me ya d'en eum anroll da vonnet d'an arme.

Lavign.

Petra reffet ennon pa veact anrollet?
 Rac demeure a c'hoarfe he ve goel caout sec'het.

Allan.

Dibri, ober cher vad hac effa guin bemde.
 Na zeffoto netra herve ma bolonte.

Lavign.

Avoalc'h eo quement-ze me ya da vont yve :
 Dem prest da vit arc'hant ha ny effo goude.

Allan.

Dez mat dec'h, Autro, ny on deus bolonte
 Evit dont d'on anrolli da vonnet dan arme.

Ar C'hapiten.

Ancien ho cavan da vonnet dan arme,
 Goenna ha ra ho pleo, goel ve dec'h c'kom er guer.

Allan.

Me raï touza ma fen ha tenna ma hernio,
 Me'n bezo eur berruquen hac e vezin Autro,

Ar C'hapiten.

Mat a ret o zenna : ne'n deus quet en arme

Tud a ve dangerus gant ho fen er guis-ze.
 Pe han e oc'h euzs, leveret din ma den ?
Allan.

Allan Caro a Donquedec,
 Lezanvet aman ar bonedec.

Ar C'hapiten da Lavign.

A c'houi, va den, a zo yve deus erit monnet data arme ?
Lavign.

Ya, Autro, rac ne meus quet
 Eur banne guir eus ma sec'het.

Ar C'hapiten.

Breman he terri da sec'het,
 Rac me roi dit anter cant scoet,
 Hac et en ker da bourmeni
 Ha lequet evez d'en em vevh.

(Mont a ra en e rout.)

AR C'HONDT HAC E DVD.

Eur c'hourier a lavar.

Autro, chetu me bet ho tastum soudardet ;
 Tud chentil ha noblanç, Autrone Baronnet,
 Bourc'hizien ha comun ha bep sort calite
 Zo en em anrollet da vonnet dan arme.

Ar C'hondt.

Deut mat oll a vier, me ha bromet dec'h ze,
 Rac dezir bras a meus da sevel un arme
 Evit monnet partout da gommandi deze,
 Pa zoc'h oll tud vaillant ha tud a galite.

Eur Baran.

Me a zo eur Baron, a zo bet alies
 Ebar en arme dre ar rouanteles
 Gant daou ugent mil den dimeus a dud vaillant,
 Da bunissa ar re ha voa sebeliant,
 Ha enep ar Rous voaint en em revoltet,
 Mes me gant un arme e meus int punisset.
 Quement deus en ep a voa en em savet
 Ha dimeus ar Rous a voa en em goupet,
 En eur guir en muy, hac ebar en Avignot.
 He falveas deze ma zrompla a fesson ;
 Ma lacas d'ar maro tri ugent anez.

Quiement a voa enni, hep cavet tam true ;
 Rac ma voaint revoltet a enep ar Roue,
 Ha renta ar re-all sujet de Majeste.
 Eur ker all en Candi a ziffennas ouzîn
 Ha men dirol an tan da zonnet d'ho zeyi.
 Goude-ze eur ker all ebars en Hiberni
 A kerris a sonjal donnet d'am attacki ;
 Mes evit recompanç da ober an dra-ze,
 Gant ma c'hlenve hep quen me a viras onte ;
 Me ho lacas assur quer munut a bezio
 Ma ballet o lacat da ober pastejo.
 N'ho pezet quet a spont mar bezan me guenec'h,
 Me eo goassa quillen ha gaffet en ep leo'h,
 Evit ners nac adrés ne foto quet dime,
 Pa or bezo affer me sicouro neuze.
 Assur me so capabl hep quen gant ma c'hlenve,
 Pa zon en ho servich ; me a bromet dec'h ze :
 Ouspen me a raïo ar pez a gommandet.
 Ya, men assur dec'h gant pep fidelite
 Ho servija fidel gant pep humilite.

Ar C'hondt.

O clevet ho comzo e zoc'h an den vaillant ;
 Rac se e meus dezir breman sur promptamant
 D'oc'h ober Cabiten partout voar va arme,
 Dindan va ordrenanç c'houi gommando deze.

Ar Baron.

Onez a so eur garg ha ne veritan quet,
 Mar plich guenec'h, Autre, a ze am excuset.

Ar C'hondt.

Ma na vijac'h vaillant, credet en eur guir creñ,
 N'am bije quet desseing d'ho lacat Capiten.

Ar c'henta Pach.

Princ vaillant, generus ha constant,
 Vaillanta den a zo dindan ar firmamant,
 Me offr dec'h ma servich ha va fidelite
 Pa zeo ho madeles dont d'am receo ive ;
 Me vo oboissant dec'h, Baron a Franç,
 Pa meus me an honor da zont en ho presanç.
 Ebars en eur gombat a voa en Picardi

Ny or boe ar victoar pen-da-ben anezi.

An eil Pach.

Me'n biscoas nan don bet oc'h, euil an armeo,
 Hac e meus dezir bras, mar plich guenec'h, Autro,
 Da vont d'ho servicha hac a bromet yve
 Beza bepret fidel, moyennant graç Doue;
 Rac me zo map eur C'hondt deus ar ker a Gandi,
 Ha meus lequet mado evit dont dam disqui
 Da vania an armo, da c'hoari ar fleuret;
 A drugare Doue ne meus quet c'hoas collet,

Lavign.

Ha me, credet assur, e meus un dezir bras
 Da vont en ho servich da approu ma c'hourach:
 P'am be bet eut banac'h dimeus a guin clerret
 Ne arz den dirazon, an dra-ze me'r promet.

Allan.

Me meus bet un amzer, pa voan me en Treguar,
 Me a voa redouttet gant habitantet ker;
 Ne gaffet quet unan en eur guir evel cant,
 Na deg'he diouzin pa efchen guin ardant.

Ar C'hondt.

He bien! ma zud quer, pa zoc'h oll tud vaillant,
 Breman he partiomp da vonnet promptement
 Da ober beac'h Rom; me contanto neuze
 Pep hini ac'hanoc'h herve e galite;
 Davantach he roan, ar pillach en antier,
 Dar soudardet vaillant a zeui guenen en ker,
 Hac al liberte franch partout var ar merc'het,
 Nemert ma rezervan mar be hini caver,
 Hini bet a ve coant, ma vezo din roet;
 Ha mado an ilis ma vezint em requet.
 Rac se, demp assambles betec ar Romanet,
 Me billo an Escop hac e Chaloniët,
 Ni rai ho chasseal, ho lacat da netra,
 Hac ho chasteo tout dimeus ar provinc-man.

Ar Baron.

Tremenomp dre Roetou pa heomp couscoude,
 Ha ny rai d'an Escop donnet guenemp yve
 it election dimeus ar Pap nevez,

Poc'h eus choazet unan herve ho polontez.

Ar C'hondt.

Ret eo monnet dre ennon : quent evit partian
Ny rañ dezan donnet pe guittat ar vro-man.

AR PAP HAC AR GARDINALET.

Ar Pap a lavar

Pa zeo bolonte Doue ma beza instituet
Da succedi dar plac ma zon breman choazet,
Rac me ho suppli, mar be ho polontez,
Da bidi ma Salver da gaout ouzin truez,
Ouz ar bec'herien baour a zo er gristennes,
Ma roi deze ar c'hraç a vezo necesser
D'observi al lezen zo groet gant hor Salver,
Ma vezo effacèr net an oll bec'hejo,
Ha pedomp hor Salver da rei deze graco
A vezo necesser da zanner da veva
Herve an ordrenanç en deus groet er bed-man.
Rac se, pedomp Doue, mar be he bolonte,
Ar Voerc'hes biniguèt, ar Sent hac an Æle,
Da brezervi ar fe hac an Ili-romen,
Ha ma teui de ziffen ouz e adversourien
Pere a fel deze donnet de distrujan,
E laeat en revin, hac e c'has da netra.
Rac se, Tad èternel, sellaouet ma requet;
Ha c'houi, Goerc'hes santel, Rouannes-an Ælet,
Bezet, mar p'fich guenec'h, hor guir advocades
Dirac Doue an tad evit ar gristennes.
Rac se, e meur esper breman, hep dale pel,
Lacat ar Jubile partout universel.

Ar Gardinalet.

Quement-ze a ve mad, assuret omp a ze,
Evit cas dre ar bed dar bopl ar Jubile,
Ma vezo dispozet ar gristennien fidel
Da bidi evidoc'h Jesus-Christ hor Salver,
Ma vo he bolonte ma vezet prezervet
Ha d'en em acquitta evel ma zeo gleet.
Ar gustum a zo bet a viscoas d'ar Papet
Da rei eur Jubile universel dre'r bed,

Ma vezo effacet net an oll bec'hejo
 Ma da gresqui ar fe partout dre'n ilizo.

Ar Pap.

Me ro dar gristenes breman ar Jubile,
 Dan ep zo penitant da netat oc'h ine,
 Pardon hac induljanç gant ma rouint da goves,
 Da venteni ar fe en meaq ar gristenhes.
 Me ro pareillamant dan oll covessorer
 Ar pouvoer da absolvi ar c'hajo reservet,
 Nemet ma rezervan da veza absolvet
 Ar C'hondt deus a Poetou a zo excumunuguet,
 Ma vezo un exempl. da guement zo er bet.
 Na vero nemertan deus a dud revoltet.
 Rac se eo ret breman publia dre ar bed
 Ar Jubile a meus dec'h tout accordet.

AR PAP FAUS.

Aragi a ran sur pa deuan da voeler
 Eus choazet eur Pap al ha me zo refuset;
 Men bezo he vue pe men bezo he stat,
 Me a varvo presant ma n'allan beza Pap:
 Rac ne intentant quet he teuffe en nep guis
 Da gommand en ep lec'h voar cheffo an Ilis.
 Pa la sacre mornon, ma na renq perissa!
 Gant arac'h ha depit assuret he frezan.
 Me vezo heritiq; bemde ma sarmonio
 Rañ diffen ous an dud ne zeuint de zelao.
 Sperejo an iftern ma inspiret breman
 Da hout pe ar fesson doat a ben anezan.
 Quent ma chomfe Pap, an dra-ze zo certain,
 Me a ve goel guenen confonti en ifern;
 Mes me a raio goel hac a yello breman
 Da rañcontri ar C'hondt ha gle donnet aman.
 Ze eo din da ober, me a ya de gavet,
 Mar refus ac'hanon em graio glacharet.

Ar C'hondt.

Salud dec'h on Escop, ni zo deut dre aman
 Evit dont d'ho pidi da zont d'on azistan.

Var an election dimez ar Pap neve,
Ny a breman da Rom evit ar sujet-se.

An Escop.

Awezo, mar plic'h guenec'h a ze am excuses ;
Eur Pap zo a neve breman souden laquet.

Ar Beron.

Gouir eo a leveret, mes evit quemant-se,
Resolvet eo an Autro da lemel a date,
Ha da lacañ un all evel ma zeo gleet,
Ma na deut guenemp ni m'ho rento glic'haret.

An Escop.

Ma fardoenet, Autro, mar plic'h guenec'h a ze,
Ar Pap a zo choazet gant an Autro Doue,
Rac an tado astel a ve en oraison
He c'houlien oue Doue da anavout erfat
An ini ha ve choazet diindan evit Pap.

Ar C'honda.

Nes deus quet a goatest ebars en quemant-se ;
Ret en dec'h dont guenemp pe guitat ar c'hontres

An Escop.

Goel vo guenen quitat, an dra-se mer promet,
Quent ma raffen un dra ne ve quet permettet.
Dre al lezen divin hac ordrenañ Doue,
Goel eo guenen mervel quent evit ober ze.

Ar C'honda.

C'houi a renq ober ze pe quitat ar c'hontre,
mar chommet davantsch me'm bezo ho pue.
Het prest, ma Zenzorier, het da guerc'hat breman
Quenemp zo necesser, hep reservi netra ;
Breman ni bartio da vont dar Romanet,
Ni chasséo ar Pap hac e Gardinalet
Ha lacai ho mado da ogmanti ma re,
Hac or bezo ar victor partout dre ar c'hontre ;
Rac gout a ret erfat he zo me puissant,
A guement zo breman dindan ar firmament,
Breman e zeus dec' vla he voen en Itali,
He quemeris Kerrio, ya dre guir c'hoari,
Vel ma zeo Obamon, Baïonne hac a Padou,
Ha dre ar re-man touz e zon me an Autro,

Goude-ze Capadoce. N'ouffen quet lavaret
 Peguement a Kerrio a meus me gonzet;
 A c'hoz en Normandi assur he zon me bet,
 Hac ar Ker a Goutanç ha meus-me quemerret;
 Ha goude-ze Tuirin ha zo eur Ker hep-si,
 Ar gaëra ha gaffet ebarc en Normandi.
 Me voar ne gretac'h quet evit lavaret dec'h
 He ven terrupla den ha gaffet en ep lec'h;
 Rac sonjal a ra dec'h he zco contadello
 A lavatan me dec'h non, non, me er prouvo;
 Ya, pa vezo ret, n'ho pet quet a doctanç,
 Gout a ret va doare hac yvez ma buissanç.
 Breman me anvo dec'h an nombr deus a Kerrio
 A meus me gonzet en lies bataillo:
 Landreguer ha Guengamp, Sant Brieç, Montroules,
 Goënet, Quintin, Rempoul, Rostren ha Keras;
 Anfin, me lavar dec'h e son breman em tyes,
 N'en deus nemert ar Pap, benes am groa dies:
 Tro var dro en antier he zco din ar c'hartier,
 Ne gret den contesti na lavaret eur guir.
 Pa, la tete mornon ! ne gaffet quet unan
 Quen redoutet a men partout dre ar vro-man.
 He lec'h ma prononcer an ano ac'hanon,
 E crener gant eston hac epouvant rahon;
 Partout dre ar vro-man me zo anavezet
 Evit ar goellan den zo pevar c'horn ar bed.
 Pa la jarni mornon ! me renonç d'am Doue,
 Nen deus quet a farço ebars en affer-ze;
 Rac me a zo un den biscoas na gnevis par
 En ep canton ebet var an douar.
 Ya, pa ve ret din lavaret eur plaç all,
 Ne gredan quet e ve er broïo infernal
 A grette donnet din evit ma attacki,
 Deus ma zellet hep quen he teuffe da greuvi.

AR PAP, AR GARDINALET HA HABITANTET ROM.

Ar Pap a lavar.

Va c'halon a zo trist gant eur goel guelo,
 Hac am groa morc'bedus hac a ra ouzin goue.

Ar C'hondt deus a Poëtou zo excumunuguet
A zeu gant un arme evit dont d'hor goetet.

Ar c'henta Cardinal.

Allas ! sur avalc'h eo e teuyo d'hor goetes
Un arme puissant en deveus preparet,
Ha mar gantre en quer he vezimp revinet,
Rac ar faos Anaclet a zo et de gavet,
Rac se, he ve mat d'emp prepari un arme
Evit en em diffen gant ar c'hraç a Zoue.

An eil Cardinal.

Me ho pet, Romanet, da zonnnet d'hor sicour
Evit dont da drec'hi nep zo d'imp adversour.

Ar Pap.

Habitantet a Ker, herve m'oc'h eus clevet,
Ar C'hondt deus a Poëtou zo excumunuguet
A gle donnet en Ker, assuret omp a ze,
Evit on revina hep mar gant e arme:
Ma lemel deus a Pap-assur a fel dezan,
Ha facat Anaclet evit on revins,
Ha ma na vemp capabl-d'en em diffen ontan,
Eo goel guenen quitat ha mont deus ar Ker-man.

Ar c'henta deus a Ker.

Na ve quet rezonapl he quitac'h ar Ker-man;
Ni dalc'ho mat bepret evit oc'h azistan.
Habitantet a Ker, mar be ho polonte,
Da zonnnet d'or sicour en on necessite.

An eil a Ker.

Obliget omp breman da zont da venteni
Ar fe hac an Ilis, ho tont d'ho frotegi,
Quercouls da gombatti ous an adversourien;
Nep na raïo quet se nint quet guir gristennien.

An driet a Ker.

Sicouret he vezet gant ar c'hraç a Doue:
Ny en em diffenno pa zeui gant e arme,
Ny guemero armo evit e repoussi
Gant ar c'hraç a Zoue hac ar Voerc'hes Vari.

Ar pevare a Ker.

Ny hazardo, certes, hor mempro, hot bue,
Evit en em diffen ha menteni ar fe

Mar marvomp er stat-se he vezimp curinet
 Ebars er barados en mesq ar vartiret.
 Nen deus quet a bresel a bliche da Zoue
 Evel :pa diffenner an Ilis hac ar fe.
 Rac se, en em sicouromp d'en em diffen ontan.
 Evit en repousai mar deus bettec aman.

Ar driet a Ker.

Un den dangerus eo : rac se pedomp Doue,
 Ar Voerc'hes biniguet, ar Sent hac an Ales.
 Ma roïont dimp ar c'hraç d'en em diffen ontan,
 Mar gantre en Ker, evit en repoussan.

Ar Pap.

Pa zoc'h oll resolvet evit en em diffen,
 Ny a bedo Doue evit dont d'har souten,
 Ha ni a brepara coucoude un arme
 D'en em diffen ontan gant ar c'hraç a Doue.
 (Sortial a ra.)

AR C'HONDT HAC E DUD.

Ar faus Pap a lavar.

Salud dec'h, Autro ar C'hondt, me zo rejouisset
 Pa meus bet an honor d'ho peza rancontret.

Ar C'hondt.

Ha c'houi, tad venerabl, me ho salud yve
 Deus a greis ma c'halon, pa zoc'h deus er c'hontre.
 Petra zo a neve ehars er c'hartier-man?
 Eur Pap a zo choazet a neve, a glevan?

Ar Pap faus.

Ya sur, Autro ar C'hondt unan zo a neve,
 Hac a zo bet choazet, sur, en despet dime.

Ar C'hondt.

Nan deffan quet den brao, groet ar recit dime
 Deus e actiono, mar de ha galite.

Ar Pap faus.

Autro, me nan don quet capabl da ober-ze,
 Va excusi a ret, mar be ho polonte.
 Nen deo quet permettet eu ep guis gant Doue
 Donner da deonc-prezec an eil deus eguile;
 Mes pa fel dec'h clevet me ya da lavaret.

En zo leun a valic, ingrat, sedicius,
 Fffrontet, deloial, injust ha glorius;
 Treti a ra an oll hep enor pa respet;
 Memens evit netra ho ve disobliget;
 C'houi zo deus an Ilis pen-da-ben retranchet
 Dre eur zetanc terrupl en deveus fulminet.
 Me, me gret em c'halon e man ho madeles
 Prest da zont da zouten bebret ar gristenes;
 Rac mar chom da c'houarn an Ilis er bed-man,
 E c'hai ar gristenes, assuret, da netra.

Ar C'hondt.

Ne rai quet assuret rac me viro ontan,
 Me ha lacai un all a chasseo anezan,
 An hini a choazin ha gommando neuze
 Partout dre ar gristenes herve ma bolonte.

Ar Pap faus.

Quement-ze a ve mat, credet se assuret,
 Ha Doue ho peo deus an oll vat a ret.

Ar C'hondt.

C'houi vezo a choazin da veza Pap breman,
 Me a ya braman-zon lacat ho curuna.

Ar Pap faus.

Me nan don quet capabl da veza er garq-se,
 Mes neamoin, ma Frinc, c'houi rai ho polonte.

Ar C'hondt.

Quement-ze a zo groet demp oll en Ker breman,
 Evel ma antrefomp ni rai e zivisca.

AR C'HONDT HAC E DUD,
 AR PAP HAC HABITANTET KER.

Ar C'hondt a lavar.

Or sa, prest en em rentet, rac mar groet resistanc
 Me rai dec'h certain santout ma buissanc.

Ar c'henta deus ar Ker a Rom.

Penos en em renta, den fal ha milliguet,
 En em den deus hor Ker, den excumunuguet.

Ar Baron.

Re hardi e comzes, breman ni a voelo
 Pehini ac'hanomp dre nez a c'hones.

An eil deus a Ker.

Ni ziffenno ouzoc'h gant ar c'hraç a Zoue.

*An driet a Ker.*Mar gouzout combatti hevel a leveres,
He fenques c'hoari un tol da ziscoe din da ners.*An Tenzorier.*Hon adres a voeli, marteze hep dale,
Constout ha raïo dit, assuret, da vue.*Ar c'henta a Ker.*Soit, nen deus quet a gas; ret e vo eur voech deomp
Tenna or c'hleveyer hac en em dispennomp.*Ar C'hondt.*Lest guenen al laer-ze : breman da bunissa,
Me lacaïo an tan da lesqui ar Ker-man.*An eil a Ker.*Ne ry quet, assuret, gant ar c'hraç a Zoue,
Ni ziffenno ouzit tre ma pado hor bue.*An driet a Ker.*Effrontet fal ma zout, tirant, den milliguet,
Me gret gant an diaoul eo e zout possedet,
Digueri da gueno da gomz en termen-ze;
mez a meus em c'halon pa sonjan en out-te,
Rejudic milliguet, sel peira leveres,
Dizoblija a res an Drindet assambles.*Ar C'hondt.*Me ne sourclian quet deus d'accordi guenen,
Pe me lacaï an tan da zevi Ker fete.*Ar c'henta a Ker.*Goerc'hes gloriüs Vari, rouannes an Æle,
A c'houi a bermetto e c'hoarfe quement-sel
Ne gredan quet biquen e lessac'h eur barbar
Evel ma zeo heman da ren var an douar,
Da lacat herezi evel ma fel dezan,
Mar continu bepret e rencomp col gantan.*An eil a Ker.*Goel ve guenen mil goech dre vartir perissa;
Ha pan be cant buez m'ho c'hollo oll gantan
Quent evit ma souffren e c'hoarfe an dra-ze.
Autro ar C'hondt a Poëtou, goulennet ous Doue

Pardon d'ho pec'hejo, ha bezet den honnest,
 fa casset ar brezel a ret d'ar gristenes,
 pe e vezet confus, assuret oc'h a ze,
 pa vezo rentan cont en prezanc un Doue.

An Tenzorier.

Ne'n deo quet oc'h affer sonjal en quemen-ze,
 Ne lavar dec'h netra nemet mont a lesse,
 Ha lezel guenemp-ni ennes da bunissa,
 Ma na ret e vezet mi erapl eveltan.

An driet a Ker.

Hac e cleffen cant coech dre vartir perissa
 me bromet e telc'hin bepret mat d'ar Pap-man :
 Goaz oc'h evit nan deo na Calvin na Luter.

Un Digentil.

Diveallet, mar queret, pe me glac'haro Ker,
 En em dennet an faç, a ze en ho pedan,
 Lequet e vez ouzin, pan oc'h avertissan.
 Nen deus quet da farsal, en em reit prontamant,
 Hac e vezet lamet a boan hac a dourmant.

Ar Pap.

Apezet ho coler en hano an Drindet,
 Ha goulennet pardon diouz Roue ar bed
 Pini a offancet, sivoas, bemde c'houlou.

Ar Baron.

Me ne ouffen pelloc'h anduri e gomzo,
 Nen dout quet un tol dorn : mar comzet quen a ze
 Ar c'henta a vezo punisset e vo te,
 Hac ar Gardinalet peré a zo guenet.
 Quent ma hãomp a han, ne bon, me'r grañ soezet.
 Autro ar C'hondr a Poëtoù, gant ho permission,
 Me c'houlen diguemec'h deus a greis ma c'halon
 Ma vezo punisset un darn deus aneze,
 Ha discaret dan traon darn ho superbite,
 Penoz e permettet, songet me ho suppli,
 An affroncho a rer dec'h ha da oll dud ho ty
 Gant tud disquiantet vel ma zeo ar re-ze.
 Me a ve goel guenen finissa ma bue,
 Tud pe'vers, affrontet, superb hac arrogant;
 Excumunuguet oc'h gante, memeus amant,

C'hoas ne leveret guir pa oc'h arru aman,
Ne ars muñ va squiant, finissa a rancan.

Ar C'hondt.

He bien! Autronez, a c'houi zo preparet
Da accordi guenen evel ma zeo gleet?
En em dennet am faç ha lest guenen ennes
Het a lesse, mar queret, en Ker pe voar ar m'ea.

Ar c'henta a Ker.

Effronter fal ma zout, den barbar, missiguet,
Arretet prent da goler, en anno an Drindet,
Ha retorn var da guis hep dale pel aman,
Pe e teuio Doue erfin d'ho punissa.

Ar Pap.

Courach, ma zud Christen, diffennet ouz ennes,
En hano Jesus-Christ, hac e vam ar Voerc'hes.

Pot a gamp ar C'hondt.

Biscoas ne meus goelet tud quer galet a ber
Ha quen opiniatr, quen superb ha ma zent,
Ne chanchent quet a brepos ar Romanet-se,
Eur c'houlz benac couscoude e rissent peaze.

Ar c'hondt.

Or sus, ne batten muñ da rezoni onte.

Ar Pap.

Courach, ma soudardet, en hano a Zoue.

An Tenzorier.

N'oc'h eus quet a affer da rezoni onte,
N'or bezo quet a espern evit hini an e.

An eil a Ker.

Me a meus esperanc gant sicour an Drindet,
E vi rentet confus te ha da soudardet.

Ar C'hondt.

Terrupl e zout hardi : lavar din, mic'hie,
Me a gret e zout meo p'otramant affollet,
En em den prest am faç ha te hac ar re-ze,
Mar leveres eur guir m'em bezo da vue,
Ha lez guenen ennes eur voech c'hoas pa pedan,
Pe e teuñ an tan foeltr da goeza er Ker-man,
Dre voyen Jupiter ha la fin a bedan,
Ha va ners va unan goude-se da guentan.

An driet a Ker.

Ar respont a zo groet, m'ho pezo quet certen !
Ni ziffenno ouzoc'h dre c'hraç ar Souveren,
Hac ar voerc'hes. Vari zo Rouannes en êe,
Dues hor sicouro gant sicour ma Doue.

Ar C'hondt.

Ne'n bezo anezan p'otramant da vue.
Dr ma, ma soudardet, combattet aneze.
Ie bien, Autro Pap, evit pe sort sujet
Oc'h eussu ac'hanon quen diffesson trettet ?
Donnet d'am dispriza evit neubent a dra ?
Ne gleiact'h quet ober an dra-ze, a gredan !

Ar Pap.

Autro, mar plich guenec'h, ma escuset breman,
Ne voa quet va dezir donnet d'ho tizoblija.

Ar C'hondt.

Penez, efrontet fall avoalc'h e c'heus-te groet
Pan don deus an Ilis guenede retranchet.

Ar Pap.

Autro, distroït, m'ho ped, da ober pinigen,
Ha me a roïo dec'h breman an absolven
Deus an oll bec'hejo oc'h eus bet commettet;
Gant ober pinigen e vezet absolver,
Hac ho rento capapl da jouissan en êe
Deus ar rouanteles preparet gant Doue.

Ar C'hondt.

Na pe sort pinigen a fel dit a raffen,
Ne ne intantan quet petra eo pinigen.

Ar Pap.

Ar binigen a zo gant Doue ordrenet
Evit cavet pardon dimeus an oll bec'het
Pere a gommettomp goude ar vadiant.
Pa ve deus an den en e intentamant,
Res eo cavet recours d'hor Salver biniguet,
Hac ober pinigen evel ma zeo gleet.
Ret eo ober quenta eur gouir govession
Deus an oll bec'hejo, ha satisfaction;
Detesti ar pec'het zo contrel da Zoue,
Ha banissa ar pec'het dimeus ar volonte.

Dre ar govesion e cleamp discletria
 Ar pec'heje hon deus commettet er bed-man;
 Goude, contriction a zo ret da gaver,
 Da veza offancet hor Salver biniguet:
 Ar satisfaction, ones eo ar goassant
 Calz a dud zo daonnet palamour da oman.
 Nen deo quet avoalc'h coves da eur belec,
 Na coves ouz Doue; rac c'hoas e reo gleet.
 Ar satisfaction a gleet d'an nesa,
 An honor, er made ret eo restitua.
 Calz voar er poicho-man a velomp o vancout,
 Ha den na bardonnar bep restitua tout.
 Doue en deveus e hunan lavaret
 Nen dajc den en eva bep beza peët
 Etetc an diner bianna quement a zo gleet.
 Rac ze, en ho pedan, a ze en eum songet,
 Ha me ha rei dec'h breman an absolven,
 Mar en em dispozet da ober ewellen:
 Deus a guement pec'het oc'h eus bet commetet,
 Mar goulennet pardon e vezet pardonnet:
 Doue ne c'houlen quet hor maro er bed-man,
 Mert ma touffe ar pec'her d'en em gonvertissa.

Ar C'hondi.

Me ne meus quet affer deus a binigenno,
 Miret-e dar re all p'er ho goulennno;
 Divisquet-tu timat dime an habit-se,
 Pe me guitta ar bed-man ma man be ho pue;
 Curunet din eman petini vezo Pap
 Pe me rai ac'hanoc'h, an dra-ze zo c'hanat.

Ar c'henta Cardinal.

Autro, ni non deus quet pouver da ober ze,
 Ar Pap a ve choisset gant an Autro Doue,
 Ha pa ve consacret gant pep solemnite,
 He renquer cadout Esqueb da obar quement-se.

Ar C'hondi.

Ne dal quet rezoni, me a lavar dec'h se,
 C'houi renq e guruni pe man bo ho pre.

Ar c'henta Cardinal.

Autro, oz excuset, ny ne rayomp quet se.

Rac se choiszet re all, mar de ho pelonte,
 Hac a raïo pep tra evel ma leveret :
 Mar plic'h guenec'h, Autro, a ze am dispancet.
Ar C'hondt.

Penos, oc'h ecusi ! c'houi rança ober ze
 Breman zouden vantani pe men bó ho pue.

ANACLET A ANTRE GUISET EN PAP.

Ar C'hondt a lavar dezan.

Salud dec'h, Autro Pap, Doue d'ho menteno
 Bepret var an douar ebars en grandeurio.

Anaclet, Pap faus.

Ha dec'h, Autro ar C'hondt, me ho trugareca
 Dimeus ar galite oc'h eus roet din breman.

(Laret a ra dar guir Pap.)

ma benediction ha roan dar vro-man ;
 Breman pa zon en carg sortiet anezan,
 Dre ma c'hemmandamant e tieffennan expres
 N'ho pezo quet da chom en toez ar gristenes,
 Hac er memeus tra da zont d'officia
 Ebars en nep cartier er rouanteles-man,
 Evit punission deus ho gloriustet
 Chetu ar beamant oc'h eus bet gonezet.

Ar C'hondt.

Adieu, Autro ar Pap, me ya da bartia ;
 Dimeus ma fec'hejo ma absolvat breman ;
 Me raïo dan Esqueb donnet d'ho mentena.

Ar Pap faus.

Abalamour da ze me ya d'oc'h absolvi
 Deus a guement pec'het oc'h eus bet commettes
 Ha quement a reffet en amzer da zonnet.
 N'ho pet quet a vroc'het, nen deet dan envo ;
 Pa zon groet possesseur dimeus an alc'hoço,
 Me zigoro an nor ma vezet curunet
 En toez an oll Sent hac an oll Sentezet.

Ar C'hondt.

Adieu hera, Autro, breman me bartio,
 Mar ho pe nep offer bepret m'ho sicouro.

(Sortial a ra.)

Ar Pap faus a lavar izel :

Het pa blijo guenec'h : breman pa bartiet
Ma benediction ho pezo da vonnet.

SANT BERNARD, AR PAP UGENN HAC UN ESCOP.

Ar Pap Ugenn.

O Doue eternal ! c'houi a zo mad bepret
Pa souffret an insult a zo din breman groet,
Permetti dan dud fal da gommandi breman
Hep observi al lezen oc'h eus groet er bed-man,
Ma n'ho pe'r madelez da zont d'am azistan
E c'hañ ar gristenes ar vech-man da netra :
Ha c'houi, goerc'hes Vari, bezet avocades
Dirac Doue an Tad dirac ar gristenes,
Ha ne bermettit quet e chomfe evellen
Ar chismatiquet fal da gol ar gristennien.

An Escop.

Salud dec'h, Tad santel, penoz e man ar bed ?
An tirant miçerapl zo bet ous ho guelet ?

Ar Pap.

Bet eo ous ma goelet, revinet on gantan,
Hac ar gristenes paour a yello da netra.

An Escop.

Tremen a rañ an tourmant : Doue ne bermetto quet
E ve ar gristenes paour pel bras persecutet.

Ar Pap.

Demp da gavet Bernard hac enez marteze,
A zo un den santel hac en convertisse.
De bonjour dec'h, Bernard : ni a zo revinet,
Deus an ilis santel e zomp oll chässeet.

Sant Bernard.

Penos, deus an ilis ! ha posubl e ve den
Er bed-man quen ingrat, ive quen inhuman,
Da zont da attaquì ar Pap zo gant Doue
Lequet da labourat dindan e vajeste ;
Ha mar be den er bet a ve quen revoltet
Da zont d'en attaquì evel-se hep respet,
An hini zo lequet lutannant gant Doue
A zo otorizet dindan e vajeste.

Ar Pap.

Pardonné din, Bernard, a ze am eacuzet,
 Ar C'hondt deus a Poetou en deveus ma lamet
 Er mes dimeus ar Pap : lequet gantan un all
 Hac a zo chismaticq, hac a zo un den fal.

Sant Bernard.

O Doue eternal ! penos e permettet
 Ober dar Pap affront rac dec^hhu e zeo groet. !
 Lezel eur chismaticq da succedi er bed
 Dan abostol Sant Per ho poa instituet
 Da vezan lutanant dindanoc^h er bed-man !
 Rac-se den ne gleffe ober tra diontan.

An Escop.

Me deus ma escopti a zo bet chasset
 Ha goerzet ma oll vad quement en deus cavet ;
 Ha c'hoas e zon evrus bezan quit evit se,
 Me zonge coulz a voa e colgen ma bue.

Sant Bernard.

Eston bras eo clevet penos e commande
 Un den er gristenes quer cruel a ma ze ;
 Persecuti an ilis hep cavet tam true,
 Nen deveus quet a spont rac jujamant Doue.

Ar Pap.

Nen deus den evittan, credet assuret se,
 Un den nen deveus aon a den na rac Doue.

Sant Bernard.

Ret vezo couscoude monnet bettec ennan
 Da c'hout petra lavar deus ar Pap neve-man.

Ar Pap.

Goel eo dimp e lezel pan deo quen revolter,
 Den nen deus plijadur evit mont d'er goelet.

Sant Bernard.

Nen deveus quet a gaz, me lavar dec^h breman,
 Ret eo dimp e guemen evit donnet aman.
 Etu prest, messenger, da lavaret dezan
 E command an Abat dezan donnet aman.

Ar Messenger.

Me ya hep dale pas da lavaret dezan.

Salud dec'h Autro'r C'hondt, me a zo deut aman
Digasset gant Bernard evit gout an deare
Deus an election dimeus ar Pap neve.

Ar C'hondt.

Hac interest Bernard eo gouzout quement se ?
Neanmoins, varc'hoas me glevo e zoare :
Groet dezan prepari eul leign d'am soudardet
Pe en devezo quun d'am beza conviet.

Ar Messenger.

Me lavaro, Antro, dan Abat evel se
E teuffet varc'hoas da glevet e zoare.

Ar C'hondt.

Ya, ha lar dezan bout ive preparet
Da menteni ar Pap pini a meus lequet.

Ar C'hondt a lavar d'e dud.

Demp-ni oll assambles dar gouent da voeller,
Ha gouzout ar cher vad a rai dimp ar Boitret.

Ar Messenger.

Antrezet en offeren, Antrone, pa gueret,
An Abat a zo prest da zont d'e lavaret.

Ar C'hondt.

Leret-i pa gazo, pa ze en em breparet,
Rac ni n'omp quiet astet da vonnet d'er c'hlevet.

Ar Baron.

An Abat a grade e vomp-ni deut aman
Da gavet offeren digantan, a gredan !
Ni n'on deus quiet affer deus e offerenno,
N'en domp quiet deut aman, assur, vit ho zefrou.

An Tenorier.

Ma varit prest da zonet neuze ny a yaë,
Mar be netra a yas neuze m'ho sicoure.

Ar Pot a-gampr.

Ma casem-ni breman ober bouit dar menec'h,
Lacat an ran er gouehr, neuze teuffent ermes.

La Vign.

Me rai ze, mar queret, neuze e voelfet, pot,
Ar menec'h o redet troncet gante ho froc.

SANT BERNARD a antre en eur gana ar Pange lingua:

Ar C'honds a lavar.

Ma Doue, ma c'hrouer, me ho ped ar vech-man
 Dre ho misericord da zont d'am pardonan :
 Biscoas ne voe goelet eur pec'her er bed-man
 Quer miseñabl ha me, an dra-ze a gredan.
 Va Doue, va c'hrouer, c'hoas eur voech ho pedan
 Da bellad ar justic a deu d'am punissan ;
 Rac mar deud da exerç ho justic em andret,
 Allas ! a dra certen, sivoas e zon collet ;
 Rac biscoas ne meus groet nemet oc'h offanci,
 Dre pep sort pec'hejo er bed-man, sivoas din ;
 Mes Jesus, map Mari, guiz Doue eternal,
 C'houi oc'h eus anduret da brena ar pe'her
 Dre ar merit ar gosh pini oc'h eus scuillet,
 M'ho ped d'am pardonan breman deus ma fec'her.

Sant Bernard.

Me a gret c'hoas eur voech e vezet pardonnet,
 Ny ya touit assambles da c'houlen ho requet.

Ar C'honds.

Ma zad, me ho suppli, ma hin guenec'h yve
 Ebars en ho couent da bidi a goste.

Sant Bernard.

Salocroas ! Autroas. C'hondt, c'hoas n'en em fiomp quet,
 Rac ne ve dre fentic ho pe quemen-se groet.
 Het a lesse breman hac oc'h oll adardet,
 Varc'hoas dar c'houz-man dend ar d'am goelet.

Ar C'honds.

Me oc'h strappe c'hoas pe e manco ma ardo.
 Penoz, coquinet fal, ne fijac'h quet ennon !
 Me ya da gonclui c'hoas gant patientet,
 Neuze me lavaro pen-da-ben ma secret,
 Ha dious ma songin, an dra-ze a zo scler,
 Me laciao an tan er gouent en antier.

(*Sortiad a ra.*)

BERNARD e unan.

Pa zeuan da sonjal em Salves biniquet,

En e humilite, e son rejouisset,
 Hac en extremité en deveus anduret.
 En queit a ma zœo bet evidom-ni'er bed :
 Rac se e lavarân gant guirione barfet,
 Nemert enoc'h, ma Jesus, neo contant ma speret.
 Avis a ra guenen eo ven assuramant
 Clasq plijadur ar bed pehini zo passant,
 Ha pa gonsideran ous en evurustet
 Pehini zo en êe d'am ine preparet.
 Avis a ra guenen e zœo bras ar pec'het
 Deus a lubricite gant an dud debordet,
 Ha quer coulz ar goller pehini zo o ren :
 Mam be memor a ze, an dra-ze zo certain,
 Ha guement ma ouffen e trelatte ma speret,
 Me bardonfe souden d'am oll ennimiet;
 Nem be quet ar galon da garet drouc dazen :
 Goudeze gourmandic a zo eur pec'het vil
 Pehini zo comun dan dud a zo fragil.
 Consideret erfat en deus bet hor Salver
 Vest ha guinaigr er groas, pa voa prest da vervel,
 Evit rassazia ar sec'het en devoa
 Deus on redemption, pa voa ouz or prena.
 Quement se a ra din caffet-confuzion,
 Ma meus eur regret vras bars en creis va c'halon
 Pa voellan an dud fal evel se debordet,
 Hêp sonjal et maro gant Doue ordrenet;
 Ne reont cas ebet na petra da ober
 Evit offenci Doue, hor mest hac hor barner.

Ar C'hondt a arvu, Bernard a lar.

Salud dec'h, Autro ar C'hondt, me ho ped da avanç
 Evit ma contin dec'h hep ober contenanc,
 Touchant ar pec'hejo pere a gomettet :
 Sellaouet ac'hanon rac tout oc'h eus e groet.

Ar C'hondt.

Or sa, petra c'houde ma comzes quen hardi,
 Me songe ne voa den er bed d'am repreni,
 Rac me a voar erfat penoz e surpassan
 En speret, en squient, quement zo er bed-man,
 En pep perfection quement zo er c'hontre,

Rac se nê ran istim a nicun aneze.

Bernard.

me lavar dit, mechant, penoz e zout tromplet,
Rac dimeus a ludu ha poultr e zout savet;
Goude an orgouil-ze pini a guemeres,
Ha-te en deus esper da voelet un deves
Hor Salver biniguet en pales an Drindet.

Ar C'hondt.

Fin da guemen-se tout, nen em zourcian quet,
me a zo pinvidic hac ive puissant
Hac a dremen partout evit un den vaillant.

Bernard.

Ha pebes follentes, ha pebes sort sottic
Eo lacat plijadur da garet ar bedic,
Pa c'hellomp acquizitta ar gloar celestiel
Queit a ma zomp er bed dre c'hrac an Eternel.

Ar C'honds.

me a zo puissant hac a gle commandi
Dan oll e rin marcha dre lec'h ma leverin.

Bernard.

Nan deo quet te ar mest; rac se, me lavar dit
He cleffes aboissa pa gommand Doue dit,

Ar C'hondt.

Penos, te ve am mesprisse e lec'h ne ven me quet!
Lavar din quement se, me gare da glevet!

Bernard.

mar dout dreist ar re all ebar en grandeurio,
E ve goel dit beza en eur plaç all ous trao;
Nep a goez a huel a zo goas dezan pel
Evit unan benac a goeffe a izel.

Ar C'hondt.

Doue ne lavar quet caret nep am chassa
Nac an nep am repren, am laca da facha.
mar carfent ac'hanon ne lavarfent quet se,
Rac se e zeo ret din caver maliç oute.

Bernard.

Pa voa Jesus er groas en deveus lavaret
Penoz e vige ret d'an oll en em garet,
Rac en a bardonnas d'ar pec'her e varo,

Pere en afflige dre dourmarcho gars.

Ar C'hondt.

An destruction, hac en a zo pec'het?

Bernard.

Enez eo ar brassan ha guement ha gaffet,
Dissen a ra Doue drouc comz dimeus a den.

Ar C'hondt.

Evit injurio n'allan quet da zouten,
Hac e tammaller din berade muñ oc'h vein
Ha rac se e rancan allies en em vengin.

Bernard.

Songet, me ho suppli, en passion hor Salver,
Hac e tismanto alliez ho coler :
Jesus ne fache quet ouz ar re en maltrete,
Pidi a re e dad c'hoas evit ar re-ze.

Ar C'hondt.

N'allan quet beza douç ouz an ignorantet.

Bernard

Neus den en ho contre a rai goel pa gueret.

Ar C'hondt.

mar studian bepret continuellamant,
Na mar pedan ive Doue incessamant,
E collin ma squiant, an dra-ze zo patant.

Bernard.

Labour muñ oc'h muin, lavaret a ran dit,
Evit goellan ma c'hilli pellat an diegui.

Ar C'hondt.

mat roan ma oll vad dar bevien adare
Petra vo a ri-me va hunan goude-ze?

Bernard.

Ne heus-te quet clever penoz ar pinvidic
A zo beç un ingrat, ha chetu an daonnet :
Doue a ro dimp oll entrezomp var ar bed,
Da zibri, da effan, p'or be naon pe sec'het.
Autro, ret eo dibri hac effa zo ive,
Non pas dre gourmandiç, mes dre necessite.

Ar C'hondt.

Gant va c'hompagnunes alliez e laran
Calz a gomzo lubriç d'en em divertissas.

Bernard.

ur pec'het bras eo ze, credet assuramant,
 la na gueres sanch e querzi en tourmant.

Ar C'hondt.

te ne gredan quiet e ve pec'het parlant
 ar eur sujet benac a ve divertissant.

Bernard.

la, mar queret coms deus an traou celestiel;
 teulic incessamant en Doue eternal;
 soude-ze dalc'h secret quement a liviri
 la mir ar silanç liessa ma c'hilli.

Ar C'hondt.

te guemer plijadur o veza un traïtour,
 te ra hipocrizi evit en em sicour,
 Jen deus netra a vat em interieur,
 souscoude e tiscoean mad em exterior,

Bernard.

Soel ve dit na raes, me a bromet dit se,
 hac te vezo daonnet ma ne sanches bue.

Ar C'hondt.

Me ya da avoui breman presentamant
 Va buez pen-da-ben, ivez ma santimant,
 la guemen sorti pec'het a meus groet er bed-man,
 Ha bere e meus sonch en heur ma zon breman.
 Allas ! me voar erfat e meus bet plijadur
 Oc'h c'heuil ma bue fal, debordet hac impur;
 Gant ma zello lubric leun a vechanstete
 E tromplen asuret ar parra chastete :
 Me a garrie ar moez hac an ton excessant,
 C'hoas e carren yve an daoulagat charmant,
 An abijo a bris a blige d'am speret,
 Eur pouvoer absolu contempli er merc'het ;
 En eur vont dar marc'hat, o tremen er rulo,
 Creïe ul labour memer, bettec en illo.
 Evel se gant an ran-violant em c'halon
 E presenten de pront va oïl affection ;
 Mes gant eur bisach fent hac eur voez excessant,
 Em bige mestrezet avizo muiñ vit cant :
 Me a bromette dex donnet d'ho dimisi,

Ha goude-ze ne ren nemet ho affronti.
 En amzer-man e voeler ar merc'het quen orgu
 Ya, darn aneze a zo quen effrontet,
 Mar discoezet deze un tam affection
 E promettont dec'h prest ho oll affection :
 Mes eur maleur bras eo, pa er gonsideran.
 Eul lod zo aneze a deu d'en em fardan :
 Gant eul lod secrejo a organt preparet
 E frotont ho bisach ma vezo admiret :
 Ma ho goelac'h fichet gant eul lod rubano,
 Lienaje a bris ha gant dantelezo,
 E c'hallez lavaret gant guirionne certain
 E zint trsou diguizet pe eur foesquen raden.
 Nan deus diou aneze eur memeus fantazi ;
 Unan a yel dan danç, hac un all dar c'hoari ;
 Un all dre he dezir hac he affection,
 Gant he zeod milliguet hac he detraction
 A lamo an tenor hac ar renome vat,
 Ha guement a voellont dirac ho daoulagat.
 Eur rum all a zo c'hoas dre eur fantazi all,
 Gant ho moez excellant o clasq charmi re-all.
 Sur evit ar re-ze e meus bet fantazi,
 Hac em bezo bepret en queit a ma vevin.

Eur Plac'h possedet.

Me zo gant an Diaoul tri bla so possedet
 Hac a zo sans-cesse o fonnet, o tonnet,
 Redec ha diredec, o ruillat, o querzet,
 Crial hac esclami en quement ma zon bet.
 Satan ha Vulcan, Belzebut, Astarot,
 Ar re-ze a gredan eo a dalc'h ennon crog ;
 Breman am zraignont deus un toul d'un toul-all,
 Dar plaç-man goudeze em c'hessont da un all.
 Enber e c'han dar mor, goudeze dan douar,
 Enber a bego ar goe, em disclepont dan traon,
 Goude er precipic ha goudeze en tan,
 Quement invention a zo tout er bed-man.
 Arragin a ras sur pa gonsideran ze,
 Ma caffen precipic breman me n'em lasse.
 Me a ya da vale, da reddec ma squient,

Da eslami ar re a guevin var ma hent :
 Saccagi var an hent ar vugale munut,
 Laza ha disfoeltra partout al loennet mad.
 Ne respettin hini : feumeulen, groec na pot,
 Den yhouasq na den coz, na gosret en ep-sorts
 Ar re a rancontrin me ranco ho bue,
 Pe me yel gant Satan evellen hep ine :
 Divoat beg an tourrio me n'em dolo dan trao,
 Ha c'hoas, mat chomman beo, my el dar mitho,
 Ha dindan ar rojo neuze me n'eum blanto,
 Da c'hout hac y alfe parfoeltri ma mempro.
 Ma na desont aben me yello dre ar bed,
 Noz de incessamant, hep arratti carer ;
 Oc'h arragi berde me glasco al leonnet,
 Ar bleizi, an ourzer, moc'h goe ha serpentet,
 Ma'm bo compagneuz gante da viana,
 Pa ne allan cavet deus an dud er bed-man.
 Ranna raffe ma fea gant ar songezoho
 A laca an Discal em aperet avizio.
 Lavaret a ra din quemeret eur gontel,
 Un ach pe eur voel, petramant eur guizel,
 Eur pognard pe eur c'hlove, pe eur gontrelasse,
 Ha monnet var an hent evel ar vollesien,
 Ha neuze quement den a voelen o tremen,
 Diffoeltra aneze quer munut a queillien,
 O chacat gant ma dent ha dibri ho c'halen,
 E lezel gant ar chas evel un ampoezon,
 Hep respetti hini, daoust pe sort den ve,
 Na pe sort calite, na pe a vro e ve a
 Inventi tourmancho a neve flam deze
 Evit o massaci e lavar din yve,
 Quemeret scrifello evit dispen ho c'hiq,
 Evit o distaga, o rossa var ar gril.
 Lucifer, Lucifer, Belzebut a voellan,
 Hac sur youel vras var e zisoca gantan !
 Or sa, donnet a ran d'en era dizesperu :
 Ya, gant ma bouel me roffe un tol ere,
 Ha gant an tol quantan me am be e bue.

(Tremen a ra pemp pe c'hoas'h den hac o laz oll.)

(*Tremen a ra Sant Bernard hac a ya dan daoulin.*)

Sant Bernard.

Jesus, Jesus, Jesus zo redemptor ar bed.

Ar Plac'h posedet.

Jupiter, Appollon ! morbleur, ma zicouret !
Penez, lanso corden ! ret eo dit foeltra den
Pe me precipito ma na zentes ouzin.

(*An Diaoul a apparis aman.*)

Eul laer bras eo eman, eur voler ar brassan,
Me a ya gant ma dent d'en disparfoeltra.

Sant Bernard.

En anno Doue an tad en deus creuet ar bed,
En ano Doue ar map en deveus hor prenet
Hac ar Speret santel, en ano da Jesus,
Aer-rouan divergont, me as rento confus.
Jesus ma sicoufet da c'hout petra voelan,
Diaoullo a bep tu, assuret a gradan,
Hac un den posedet zo ous ma zourmanti,
Goerc'hes santel, m'ho pet, reit oc'h assistanç dia.

Ar Plac'h posedet.

Fors Calvin, fors Lutter, fors Sattan, Jupiter,
Ar sorcer-man ra din arragi gant coller ;
Diguesset eur pognart ha neuze me'r lazin.
Mes eur groas zo gantan d'en em daffen ouzin.

Sant Bernard.

En anno an Tad hac ar Speret santel
me deu daz conjuri a beurs-an eternal :
Diaoul bras an ifern quitta ar plac'h paour-man,
Te a zo possesseur d'he c'horf a d'he ine ;
Sortiet prest er mes, e me an eternal,
En ano an Drindet, Tad, Map, ha Speret santel.

(*An Diaoul a sorti er mes ar plac'h.*)

Ar plac'h a lavar.

Me ho rugareca, tad santel, a galon
D'am beza delivret dimeus eur sort eston :
Tri blas a zo breman aboe an heur guentan
ma zon bet posedet gant al Lucifer-man ;
mes dre oc'h orezon oc'h eus ma delivret,
Dre voyen ma Salver hac e groas biniguet.

Sant Bernard.

He bien, ma merc'h paour, chanchet deus a vue
 Ha n'en em roet james d'al loen infernal-ze :
 moïennant graç Doue c'houi a iello en êe.

Ar plac'h possedet.

Me ya bremen zouden en toez al leonnet,
 Da ober pinigen palambour d'am pec'het.

Sant Bernard.

Done d'ho conduo.

Ar plac'h.

Adieu, ma, zad. Doue d'ho peo.

AR ROUE HIBERNI.

Me zo eur roue bras hac a zo puissant,
 Me ya da laret dec'h bremen ma tantinant.
 Roue on en Hiberni var an oll sovaget,
 Pere a zent ouzin evel ma zeo gleet;
 Tud hac a zo vaillant, courajus, redouter,
 Suptil hac adreus, james ne vent tromplet.
 Evit quement batail am eus bed er vro-man,
 Mar bigent em c'hoite james ne voan goassan.
 Pa guemeris quantan possession aman,
 M'em boa neubeut a nerz, gout a ret quement-man,
 Mes me a zo bet trec'h d'am oll adversourien
 Hac e meus gonezet voarneze pen-da-ben.
 Mes eur c'helo neve am groa glac'haret bras,
 Eur Roue zo arru, evit dont da'm ziblac.
 Rac se, me ho suppli, Courrier, gant dilijanç
 Het da glaseq din sicour hep ober contenanç;
 Het prest d'an Turquian, leveret dar roue
 E c'houlennan sicour digant e majeste,
 Rac ar Percianet en deus din lavaret
 Var ben eur mis aman em graïont glac'harets.
 Me am eus boan vras pa sonjan quement-se,
 Pa sonjan bout en peoc'h em eus brezel are.

Ar Chourrier.

Me ya hep contenanç da lavaret dezan,
 Hac a lavaro dec'h hac en a zo contant.

AR ROUE PERS a lavar d'e dud.

Pala ventre saint gris ! coll ma squiant a ran,
 Bean zo ent soue hac a meus droug antan ;
 Ar roue Hiberni eo va innimi bras,
 Dindan ma buissanc me renq e gavet e'hois :
 A ben tri mis aman me vezo mest dezan.
 Va Doue Jupiter, mes ha Prozerpina
 A zo ous ma sicour er mor hac en douar ;
 James na vancont din, an dra-ze me er goar.
 Un impertinant nen de quen so den-ze,
 Fallout dezan lacat en e dorn ar c'hlenve ;
 Rac biscoas ne guevis va far en ep combat,
 Hac e meus combattet ous calz a botret vad ;
 Dre voyen Jupiter en deus ma sicouret
 Biscoas den er bed-man nen deveus ma trec'bet.
 Rac se het prontamant da lavaret dezan
 En em divoal mar car, breman me yel dezan.
 Me nen don quet poaltron, e avertissa ran,
 Rac me a voar erfar'e vezin trec'h dezan.

Ar C'hourrier.

Raison eo din monnet pa gommandet, Sire ;
 Na zalein quet pel ne retornin are,
 Me ya da bartia gant resolution.

Ar Roue Pers.

Birviquen nep cartier nen deve evidon,
 Effrontet fal ma seo, traitour, impertinant,
 Un den leun a valic, eur fou, un insolant.

*RACH AR ROUE HIBERNI a ya da gort ar Roue**Turqui kic a lar.*

Me a zo deut aman, Autre an Amperetur,
 Dimeus an Hiberni evel ambassadeur,
 Da c'houlen dignenech azistanc evittan,
 Roue ar Persianet a to brezel dezan.

Ar Roue Turqui.

Ya da, va mignon, retornet pa gueret :
 Roue Pers zo un den hac a zo puissant,
 En deveus drouc ouain, ive me meus amant,

(Sortial a ra.)

PACH AR ROUE PERS A ANTRE hac a lar dar roue Hiberni.

Salud dec'h, princ vaillant, me zo deud d'ho c'evet :

Ar Roue Percian en deus ma digasset

Evit lavaret dec'h prest en em brepari,

Ho soudardet ha c'houi, rac ret-vezo c'hoari

Exerci oc'h arme, rac dont a gle aman

En esper, a sonc'h din, quemeret ar vro-man.

Ar Roue Hiberni.

Que dar guer, ma mignon, lavar dezan hardi

E zomp oll preparet, ne bon me en diffi.

Ar Pach.

Adieu heta, sir, divoallet mar queret,

Eur goal glenve eo a guement a gaffet.

(Sortial a-ra.)

Pach ar Roue Hiberni a lavar dezan.

Bet-on en Turquian, lavaret en deus din

E zeo ho serviger pa gueret commandi.

Ar Roue Hiberni.

Quement se a zo mad nen deo voas dimp monet

Da glsq on adversour gant sicour an Durcquet.

AR ROUE TURCQ HAC AR ROUE HIBERNI.

Ar Roue Hiberni a lavar.

Ho serviger, Sir, penos ac'hanoc'hu ?

Ar verch-man e zoc'h fidel d'am sicour a bep-tu :

Va adversour brassa eo ar Roue Pers,

Un den estranch meurbet hac un den divergont :

Oc'h adversour eo sur, me a gret erfat se,

Abalamour ma zoc'h contrel dezan ive.

Ar Roue Turcq.

Roue ar Persianet a zo un den infidel,

Dr massacri a rañ an den fal-ze mar guel :

Rac se bezomp fidel evit en em sicour,

Ni vezo evittan hac e ve un diaoul.

Ar Roue Hiberni.

Courach, courach, Sir, bezet bepret fidel

Evit ma massacrin breman an den cruel ;

Terrupla den zo bet ebarg en Barbari

E zeo ar Roue Pers evit beza den-eri :
 Rac se demp dar blasen vit en ean brepari,
 Pa irruo enon ma vontp prest da c'hoari.

AR ROUE PERS HAC AN DIAOULLO.

Ar Pask a lav.

Bed on en Hiberni, lavateu en deus din
 E zeo prest pa gueret donnet da gombatin.

Ar Roue Pers.

Pala vantte tain gris ! medi ma c'hourach me,
 Diaoullen en ifern ma sicoues yve,
 Quement so ac'hanoc'h, leonnet milliguet,
 Jupiter, ma migton, ha ma mest mshomet,
 Discoet ho puissanc, faellret din ho fenno,
 Lequet e dre'n anter, tallet e a bezio,
 Pa vezo question da guemer an armo.
 C'houi, ma Doue m'heru, so mest er varilla :
 Reit din ho puissanc, mar deus moyen er bed,
 Pa meus necessite, ma veza sicouret.
 Col a ran ma squiant, mar dit breman present :
 Hastet dont drazon breman souden vantan,
 Ha na lest hini beo, ar dra-ze me ho ped,
 Goet ve guenen en beo certen beza lesquet.

**AR ROUE HIBERNI, AR ROUE TURCQ, AR
 ROUE PERS HAC AN DIAOULLO.**

Ar Roue Pers a lavar.

Achen, cataradet, chetu ni en em gavet :
 Me guitta ar bed-man ma n'ho ran gisc'haret,
 Diaoulo, ma oc'ho, avancer prest aman,
 Tollet ho flammo tan var gerfo er re-man,
 Parfoeltret int quer munut a ludu,
 Evel a ta eus vilin ar flour deus an hed-da.

(An Diaoulo a dol tan.)

Ar Roue Hiberni.

Penos, tud milliguet, sorcieten execrabi !
 Me ho suppli breman, Saturn ha Jupiter,
 Discoellet dar re-man e zon ho serviger,
 Gant an tan artise hon lesqui a fel de,

Ha rac se, Jupiter, terrasset aneze.

Ar Roue Turcq.

mihieyen, leret petra a fel dec'hu.

Idolo puissant, ô pellec'h e zoc'hu !

Parfoeltret aneze, na lest quet davantach

Ac'hanon d'ho pedi, freuza ran gant arach.

Ar Roue Pers.

Pa le vantro jarni ! or sa ne batten muin.

Sicour din, va idolo, evit ho barfoeltri,

Dispennet aneze, losquet ha massacret,

Ne respectet hini pa vezet commancer,

Lequet artificio, flammo, tan violant,

D'ho lesqui voar ar plaç aman presantamant.

Ar Roue Hiberni.

Mahomet, ma oc'hu, discoellet ho puissance,

Sicouret ac'hanon breman gant ho presanç,

Parfoeltret ho esquern, torret int a bezio,

Hac achet din ho c'hic evel boet pasteio.

Ar Roue Pers a den e plenne.

Avancet, mabo gast, me renonç da'm Doue,

C'houi pe men ar voech-man a gollo e vue,

Neo deus quen question, an dra-ze a zo goret,

Tol evez mat, va den, pe e vi glac'haret.

(*En em gregui a reont.*)

Ar Roue Hiberni a lar.

Añ Diaoul, a gredan, a zo en e goste,

En form ma ve un-den o combatti ive.

Ar Roue Pers.

Courach, Mars ma mignon, tot ar foekr varnere,

Ne chom quet mes requet da sellet pel onto.

Ar Roue Turcq.

Idolo puissant, deut breman d'ho foeltra.

Ar C'hondt a Poetou a entre hac a lar.

An Diaoul da'm dougo ! petra eo quement-man ?

Biscoas ne meus goellet c'houi evel homan.

Or sa, demp voarnere hep tam remission,

Avancet, soudardet, hep tam apprehansion.

Allon, serpentet vil, Lucifer milhiguet,

Breman me ho tiso pe e ros me tromplet.

(*Sortial a ra.*)

(*An tri Roue an eil d'eguil.*)

Ar Roue Turcq a lavar.

Col a reomp gant eman : pa gleffen parfoeltra,
men toue dec'h certen biquen ne boeltronan,
Me ya breman souden da scriffa eul lizer
Evit e gas dezan dre dorn eur messenger,
Da ziscleria brezel dezan publicamant;
Etu ta, ma mignon, hep tam retardamant.

Ar Roue Pers.

Saturn ha Venus reit dia oc'h assistañ,
Parfoeltret ho fenno dre oc'h oll buissañ,
Na lest quet aneze da rebarbi ouzin.
Bezot bepret fidel er c'hoste ma vezin.

Ar Roue Hiberni var e zaoulin.

Lucifer, Jupiter, Venus hac Appollon,
me n'em recommand dec'h deus a greis ma c'halon :
Oll Doueo hac idolo deus an douar,
Roit din ar victor pe em bezo glac'har.

Ar Roue Pers var e zaoulin.

Neptun, Belzebut, Astarot ha Pallas,
Foeltret on inimiet en calon ar mor glas;
Pe mar deont aman, roet d'emp ar gourach
M'or bezo voarneze atao an avantach.

(*Sevel a reont en ho zao.*)

AR C'HONDT A POETOU A ANTRE.

Ar Roue Turcq a lavar.

Aru eo ar vech-man va innimi mortel,
Aru eo ar vech-man, me voel an infidel :
Arretet, camarat, pe yezi carteriet,
Rac e zout var ar poent da vezan quemeres.

Ar C'honds.

Pepoz ! lavar, va den, terrupl out effrontet;
Digor da daoulagat, cousquet out c'hoaz me gret.
Avancet, soudardet, deut buan d'am sicour,
Parfoeltret ar re-man, het varneze a foul,
Ne esperguet hini, lazet ha cartieret,
Tanet ha violet ha groage ha merc'het.

Ar Roue Pers.

Vantre d'or Mahomet ! pélech oc'hu manet,
Ar voec'h-man e varvan sur ma n'am sicouret.

Ar Roue Turcq.

Breman, Antrone, displeguet oc'h aemo,
Iqueit adreus ho fenno a lest yac'h ho, c'horfo.

Ar Roue Hiberni.

Je bien, Antrone, tollet hevez, m'ho ped,
An ini a dizin me er grai glac'haret

*(Combatti a reont.)**Ar Roue Turcq a lavar.*

Ia ma lesqui a ra gant e artificio.

Ar C'hondt.

En tem vrent, camarad, pe me tisparfoeltra.

Ar Roue Pers.

Va Doue Mahomet, me zo p'oa glaou ludu.

*(Ar C'hondt a sorti.)**Ar Roue Hiberni.*

Jupiter, va buez zo ar vec'h-man achu.

*(An tri Roue a ya er mes en eur grial.)**Ar Roue Turcq a lav.*

Goude quemment trubuil a meus bet er bed-man,
Quent gant ar brezeillo er rouanteles-man,
Quent gant an nechemant am boa var ma speret,
Ho sonjal em sp'eret er pes so da donnet.

Avis a ra guenen e meus ar volonte

Da gombatti ar C'hondt pe da gol ma bue :

Brouss deus a dachien me na renquis quitrat

Evit nep innimi sac evit sup combat,

Quen a voe an den-se a zo quen divergont :

Rac evit eur c'hi-clan e tilante v'annomp.

Mes resolvet on c'hoes da gombatti ontan,

Hac e' c'leffen mervel ne spantim m'ua razan :

Ya, goet ve guenen cant mil goech peissan

Quent evit ma trec'hes ac'hanon ar vec'h-man.

Rac se, heta Courrier, dallet al lizer-man,

Hac et batec ar C'hondt, a leveret dezan

E meus eur c'hoesat bras da gombatti ontan,

Palamour ma zeo bet o ravagi ar vro-man,
 Birviquen an dra-ze ne accordan dezan,
 Herve ma intantan en deveus lavaret
 E renq gouarn ar vro-man, ar pez na raïo quet :
 Entre ma pado an dir a zo en becq ma c'hlenve,
 Me a ranco bepret souten va majeste.
 Goel e ve guenen cant coech evit unan mervel,
 Quent ma voelfen em plaç un den zo quer cruet.
 Er fin, me gret erfat, erve ma zantimant,
 E cleomp ar vech-man renta dezan tourmant ;
 Gant sicour va Doue ha gant e azistanc
 Me'm bezo ar victoar. Courrier, gant disijanc
 Het da gavet ar C'hondt, ha leveret dezan
 E rancan e'hoas eur voech en em ganna ontan.

Ar C'hourrier.

Pa gommandet, sir, ret eo oboïssa ;
 Ar pez a leveret a rin sur mar gallan.
 Ogon, aon bras am eus pa vezin het d'e dy,
 Na raï ma distrujan gant ar valiç ouzin.

Ar Roue.

Ne songet quet en ze, nen deo quet permettet
 Da renti nep affront d'ambassadeur casset.
 Ayoalc'h en deffe groet mar carré ober ze,
 N'ho pet morc'het ebet ha fiet ennon-me.

Ar C'hourrier.

Me ya da bartia entreze ar Poëtou,
 Mar retornan dar guer epo pezo quello.

Ar C'hourrier a lar dar C'hondt.

Salud dec'h, Autro ar C'hondt, deus a greis va c'halon.
 Me a zo deud aman gant aprehansion,
 Abeurs ar Roue Turcq en deus va digasset :
 Chetu aman eul lizer, me ho suppli lennet.

Ar C'hondt.

Penoz, coquinet fal, terrupl e zon soezet !
 Het dar guer, ha d'ho mest deus ma feurs leveret
 Me arrivo gantan var ben nemeur amzer,
 Da rei brezel dezan, songet en e affer.
 Ret eo din eur veach e renti mizerapl,
 Quen a vezo neuze n'en em gavo erfat.

Ar C'hourrier.

Adieu, Antro ar Chondt, me a rent dec'h graço,
 Me ya da lavaret dezan prest ar c'helo.

Ar C'hourrier dar Roue Turcq.

Me ho salud, sic, deus a greis ma c'halon,
 Abeurs an Antro ar Chondt zo un den divergont,
 Evel ma zeo certen, pa gleo comz a vrezel,
 Me songe coulz a voa e voan prest da vervel.
 Lavaret'en deus din ho rento mizerapl,
 Quen a vezo neuze n'en gueffet erfaç.

Ar Roue Turcq.

An Diaoul da'm dougo ! ne ars mûin ma speret,
 Hep mont d'en em vengi var an den revoltet.
 Ha rac se, ma Bachet, goulennomp a'sambles
 Grasso an idolo, ma haïomp c'hoas eur voech
 Da laeat oll en tan, en goad hac en moguet,
 Quement den en antier a vezo hon enep,
 Ha principalamant ar C'hondt deus a' Poëtou :
 Jupiter en dalc'ho ar voec'h-man en e lasso.
 Ya, arragi a ran pa sonjan en den-ze,
 Bette col ma squiant memeus a ran bemde,
 O sonjal pe en gris na dre pe sort fesson,
 E c'hallen en trec'hi ebars en trahizon.
 Me ya da prepari un arme puissant,
 Ar brassa a c'hillin, dimeus a dud vaillant :
 Quement se a gavan ar goella da ober,
 Rac ret eo cavet tud quent commanç ar brezel.

AR C'HONDT GANT E DUD.

Clevet, va den a gampr, dec'hu e commandan,
 Pa veet er batail ma veet ar goellan,
 Rac aon a meus terrupl ne vancas a galon,
 Me raï ho punissa mar ho quelan poeltron.

Ar Pot-a-gampr.

Credet parfettamant james ne rsen se,
 Rac me ve goel guenen perissa en arme,
 Evit ma soupsonnach an dra-ze em enep,
 Un den quer puissant evel ma zon me bet.
 Pa glevan an drompil hac an tabousin bras,

E sao ma bleo em pen quement eo ma c'hourach;
 Ha pa ve tri c'hant den dirazon me armet,
 Ne vent quet evidon : biscoas ne meua goelet
 Ma far en ep tachen, evit un den yaquanc,
 James ne meus douguet Franç, Turquet na Flamanc:
 Gout a ret ma doare, pa vezan colleter
 Nen deus den evidon, neus cas quen redouter.

An Digentil.

Me zo bet meur a voech a henep an Durequet,
 Biscoas c'hoaz en eb lec'h ne meus gante collet;
 Ha me a bronet dec'h, mar gallan c'hoas eur vech
 Arzap ini an é er gombat en horr tuez,
 Birviquen n'am bezo mizericord ontan,
 Ne vanquin james dec'h, an dra-ze promettan.

An Tenzorier.

Autro ar C'hondt a Boetou, me zo ho Tenzorier
 Evel ho Capitea ordinal er brezel;
 Biscoas noc'h eus goelet un den en ep cartier,
 Ha guement am drec'he nac er mes nac en quer :
 Me zo bet alliez en peril ma bue
 Aboe ma zom guenech o reded an arme,
 Biscoas bettec breman noc'h eus goelet hini
 Ha guement am zrec'he pa vige rec c'hoari
 Gant cleve na gant lanc, gant pic na gant mouselet,
 Na gant nep sort armo pa vigen coleret,
 Nac ive a grette scrigna memeus ho dent,
 Rac mar cassen unan, me golfe ma squiant.
 Anfin me bromet dec'h evel gant guirionne,
 Pa vezan en coler den certen n'am zrec'he.

Ar Pot a gampr.

Intentet, Tenzorier, ouzoc'h e parlantan,
 Ha c'houi het eur c'hoari un tol ouzio breman;
 Rac ma lavar breman biscoas ne guivis par
 En eb lec'h er bed-man var an donar.

An Tenzorier.

Penez, lavar fripon a conjal a rec-te
 E zon eur marvaillet evel ma out-te ?
 Me guitte Lucifer hac an oll idolo
 Ma pa gueses sel peoc'h ha serri da gueng;

Mar commansan guenet me a rañ dit irvout,
Ma na ziscoen dit petra eo ma gallout.

An Digenil.

Ha c'houi gleo, Tenzorier, terrupl e zoc'h robust !
Ne gleet quet parlant er c'his-se ous an dud.
Rac se, me ho suppli da derri ho courach,
Bremah e meus esper e c'haiomp en beac'h.

An Tenzorier.

Sel nac a coquin fal zo arru var ma zro !
Penez, mic'hielen, ne ouzoc'h quet piou on !
En em dennet am fac, roet din peoc'h aze,
Pe me ho pruzuno evel quic eur paste.
Terrupl out effrontet comz ouzin evel se,
Rac mar fachan ouzac'h me oc'h estropife.

Ar Pot-a-gampr.

Nen deus quet a affer da sonjal rezoni,
Goude ni a voelo piou a gollo ar barti.

An Tenzorier.

He bien, daou fripon, daou neant, daou scantec,
Ha c'houi oc'h eus courach? me zo prest pa gueret.
Biscoas n'am eus goelet aboe on en arme
Evit tri na pevar na gombatchen onte.

An Digenil.

Quement se a zo mad : me zo contant yvez
Da approu ma c'hlenve a meus bet a nevez,
Evit discoe er fat penoz em boa esper
Da gombatti ouzit ep dale pel amzer.

An Tenzorier.

Te ne n'em anavezes quet a dra sur, effrontet;
Me ho tisco da gomz, gloriüs out meurber.
He bien, Autrone, chetu me da guentan
Prest da c'hoari ouzoc'h : piou a zeuio breman?

An Digenil.

C'houi lavar, Tenzorier, e zoc'h un den vaillant,
Bremah me ho tisco mar approchec aman.

An Tenzorier.

Par la tête mornon ! eman zo din affront :
Pe lec'h e zeo manet an Doue idol ont.
Avis a ra guenen e collan ma squient.

Penos sñ diffiet gantes en creiz an ent,
 Un den quer puissant evel ma zon breman !
 Nan dint quer couscoude evit ma repoussan.
 He bien, Autrone, ha c'houi zo prest ho taou !
 Darn dimeüs ac'hanomp a zo ret a gollo,
 Hac specialamant ar c'henta a zo bet
 Hardi avoalc'h ac'hanoc'h d'am beza diffiet.

Ar Pot-a-gampr.

Na liviris netra na lavaran breman,
 Tol evez, mar queres, c'hoas er evertissan :
 Lavaret a ran dec'h divoal pa ho pedan,
 Rac mar trec'han varnoc'h james n'ho pardonnan.

(En em gregui a reont.)

An Digentil a lavar.

Me a varfe cant couch quent evit ma tiscroguen ;
 Pala ventre sain gris ! re e teut var ma c'heingn !

An Tenzorier.

En em rent heta, ha ro din da glenve,
 Pe otramant, ma den, me am bo da bue.

Ar Pot-a-gampr.

Biquen na raffen ze, goel ve guenen mervel,
 Pa vio maro aman nan din quer dar biezel.

AR C'HONDT HAC E DUD A ANTRE.

Ar C'hondt a den e glenve ha e lar.

Penoz, friponnet fal, evel se eo ober !
 Me a zelle ouzoc'h a breneat ma dourel ;
 Mar ho cavan james en coler evel se,
 Credet assuramant em bezo ho pue.

(Sortial a ra.)

PROLOG.

Compagnunes honorabl, goelet oc'h eus aman
 Tud ar C'hondt a Poëtou ho clasq en em lazan.
 Pan deo bet aruet ar C'hondt gantes ho zri,
 E voaint anflametta ouz en em attacki ;
 Mes breman c'houi voelo, allas ! eur gombat-all !
 Rac Roue an Turcqui a guemer hep falsal
 Gantan oll tud e dy hac e noblanç ouzpen,

Hae e c'heont entreze hac ar blacen,
 Evit gorto ar C'hondt hac e dud a vanden.
 Evit e gombatti ho deveus concluet
 Lacat tan artific ma voint oll destruet.
 Quement-se a ra dez chom pel amzer
 Da gombatti ontes, dre voyen Jupiter
 Ho devoa invoquet quent evit en em avanç :
 Goude sicour enes e c'heont hep contenanç.
 Ar C'hondt deus a Poëton pa voello quement-se,
 E vezo estonnet quercoulz hac e arme.
 Fallout a rañ dezan ho zilezel a gren ;
 Avis a rañ deze e c'heont dan ifern,
 Pa voelont an tan-ze ho coeza var ho fen ;
 E c'harrajont neuze ma combattont hep fent,
 Ha ma rentont confus an Turcquet pen-da-ben,
 Hac ho deua ar victor var ho adversourien.
 Erfin, assistantet, enber c'houi a voelo,
 Ne lavarant quen dec'h. Me gleo an trompillo
 Hac an dabourin vras o c'hervel pepini
 Da guemeret armo, rac ret eo combatti.
 Escuzet, Autrone, ne meus quen a amzer,
 Breman incontinant e commanç ar brezel.

AR ROUZ TURCO, E SUIE HAC AN DIAOULLO.
 He bien, Autrone, ha c'houi zo preparet ?
 Ret eo c'hoas dimp goulen sicour gant Mahomet.
 Ni ho pet, Jupiter, deus a greis hor c'halon,
 C'houi gommand dar c'hurun en pep occasion :
 Ha c'houi, ma Doue Mare, zo mest er bataille
 A supliomp yve a greis hor c'halonno,
 Assambles gant Mercur, Minerv ha Junon,
 Venus ha Neptun, hac yve Appollon.
 Ma sicouret breman pa meus necessite,
 Pe roet ar gonseil, me zo contant a ze.

Ar C'henta Diaoul.

Quemer tan artific da deuller varneze,
 Hac en pat ar gombat gra subtil an dra-ze,
 Ha neuze marreze me en eum gavo guenet
 Ha te a voar hets piou a lavar dia se.

Ar Roue Turcq.

Me ho trugareca, va Doue Jupiter,
 Da zonet d'am zicour breman pa meus affer.
 He bien, Autrone, n'ho pet quet a vorc'het,
 Ni hor bezo sicour en ep pep sort tempest;
 Me lacaï artifiç da vonnet var ho fenno
 Pa sonchont neubeuta, dre c'hras an idolo.
 Biscoaz n'am eus goellet un den evit eur C'hondt,
 Na drec'hchen, ha pa vige un neubeut divergont.
 Jupiter d'er frezo ha Mars d'en saccajo,
 Neuze gant ma c'hlenve me en peur achuo.

Ar C'henta Pach.

Guir sur a leveret, biscoas ne meus goellet,
 Pa vijac'h er gombat voac'h ar goella bepret,
 Quen a voa combatti ouz ar C'hondt a Roettou,
 Mes evit ar voech-man me gret e fipisso.

An Eil Pach.

Ne meus quet a vorc'het p'on deus azistanc
 Digant an idolo, nan daïmp en assuranç,
 Ha me a so ive, evit eur pot bian,
 Ar goellan ha gaffet ebars er c'hartier-man.

Ar Roue.

Bon courach, ma bachet, joa meus pa ho clevan.
 Aviz a ra guenen e trec'hin ar voech-man
 Ar C'hondt deus a Poettou hac e oll soudardet,
 Pe guer cri benac int ni ho craï glac'haret,
 Demp eta, Autrone, da dressa hon armo,
 Ha principallamant greomp artifisso
 Da strinca varneze pa vezomp er gombat.
 M'em bezo confianç pa vezin armet mat.
 Jupiter, Mercur, Mars, Venus ha Junon
 A zeuio d'am zicour quercoulz hac Appollon.

AR C'HONDT HAC E SUIT A ARRIV EVIT COMBATTI.

Ar C'hondt a lavar.

Sperejo milliguet, leonnet infernal,
 Reit din oc'h azistanc breman souden ractal,
 Da vengi an affront pini rer din breman
 Hep tam retardamant deut, oll ho consultan;

En em dastumet tout da rei din oc'h avis ;
 Hep exception em eus dec'h oll implich.
 Dizesperi a ran ha fonta en douar ,
 Dol ma squient a ran ha mervel gant glac'har ;
 memeus freunezia a fel din ar voech-man :
 Reit din prest oc'h avis , gant glac'har e varvañ.
 Petra meus me da ober deus ar Roue fal-ze ,
 An den inpertinant am attaq adare ?
 Mes evit ar vech-man , pa gleffen perissa ,
 Ed pe me , en eur guir , a renco finissa.

An Tenzorier.

N'ho pezet nep morc'het , Autre , evit ennes ,
 Ar gombat-man neo quet eur gombat a nevez ,
 Quer e voe dezan , mar en deus memoar vad ,
 Ma rancas enon rog quemeret tec'h ar c'hat.

Ar Baron.

Biscoas nan boe dezir evel a meus breman
 Da gombatti ouz den evel ouz an den-man.
 Avis a ra guenen , ma ve aman presant ,
 Gant ma zello hep quen e sponten anezan.
 (Aman e reont trous vras gant ho armo.)

An Digentil a lavar.

Aviz a ra guenen clevet trous an armo ,
 An tabourin ho son ; me a voel ho lansd :
 Rac se , en em breparomp pa songer neubeuta ,
 Divoallomp mar queromp , haru int ar vech-man.

Ar Roue Turcq hac e suit.

Serpantet violant , griffon an aer roüant ,
 Deut oll d'am azistan , pe em bezo tourmant :
 Curuno ha luc'het , tempest hac avello ,
 Ma sicouret breman dre c'hras an idolo.
 Freunezia a ran pa zellan e bizach ,
 Avis a ra guenen e medi en arach.

Ar C'henta Diaoul.

Chede me deut presant evit da azista ,
 Ne bon tao , camarad , na vezi quet goassa.

Ar Roue.

C'hoas e meus esperanç pa voelan Jupiter ,
 Avis a ra guenen ennes a zo fidel.

An eil-Diaoul.

N'ho petquet a vorc'het, tout e c'haïmp, ha neuze,
 Mar bezet ar gouza ni ho c'hasso ac'hane,
 Ha que hardimant hac esper ennon me.

Ar C'henta Diaoul.

Astro ar C'hondt a Poettou, chetu dent-ar Roue.

Ar Roue.

He bien ! tra superb, effrontet, arrogant,
 C'hoas e rancan cavet va rebec'h franchamant :
 Aboe ar veach-all, mama boa groet ar brezel,
 E zon bet o pourmen da glæq dit eur guentel,
 Hac e meus choazet ha clevve ha pico,
 Ha lanco ha mousclet, hac a bep sort armo,
 Hac e prezantan dit ar choaz dimeus aoe,
 Tol heves, mar queres, breman ouz ma c'hlevve.

*(Rei a ra dezan un tol cleve.)**Ar C'hondt a lavar.*

Manques out, camarad, hogon queun ho pezo,
 Me voello pehini ac'hanoamp a gollo.

Ar Roue.

Ya, pala sandier, disesperi a ran !
 Penoz, ma Doue Mars, adare e collan !
 Me requet Jupiter zo mest dat c'haruno
 Da risquen veur da ben da foetra da vembre.

Ar C'hondt.

Na vezquet quen hardi, aveurtet ho cavan ;
 Gant da oll Doueo e songes on trec'han.
 Da Doueo ha ve ha da oll idolo,
 Quement tra infernal a zo en ifernio,
 Me a tepre, ma den, gant eur greunen c'hollen,
 Hep lavaret marvail nac ar sicour a zen.

Ar Roue.

O tra epouvantabl ! diaoullou mitliguet !
 Dent oll, trec infernal, ar vec'h-man em requet ;
 Evit saccagi dia eman presentamant,
 Rac eur revoltet eo en hac e lutanant.

An Eil Diaoul.

Darho gantan mignon, an dra-ze a zo seler,
 Pa vo troet e guein grol neuze e ader.

Ar C'hondt.

Avis a sa guenen e clevan an Diaoul
 O rei dezan cumil evit c'hoari e dol.

Ar Roue.

Toller hevez breman ha divoallet ouzia,
 Ne ars muiñ ma speret, en eun vengi a ria.

Ar C'hondt.

Or sa, breman ma Barron, petra songettu c'houi?
 Ho pedi ran quenta da vont da gombatti.

Ar Baron.

Sir, avancet heta ma clevin ho toarte,
 Escus a c'houliennan dre ma zoc'h eur Roue.

Ar Roue.

Effrontet fal ma zoc'h, evel se eo parlant
 Duz un den evel don a zo quer puissant.

Ar C'hondt o voelet e Baron ho coll.

Holla ! en em retirer pe men bo ho puet,
 Na bermettin james poussi varnezan re.

Ar Roue.

C'houi eta, Autre ar C'hondt, a rañso evittan,
 Rac er balontez e zon me deut aman.

Ar C'hondt.

He bien ! ya da, quement-se a zo groet.
 Or sus, ma soudardet, ha c'honi zo preparer?

An Tenzorier.

m'em boa lavaret mad e vige tom varnout.

Ar Roue.

Vantrechou ! ha te, Jupiter, hast donnet d'am zicoua.

Ar C'henta Diaoul.

Fors ! n'atlan mui pelhoc'h, gra evel a guiri;
 Avis a sa guenen e varv ma hiziti ;
 Biscoas ne voe un den, gerc'hoar var ar bed-man,
 A squiche an Diaoul que na voa ar C'hondt-man.

Ar Roue.

Gra evel a guiri, ar vech-man e varvan,
 Mallos an oll Diaoul ha roan dar C'hondt-man.

*(Ar Roue a ya quit.)**An Tenzorier a lavar.*

Nez boa bet lavaret quent finiss ar c'hoari,

E vige eur fier vras gante pe guenemp-ni.
Ya, dre guir c'hoari ho deus collet gueneomp,
Partout e c'honneomp en quement ma c'heomp.

Ar C'hondt.

He bien ! Tenzorier, un den vaillant oc'h bet :
Ne bon, ma mignon quer, recompencet e veet.

(Sortial a ra.)

AR ROUE HAC E PACHET A ANTRE.

Ar Roue a lavar.

Col a ran va squiant, nen deus quen question,
Avis a ra guenen e voellan daou demon,
Ha gantes diou gorden evit presanti din,
Da veza ma anco, ret eo din oc'h redin,
Penez ! bezan collet a ben diou vech gantan !
Diaoullo infernal, ma siceuret breman,
Prestet din ho raouarn evit m'en eum grouguin,
En em brecipita a gaffen goella din.

An Eil Diaoul.

Malevrus, ne c'heus quen nemet se da ober,
En eum dol en toul-man hac e ri da affer.

Ar Roue.

Me raio quement-se : adieu, popl ar bed-man,
Mallos ma idolo a roan dar C'hondt-man,
Diaoullo malevrus a guement a gaffet,
Diredet dam secours da ober an tol fet,
Croguet oll em daou droat ha torret ma gouzouc,
Goel eo din quemen-se evit monnet dar grouc.
Satan, Pluton, Luter, quement diaoul zo tout,
Ne dar quet davantach hep donner var ma zro.

(Sortial a ra.)

AR C'HONDT HAC E DUD. *Ar C'hondt a lavar.*

Ret eo dimp c'hoas eur voech mont dar gouent hare,
Evit lacat an tan da zevi ar re-ze :

Rac se c'houi, Tenzorier, bezet fidel bepret
Daouest petra vezo, vit dec'h na vanquin quer.

An Tenzorier.

Me lavar quement-all, n'ho pet quer a vorc'het,

Er fesson ma c'hillin m'ho sicouro bepret.

Ar Baron.

Mar gallan c'hoas eur voech antren er gouent-se,
Biquen compassion n'am bezo evittes,
m'ho laçai quer munut en tan hac en moguet,
En goad hac en ludu, hep tam true ebed.

Ar C'honds.

Or sa, var quement-se demp en quer adare,
Evit en eum bourmen, da ober eur bale.

SANT BERNARD, AR PAP, AN ESCOP,
AR C'HARDINAL.

Sant Bernard a layar.

Pa deuan da sonjal er C'hondt deus a Poetto,
E sao ma bleo em pen hac e cren va mempro.
Pliche gant ma Doue a zo crouer dar bed,
E c'hallen/ c'hoas eur voech er gouent er goellet:
Avis a ra guenen e raffin ma effort
Evit ober dezan goulen mizericord.

An Escop.

Caer oc'h eus laret se, col a ret oc'h amzer,
Nen deus muin a vemoar a Jesus hor Salver.
Biscoas na meus goellet un den quen revoltet
Evel ma zeo enez, ma c'hridi a ellet;
Pa er goelis quenta en coler evel se,
E songen coulz a voa e colgen ma bue,
Ha goudeze arre e creden em c'halon,
Em c'hemere arre vit e brassan mignon.

Ar Pap.

Un den douguet meurbet eo ar C'hondt a Poetto,
Conqueret en deus tout cazi ar provinço.

Sant Bernard.

Mar gallan c'hoaz eur vech donnet den rancontri
Me rai ma oll effort evit dont d'e zistrei,
Moyennant azistanc auteur ar firmamant.

Ar C'hardinal.

Ne vo caz anezan, ar C'hondt so hep e bar,
Nen deus den er bed-man quer cruel, quen digar,

Sant Bernard.

Poent eo dimp finissa ar recreation,

Ha monnet adare da ober oraison ;
 Mes evit an den-ze particuliermant,
 Ma teui Doue da chanch breman e santimant.

AR C'HONDT HAC B DUD. *Ar C'hondt a lavar.*
 Ret eo din hep tardi applica va squient
 Da dourmanti Bernard ha menac'h e gouent :
 Nen deveus quet c'hoaz pel abaonez ma meus bet
 Un affront digante, ma mēz eo en laret.
 Dont da lavaret din mont gantan da leinna,
 Ha neuze en em lacat assambles da gana.
 Quemeret a rejont memeus ar sacramant,
 Ma tiscarjont ma zud ha me ennon prezant ;
 Mes me am boa calon hac a voz courajus,
 Hac a falveas din mont dar religius :
 Daou dra a voz en guen a bep coste dezan,
 Hac a vire ouzin, ne allen e lazan ;
 Mes mar gallan breman er c'havet evel se
 Hep tam remission men bezo e bue.

SANT BERNARD GANT AR SACRAMANT.

Ar C'hondt a lavar.

Pale vantro mordon ! heman so din affront.
 Penoz, sorcierien fal, traou infam, divergont !
 Na petra eo a ret, na petra a glesquet ?
 Pessort intantion a zo en ho speret ?
 Respontet aman din prontamant, hep cartier.

Sant Bernard.

Distro c'hoaz eur vesch ouz Jesus da salver,
 Pehini gant e c'bras en deveus da brenet,
 Tol evez mad, ma den, pe he vezil collet.

Ar C'hondt.

Mar queret ho croc'hen ne gomzet quet a ze,

Sans Bernard.

Distro c'hoaz, den mechant, distro ouz da Doue.

Ar C'hondt.

En em den deus ma faç pe mes crai glac'barec.

Sant Bernard.

Autro ar C'hondt a Poettou, avizet, mar queret

James n'ho quitaïn, gret ar pez a guerret.

Ar C'hondt.

James n'en rentan, quent en em brecipiten.

Sant Bernard.

En ano da Doue a zo crouer dar ded.

Ar C'hondt.

Coulz e zeo dit pidi en anno Mahomet.

Sant Bernard.

En anno an Ele hac ar Sent zo en evo.

Ar C'hondt.

En anno an Diaoul dimeus an iffernio.

Sant Bernard.

Ma Doue, ma c'hrouer reit din oc'h azistanc.

Ar C'hondt.

Ha c'houi reit oc'h ini dime, dizesperanc.

Sant Bernard.

Mari, mam da Doue, ho pet osten true.

Ar C'hondt.

me guitta Jupiter, ma n'an be da bue.

Sant Bernard var e zaoulin.

Distro ouz Jesus-Christ, goulen ontan pardon,

Dre verit deus e maro hac e bassion,

Ho contempli er poagnio en devoe e vam guer,

Pa voa ouz er goelet ho prena ar pec'her.

Ar C'hondt var e daoulin a rent e gleve.

me renonc pen-da-ben d'am bue tremenet,

moyennant azistanc hor Salver biniguet,

Hac ar voerc'hes Vari; onnes zo bepret mad

Ouz he oll bugale, memeus pa zint ingrat,

me c'houlen diganti he benediction,

Ha digant ma Jesus e c'houlennan pardon.

Sant Bernard.

Courach, ma mignon, Doue da vezo meulet :

Adieu Autre ar C'hondt, quen a vo ar c'henta goellet.

Biscoaz quement a joa nen devoe den er bed,

Evel ma meus breman pan doc'h convertisset.

Ar C'hondt.

O glorius Vari, guir vam d'on redemptor !

Mizelour excellant, stereden deus ar mor.

Me voar er fat breman sur ne verittan quet,
 Evit ho serviger da vezan recevet :
 Sepanant couscoude e sonjan em c'halon,
 E meus eur fianç vras enoc'h bepret, Itron,
 Hac e meus an dezir ive d'ho servigi
 Ar rest deus ma bue en queit a ma vevin.
 Rac se, me ho suppli d'am c'hemeret breman
 Evit ho serviger, ha pa zin deus ar bet-man,
 Prezantet ma ine d'ho map, en ho pedan.
 Ha c'honi, compagnugnes, oc'h eus goellet aman
 Chanchamant ma bue, m'ho pet d'am imittan;
 Rac bet a meus ar c'hraç da anaout pen-da-ben
 Penoz e voan manquet, hac e ren goal lezen.
 Jesus-Christ, ma Salver, zo en em discoelet
 Entre daouarn Bernard, evel moc'h eus goellet.
 Me ya c'hoas d'er c'havet evit cleoet gantan
 Hac en a so moyen evit ma fardonna.

(Sortial a ra.)

AR C'HONDT A LAVAR DA BERNARD.

De mad dec'h, ma zad, c'hoas en em avansan
 Da c'houl diguenec'h oc'h aviz ar vech-man.
 Morc'het zo em c'halon; couscoude e credan
 Oc'h un den evel don, mes me zo eur mechant.
 Enez eo ar suget ma zon deut d'ho cavet :
 C'hoant a meus ar voech-man da vezan pardonnet;
 Rac me a voar er fat pendz e zon manquet,
 Contant on ar voech-man d'ober vel ma lerset.
 Esperanç a meus c'hoas em pardonno Doue,
 Gant ober pinigen ha chanch deus a vue.

Sant Bernard.

Ma, ret e zeo ober an treo herve Doue.
 C'honi a voar coulz a me petra eo e bolonte;
 Rac gout a ret er fat en devez lavaret :
 An nep en deus dezir da vera pardonnet
 A ranco tout quittat e oll vaniteo,
 Ha beza vigilant da servigi an Autro.
 Rac petra dal dan oll e oll vat er bed-man?
 Rac mar col e ine e vige goel dezan

I vige bet mouguet ho tont var ar bed-man,
 E n'en dige bue, certen eo an dra-man.
 Tac se, me ho suppli, songet er vadelez
 In deveus evidoc'h Jesus, map ar Voerc'hes,
 D'ho peza prezervet ha lezet en bue,
 Prenet deus an ifern, me ho pet songet se;
 Rac eur pec'het ep quen a verit an ifern,
 Mes Doue a bardon ar brassan pec'herrien.

Sant Guillarm.

Ma zad, a guir galon me zo rejouisset,
 Ma puffen e ven c'hoas eur veach pardonnet :
 Rac se, me ho suppli a vir galon breman,
 Pardon dar pec'hejo a meus groet er bed-man.

Sant Bernard.

Mar oc'h eus an dezir da vonnet en evo,
 E renquet, assuret, rapari ho foto,
 Rapari dan ilis ha ramplissa ive
 Ar cheffo oc'h eus bet chasset aneze.
 Neuze, goulfen pardon ous an Autro Doue
 Dimeus an insolanc oc'h eus bet groet deze,
 Hac ho fidi ive da sont d'ho pardonni,
 Ma petoïat evidoc'h Jesus-Christ, map Mari,
 Ma vezo e bolonte da rei dec'h gouir bardon,
 Ha donnet d'ho receo en e brotection.
 Ha quemeret ive evit avocades
 Ar Voerc'hes biniguet, zo en êe rouannes;
 En eum rei dezi ha sonjal er grasso
 A roi dar pec'herrien pere ho goulenno :
 Rac evel ma lavar demp an oll doctoret,
 Pa ve voar an dpuar grac ebet accordet
 E renq bepret tremen dre daouarn ar Voerc'hes,
 Breman gret pinigen dimeus oc'h oll bue.

Sant Guillarm.

Goude ar c'hraç a Zoue dec'hu eo ma ine,
 Pene verdoc'h, sivoas, em boa collet an en;
 Reit dime pinigen quement hac a guesfet,
 Me a zento onzac'h gant ar c'hraç an Drinded,

Sant Bernard.

Chetu aman ar Pap oc'h eus dizobliger,

Ha groet dezan insult quement oc'h eus carret,
 Ha mar oc'h eus dezir evit monnet dan êe,
 E renquet en-lacat en e oll dignite.
 Ne apparchant ouz den donnet da choaz ar Pap,
 Doue a renq e rei evit e gavet mad.
 An Escop oc'h eus bet chassee deus an ilis
 A renq dont ive adare var e c'niz;
 Dindan boan a pec'hi, pepini aneze
 A renquet da lacat en ho oll dignite.

Sant Guillarm.

Me raïo quement se gant gras ma Doue;
 Me a iello da Rom, hac o lacai arre
 Pep hini aneze ebars en dignite :
 Hac ho fet a galon da zont d'am pardonni,
 Pan don bet quer mechant da zont d'ho offanci.

Ar Pap.

Ya zur, ma map quer, m'ho pardon a galon,
 Hac a ro dec'h ouspen ma benediction,
 Hac a meus eur joa vras p'ho coellan distroet,
 Rac un aon vras am boa na vizac'h bet collet.

Sant Guillarm.

Ha c'houi, Autro Escop, diguenec'hu' ive
 E c'houlennan pardon, palamour da Zoue,
 Dimeus an insolanc a meus ive dec'h groet
 Er Ker deus a Poertou, pa n'ho poa meritett,
 Memeus oc'h obliget a enep lezen Doue
 Da rei dime arc'hant, quun vras a meus da ze.

An Escop.

Deus a greis ma c'halon-me deu d'ho pardonni
 Hac a bed ar Voerc'hes da zont d'ho protegi,
 Ha da rei dec'h graço a vezo necesser
 Da observi lezen zo groet gant hor Salver.

Sant Guillarm.

Doue d'ho peo deus ar c'hraç din a ret
 O tont d'am pardonni, rac ner meriten quet,
 Me ho trugareca deus ar vat a ret din,
 Rac me meus bet groet dec'h goassa ma illin.

An Escop.

Arabat eo da zen c'avet sonch er bed-man

Dimeus an affroncho pere a rer dezan ;
Ret eo d'imp pardonni mar deziromp cavet
Pardon deus ar pec'h et hor be bet commettet.

Sant Guillarm.

Demp en anno Doue da gommenç rapari
Darn dimeus ar fauto a meus groet ; sivoas din !
Adieu dec'h , tad Bernard ; pedet a vir galon
Doue dre e vadelez da rei din guir bardon.

Sant Bernard.

Ya , gant c'hraç Doue , me a bedo bemde
ma Salver biniguet vit ma hefet en ée ,
ma v' e bolonte donnet d'ho pardonni ,
Hac ar c'hraç digantan dec'h da berseveri ,
Da ober pinigen deus an dreug oc'h eus groet ;
Ma vezet rentet dign da voelet an Drindet.

Sant Guillarm.

O Doue eternal , crouer ar firmamant !
O Jesus , map da Vari , c'houi zo oll-puissant !
O Drindet adorapl , tri ferson en Doue !
me a gret oc'h ho tri er memeus calite.
Homan zo din eur c'hraç a meus me rancontrer ,
Dre c'hraç ar Voerc'hes sacr me a zo pardonnet.
Va ine , sivoas din , a voa et dan ifern ,
Paveved Sant Bernard me am bige anquen.
Da henes he clean , ya gant guirionne ,
Da Bernard e clean pen-da-ben ma ine.
Me a ia breman da gavet an den santel ,
Pan deo ordrenet din na zalein quet pel ,
A zo sont en draquien , tost hemedi aman ;
Pa'n deo din ordrenet ret eo aboïssa.
Rac se , ma oll dud quer , bezet fidel bepret ,
Ha goulennet sicour digant roue ar bed.

AR ROUE TURCQ , E SUIF HAC AN DIAOULLO.

Ar Roue Turcq a lavar.

Arrettet , camarad , terrupl e zoc'h chanchet ;
En eun dezert bennac , e credan , e zout bet
Oc'h ober pinigen dimeus da follente.
Ha c'houi oc'h eus breman bollonte couscoude

(100)

Da ziffen ho croc'henn ouzin-me adare?

Sant Guillarm.

Chanchet a brepos, neu don muin er sonch-se,
Va speret a lacan da servigi Doue,
Ha non pas er brezel nac en batail ebet;
Quement-se, ma mignon, a zo oll tremenet.
Me a c'houten pardon diguenec'h, Sire,
Mar am eus offancet nep pret ho majeste.

Ar Roue Turcq.

Goechal te a res din da zouja gant eston,
Gant ar zel deus da ben te sponte ma c'halon,
Te voa vaillanta den a voa var an douar,
Un den fal, un tirant, eur geant, eur barbar;
Et out oll da netra, ne c'heus monin a galon:
Avis a ra guenen memeus out eur poëstron.
Pa voas ouz ma redec dre ar c'hampagn guechal,
Neuze voas den avoalc'h, hac'ouspen un den fal;
Goas evit un diaoul e voas, tra infernal.

Sant Guillarm.

Me a zo soezet bras pa deuan d'ho coelet
Ho tont da adori an doue idolet,
Pere n'ho deus sicour nac ive' assuranc,
Pere ne eltont quet ho mlret deus offanc;
Ha me a gret penos e zeus ep mar un Doue,
Hac a zo crouet dec'h ha quercoulz eo dime,
En deus crouet an oll, an êe hac an douar,
An Ele hac ar Sent, ar steret hac al loâr.
Sanchet prest a lezen hac adoret Doue,
Roue ar rousanne, zo leun a drugare;
Doue an oll doueo hac an oll idolet,
Ho cridi dar re-ze, sivoas, e zoc'h daonnet.
Lavaret a ret din oc'h eus nombr doueo,
Mes nan dint netra tout nemet fos idolo:
C'houi a ador doueo pere zo inventet,
Ouzpen lezen Calven, Alcoran, Jupiter,
Ha goude Mahomet, ha Pallas, ha Luter:
Ha darn a zo quen dal a ador serpañtet,
Ha darn all a zo ador a bep sort loennet,
Hac un nombr-all a zo ador eur voezen,

(101)

Eur c'hoq, eul loe, un taro, eur marc'h hac un igen ;
Eur sort-all a ador eur c'hy, eur c'has has un azen.
Ar re-ze a gredet zo oll doueo ;
Allas!-ha nan dint quen nemet faus doueo.

Ar Roue Turcq.

Penoz, map ar c'hast, tra excumunuguet !
An oll doctrin-a zo guenede reviner.
Quitta an doue-ze hep tam difficulte,
Pe me a raïo dit e colli da vue :
Ha lavar din petra eo an doue-ze,
Pe aman var ar plac me'n bezo da bue.
Chanche prest da lezen ha quitta da Zoue,
Pe me tisco da barlant er guis-ze ouzin-me.

Sant Guillarm.

Me na ran quet a gas dimeus da dourmancho,
Groet evel ma queret ha bezet ma anco,
Ne doujan poan ebet, me gret ferm en Doue,
Ma sicouret breman, Jesus roue an êe.

Ar Roue.

m'ho pet, leveret din eur veach couscoude
Pe sort sujet oc'h eus da gredi ho Toue?

Sant Guillarm.

Crouer eo dan êe, dar mor ha dan douar,
Unan an deïo-man e possedin e c'hloar,
Ha c'houi a raï ive mar sanchet a vue,
Hac adoret Jesus a zo roue an êe.

Ar Roue Turcq a ya dan daoulin hac a lar :
me rent dec'h an armo gant pere e songen
Planta an erezi, hac a zistro a gren,
Hac a c'houlen pardon ouzac'h, Autro ar C'hondt,
Rac inspiret voan bet da rei dec'h un affront.

(*En em briatad a reont.*)

Ar Roue Turcq a gontinu.

Me ro dec'h va bue, va c'horf ha va mado,
me c'houlen diguenec'h, Autro ar C'hondt a Poetto,
Pardon a yir galon d'ho peza offancet,
D'ho peza contestet dre lezen mahomet.

sant Guillarm.

O Doue, ma trouer! c'houi zo oll-puissant,

C'houi zen da bardonni ar bec'herrien medhant,
 Rei a set amzer de d'en em gounterissa;
 Bras e vec'h offancet quent ma teud da facha.
 Discos a ret, Jesus, dan dud ho madetez,
 Ha rei amzer deze da chanch ho goal vuez,
 Pa nan deo digoret an ifern d'hen lonca,
 Tud fal ha malevrus evel d'on hac eman.
 Rac ni, sivoas d'emp, a zo bet debordet,
 Quer souillet hon ine gant viço diremet,
 Bep heur ha pep momet o viasfemi Doue,
 Bepret e offancemp, sivoas, e vajeste.

Me ho pet, tud yaouancq, gant gouir devotion,
 Da adori ar sacramant deus a greis ho calon.
 Neus na coz na yaouancq neb lec'h na den savant,
 Ne gicent adori benide ar sacramant.

C'houi tado ha mamo, disquet d'ho pugle,
 Custumit-int abret da servigi Doue :

Beza zo tud yaouancq maguet re libertin,
 Pere deus aliez da ober eur goal fin.

Goerches glorius Vari, bezet avocades

Ma haïomp dar barados d'ho menli da jamet.

Ar Roue.

He bien, va breur, adieu dec'h a Jaran.

Sant Guillarm.

Doue d'ho cunduo d'e barados gantan.

(*Sortial a ra.*)

AR C'HONDT HAC E DUD, AR PAP, AN ESCOP
 HAC AR GARDINALET, AR FAUS PAP.

Ar C'hondt a lavar dezan.

Bonjour dec'h, ma mignon, me a meus bet fazist
 Beza lamet ar Pap evel a meus me groet;
 Mes breman me a voar asour ar virionne,
 Pa meus bet an asor da voelet ma Doue
 Ebars er sacramant d'avin deus an auter.
 Neuze me bromettas a dra sur d'am salver
 E lacagen ar Pap adare var e dron.

Ar Faus Pap.

Autro ne allan quet intenc ho question.

En queit a ma ebommin er bet-man en bue,
Nen deus Pap all ebet na ne vezo james.

Ar C'henta Cardinal.

Effrontet out meurbet dont da lavaret se,
Te nen dout quet capabl da veza er garg-se :
Aboe mout commanctet da c'houarn ze, so veler
Nen deus uru vat ebet ebars en nep cartier.

Ar Pap faus.

Penos, ine collet, den sal ha milliguet,
Te eo bet ar c'henta en deus ma recevet
Da Pap er Ker-man, ha lamet eguille;
Ha broman e fel dit beza deus e goste.
Me zo lequet da Pap ha ne quitaïn quet ;
En espet dec'h me vezo Pap bepret.
Dre eur valiç e fel dec'h ober ze,
Eur c'hrim a gri venjanç ouz an Autro Doue.

Ugen, ar guir Pap.

Ma mignon, me voa ar Pap; nan deut quet da facha,
Rac me nan don quet cos mar doc'h deut dar guer-man,
Rac commandet eo din evel ma voan lequet
Gant Doue dont arre d'am plaç evel bepret.

Ar Pap faus.

Sellet an effrontet, ar c'hoquin didalve,
Penos e fel dezan ma lemel evel se !
Gant ta gontadello, dre eur valiç ouzin,
E fel dit dont em plaç evit ober mez din.

Ar C'henta Cardinal.

Eman a zo c'hoezet, ya gant guirionne,
Da veza gouarnor ha viquer da Zoue,
Gant ar seremonio a zo accomplizet
Pa ve election evit choss ar Papet.

Ar Pap faus.

Hac eur c'hoste oc'h all ; mes evit quement se
Me ne quitaïn quet ma offiç couscoude,
Ha me a lavar dec'h penos ne gleyac'h quet
Donnet d'am attaqui evit eur sort sujet.

Ar Guir Pap.

Penos, hac e fet dec'h chom da Pap evel se !
C'houi zo er chismatiq, consideret en ze,

E fel dec'h chom da Pap da gol ar gristenès,
Mes Doue a gredan n'er permetto james.

Ar Pap faus.

Hypocrit fal ma zout, gant ta gontadello !
En em den deus ma faç gant ta oll sarmonio,
Terrupl out arrogant gant da valic ouzin,
Envel ouz eur c'hi clan o tont d'am devori.

Ar Guir Pap.

Sallocross ! ma breur quer, nen deo quet dre venjanc
E fel din bezan ar chef deuz an ilis presant.

Ar Pap faus.

Noc'h eus tam drouc ouzin ! Ya te lavar ze ;
Pa'm lemes deus ma stat e lemes ma bue.

Ar Guir Pap.

Ar stat-se zo gleet din herve lezen Doue.

Sant Guillarm.

Ar stat-se, va mignon, nen deo quet gleet dit.
Me meus-i roet dit dre va otorite,
En despet dan ilis, enep lezen Doue.

Ar Pap faus.

Men boa bet pardonnet dec'h ou'h oll pec'hejo,
Ha digoret dec'h an or deus an envo.

Sant Guillarm.

Va mignon, ma c'hredet, james nan de gleet
Rei an absolver ma na ve meritet.

Ar c'hoessour yve, allas ! a ve daonnet
Coulz hac ar penitant, man deve meritet.

Rac se ho supplian, ya a guir galon,
Da zensi c'hoaz ouzin evel eur guir mignon.

Ar Pap faus.

Rac se, gleet eo dec'h donnet d'am respecti,
Ha quenderc'hel bepret, donnet d'am menteni
Ouz ar ganailles fal-ze a deu d'am attaqui,
Ha nen dint en ep guis dign da barlant ouzin.

Sant Guillarm.

Ma mignon, c'hoaz eur voec'h, palamour da Zoue,
En em gonsideret ha chanchet a vue,
Ha goulennet pardon ouz ar Pap veritabl,
Hac e sello ouzac'h evel pa vec'h e map.

Ar Pap faus.

Ne meus quet da ober dimeus e bardonno :
Ma lezet em offic, me rai dezan grasso.

Sant Guillarm.

Penos ! en oeth offic ! c'houi voar ar virionne,
Me am boa ho c'rbet Pap dre ma otorite.

Ar Pap faus.

Rac se, pa voan lequet, c'houi gleye yve
Dont bepret d'am diffen ouz ar ganailles-se.

Sant Guillarm.

Sallotroas, ma mignon, vit ar vech divezan,
Ma na gueret quittat me rai ho tivisca.

Ar Pap faus.

Ne meus affer a zen da zont d'am diviso,
Ma nan deut d'am zicour me guitai ar vro-man.

Sant Guillarm.

Me n'ho tiffennin quet, men lavar dec'h breman,
Entre ma touguin bue me brotejo eman.

Ar Pap faus.

Roet en devus dit archant assuramant,
Abalamour da ze em lemes ar vech-man.

Sant Guillarm.

Obliget on da ze : me am boa an lamet
Er mes dimeus a Pap, rac se e zeo gleet
Dont d'en facat adare ebars en dignite,
Ha da c'houlen pardon ouz an Autro Doue.

Ar Pap faus.

Pa deujoc'h d'am choss evit Pap a neve,
Avis a re guenen e yoc'h un den Doue.

Sant Guillarm.

Ha c'houi a gleo, Anaclet, na gomzet quen a ze,
Rac me voa revoltet sivoas entep ar fe.

Ar Pap faus.

Pa voaz quen revoltet, nes poa quen da ober
Nemert continui, ha dont d'am guenderc'hel ;
Pa voan me possesseur dimeus an sic'hoeo,
Me xigorge an or dit pa viges-te maro.

Sant Guillarm.

Eman eo ar guir Pap, ha eman a yello ;

Rac se, me hò suppli da serri ho queno.

(*Guisca a rer ar guir Pap.*)

Sant Guillarm a lavar.

Hé bien, tad santel, me ho pet ar vech-man
Dre ho mizericord da zont d'am pardonnan.

Ugen, ar guir Pap.

Ma map, me hò pardon hac a bedo Doue
Deus a greis ma c'halon m'ho pardonno yve,
Hac a ro dec'h breman en antier absolven,
Gant ar gondition ma refet pinigen.

Et da gavet Bernard, enes zo un den mad
Hac a zeu d'ho receo evel pa vec'h e map.
An tad Bernard a zo un den santel meurbet,

A obieno graço dec'h digant an Drindet,
Ma vezo pardonnet dec'h oc'h oll pec'hejo,
Ma n'em voëlimp en êe goude on trubuillo.

Sant Guillarm.

Me a ya d'er gavet en anno va Doue,
Doue da rei dimp ar c'hrac d'en em goelet en êe.

Ar Pap.

Ya, gant c'hrac Doue, mar groet guir pinigen
E vezet pardonnet, Doue na c'houlén quen.

Sant Guillarm.

Grin gant c'hrac ma Doue, pa gleffen bout lazet,
Me rai ar binigen a vo dîn ordrenet.

Ar Pap.

Adieu hets, ma map. Ho pezet quon bemde
Da veza offancet Jesus, crouer an êe.

SANT GUILLARM HAC E DUD.

Dem da gavet Bernard breman, ma mignonnet;
Pedet Doue evidon ma vezin pardonnet.

Ar Baron.

Obliget omp da-re, credet se assuret,
Ni bedo evidoc'h tri ferson an Drindet,
Ma vezo pardonnet dem-ni hor pec'hejo,
Ma n'em voëllomp en êe goude on oll boannio.

AR C'HONDT a lavar da Sant Bernard.
De bonjour dec'h, ma zad. Chetù ma digasset

Gant ar Pap veritabl, en deus din ordrenet
 Donnet d'ho cavet da receo pinigen
 A vo ho madelez breman din da ordren.

Sant Bernard.

Me nan don quet capabl da rei dec'h pinigen
 Pini ve convenapl dec'hu en ep moyen;
 Rac pa gonsideran quement a pec'hejo
 Oc'h eus groet er bed-man, oc'h offanci an Autro,
 Ne offen en ep guis rei dec'hu pinigen:
 Rac pa ve difframet ha losquet oc'h esquern
 Ha douguet evit scoer var an oll croas incho,
 Pa ve torret ho pen ha brizet ho mempro,
 C'hoas ne ve quet avoalc'h pa ve groet quemen-se,
 Da appezi avoalc'h coler an Autro Doue.
 Pa ve trôc'het bemde diouzoc'h un ezel,
 Hac an neubeudigo groet dec'h bemde mervel,
 Goudeze dastumet, lequet en un tantat,
 Goude gant an avoel donnet tout d'ho goentat,
 Dec'h ne ve quet c'hoas groet anduri re,
 Evit appezi coler an Autro Doue.
 Me lavar davantach, pa vec'h en beo losquet
 Evit dont da vervel en eur forn gorret,
 C'hoas ne gaffen quet n'ho pe peur beet
 Evit an oll fautto oc'h eus bet commettet.

Sant Guillarm.

ma zad, me meus esper en madelez Doue,
 Hac e vin pardonnet c'hoaz evit quement se;
 Rac Mari Madalan, a zo bed pardonnet,
 Hac e devoa, sivoas, quercoulz a men pec'het.

Sant Bernard.

Gouir sur a leveret, pec'heres voa ive,
 Mes contantet e devezs da justic un Doue.

Sant Guillarm.

Me a zo quer contant da zont da anduri,
 Pa meus bet ar malheur, sivoas, d'en offansi.

Sant Bernard.

Ho crimo zo quer bras ne on pe dre voyen
 E teuffen da rei enep sort pinigen.

Sant Guillarm.

brassoc'h eo grac Doue da zont d'am pardonni

Evit nan deo het on malic da zont d'en offanci.

Sant Bernard.

Sur gouir a leveret, me a voar er fat se :

Bras eo ar misericord deus an Autro Doue.

Mes justic Doue a renq beza peet

Bette an distera diner, an dra-ze zo gleet.

Rac se n'ouffen quet rei dec'h ar binigen,

Ha guelliez a grim oc'h euz bed groet, ma den.

Impossibl e ve din, ya gant guirionne,

Rei dec'h eur binigen da effaci a nere.

Sant Guillarm.

Ho pet true ouzin, me ho pet, ma zad quer;

Sant Per a c'houlennas goech all deus hor Salver

Pet coech dar pec'her pardonnin.

Doue a respontas dezan en eur c'hoarzin :

Quen aliez goech ma c'houlenge pardon,

Pa vezo regrettant deus a greis e galon.

Cheta me en eur stat dispozet d'er c'houlen,

Me a goulen breman diguenec'h pinigen.

Sant Bernard.

Ma map, assuramant true eo ho clevet,

Me gret assuramant e vezet pardonnet.

Pardonnet vezet sur, n'ho pet quet a vorc'het,

Poc'h eus quiter a gren ho pue debordet.

Rac se, me ho suppli ho pet patienter,

Ha n'ho pet quet a spont ne vech quet pardonnet.

An Autro Jesus-Christ en deveus lavaret,

En eur leorlg bian en er a ver scrifet

Ar batiantet hac an humilite

Oc'h eus ebars en oc'h adversite,

Ablich muinda Doue evit argoutantamant er prosperite.

Pa ho coelan dispozet da ober pinigen,

Me ia breman da rei dec'h sclerigen.

Raportet eo penoz, en eur leor historio,

E renes er bed-man eveldoc'h, un Autro,

Hac en devoa ive commettet er bed-man

A bep sort pec'hejo, memeus ar re brasan;

(Mes Doue a zo mad, hac en deveus bepret

C'hoant da gontvertissan an dud fal revoltet.)

Ma teuz da loja daou capucin d'e dy,
 E briet vertuus pa ho goelas arri
 Da c'houlen logeis hac antrezet en ty,
 A lavaraz deze : allas ! ma mignonnet,
 Nen deus quet a voyen e vec'h aman loget.
 Ma friet zo un den hac a zo revoltet,
 Mar ho casse aman, sivoas, e vec'h lazet.
 M'ho c'honduas neuze da dremen an nos-se
 En eur c'hraouiq bian evit gortos an de,
 Ha pa voa ho coannia hi a voa contristet,
 Ma c'houllas e briet petra voa ar suget.
 Ma respontas dezan : ma c'halon zo teuet
 Palamour da daou den a zo aman loget ;
 Emedint abont er c'hraou hac ho divoar scornet.
 An digentil pa glevas a yez prest da vitte,
 Non pas, ma intentet, palamour da Zoue,
 Mes evit contanti ha plijout d'e friet.
 An Itron, p'ho goelas, a voe rejouisset,
 Hac en monnet neuze a commanç d'ho zellet
 Ma voa an erc'h ar scorn ouz ho divoas sclasset ;
 Hac en neuze vantan a commanç da voelan,
 Ha goude quement-se rei deze da goagnan.
 Pa voa debret ho c'hoan, neuze e voent casset
 En eur gamp tapisset evit mont da gousquet ;
 Mes int a lavaraz : ny hor boa intantion
 Mont da gousquet dar c'hraou gant ho permission,
 Rac ni ne gouscomp quet james en goeleou,
 Goel ve guenemp monnet var un tam plouz on daou.
 Salocroas, emezan, na bermettin quet se,
 Me guerc'ho dec'h aman un tam plouz a goste.
 Hac en mont da guerc'hat en eur gonsideri
 Bue an daou capucin, goudeze e ini ;
 Ma crene e c'halon ouz ho c'honsideri
 Ar boan hac ar fatiq a devont da anduri
 Var ho c'horfo er bed-man, evit bezan salvet,
 Hac en da zonjal er pec'hejo en devoa commetter.
 Ma commanças neuze da voelan a galon,
 Ha da goulen pardon ouz roue an evo
 Dimeus ar c'hrimmo bras en devoa commetter,

Ma ronne e galon gant quun ha gant regret,
 Ma srouze ar plouz neuze gant e zaero,
 Da veza offancet Jesus-Christ, hon Autro.
 Cas eure plouz dar gamp, dan daou gapucin-ze,
 Ma c'houlen gant douster digant an tado ze,
 Tado, leveret din a men vo pardonnet,
 Tregont vis a zo sur me ne meus covesset.
 Ma responchont dezan : hac ho pe commettet.
 Quellies a bec'het hac a den zo er bed
 Pe a greun sabr zo en tro an nodjo,
 Pe a ieoten so divoannet er prajo,
 Mar oc'h eus guir glac'har d'ho beza commettet,
 Me a bromet dec'h e vezet pardonnet.
 Me gare, emezan, mar be ho polonte,
 Ma zad quer, emezan, e teuffac'h d'am c'hoves.
 Neuze ar c'habucin a lavaraz dezan :
 Abars en em goves ret eb examina
 Ho consianç er fat, dimeus ar pec'hejo
 Oc'h eus bet commettet a enep an Autro.
 Hac en mont en e gampr d'en em examina
 var an oll pec'hejo groet gantan er bed-man,
 Gant quement a glac'har d'ho beza commettet
 Ma rannas e gallen ha ma zeo bet marvet.
 Ar gapucinet paour squis fatiq a voa meurber,
 Ha yes en oraison da bidi an Drindet
 Ma vigo e bolonte da rei dezan grasso
 Da gavet guir bardon dimeus e bec'hejo.
 Neuze ar gabucinet a zeuas da gonsquet,
 Ma voeljoat e ine a zirac an Drindet.
 Neuze an Diaoullo a zeu den accuzi.
 An den-man emeze nen deus groet nemet oc'h offanci :
 E El mad den sicous a guemeras neuze,
 Hac an tad Seraphin er protsja ive.
 An Autro sant Francez a zeuas d'en diffen,
 Ma falles dan Diaoullo donnet prest d'er zurpren.
 An Diaoul a zouten dese tant en ho fri
 Nen devoa groet netra nemet e servigi.
 Hor salver Jesus-Christ dre e yadelez vras
 Onz an tad Seraphin neuze a c'houlennas :

Petra leveretu : na c'houi, sant Frances ?
 Hac i e lavaret da Jesus : mar be ho polontez
 Sant Mikel a boezo, mar plich, e oll euvro,
 Quement en devez groet bars en eur balanso.
 Ma laëss an Diaoul evit bezan poezet
 An oll pechejo tout en devoz commetter.
 Ma commanç sant Frances neuze en em ouagna.
 Allaz ! e œuvro mad, sivoas, nan dint netra.
 Querc'het e voe ar plouz, hac e glac'har poezet,
 En antier er balanç m'ho devez gonezet.
 Rac se, me ho suppli, songet en quement-man,
 Ha tachet da zonet bepret d'ho imitta,
 Ha me a bromet dec'h e vezet eveltan
 Evrus ebars en êe en ho heur divezan;
 Rac aliez a voech e quever raportet,
 Evit neubeut a dra tud a zo bet salvet.
 Rac se, covesset deus a greis ho calon
 Da veza offancet Jesus, roue an tron.
 Et bettaq un Ermit a zo aont en draonyent
 Enez a roïo dec'h, assuret, pinigen :
 Sulvain a binigen ontan a c'houlennet,
 Neubeutoc'h ho pezo, an dra-ze me bromet.
 Adieu heta, ma map, me a bedo Doue
 Ma vezet evrus pantan ebars en êe.

(Poquet a ra dezan hac e sorti.)

SANT GUILLARM HAC E SUIE a ya da gavel an
 Ermit ; squei a ra var en or,

Ma zad, me ho suppli, ma sicouret breman,
 Ma sicouret, m'ho pet, d'en em gonvertissan.

An Ermit.

Na piou a zo zze a fel dezan antren ?

Sant Guillarm.

Ar C'hondt deus a Poettou a fel dezan antren,
 Ma zad, mar plich guenech, da ober pinigen.

An Ermit.

Neñ denyo quet aman, an dra ze m'er promet,
 Un den eo hac a zo bet excumunuguet.

Sant Guillarm.

Bet on ebars en Rom, ha me convertisset,
 Rac se me ho suppli ma vo din digoret.

An Ermit.

Fachet oc'h ouz ar Pap, lequet guenech un all
 A zo eur chismatic hac a zo un den fal.

Sant Guillarm.

Lamet eo adare ha lequet eguile,
 Ma zon convertisset a drugare Doue.

An Ermit.

Na fian quet ennoc'h rac un den fal oc'h bet,
 Na respectac'h ini, na feumeullen na groeg.

Sant Guillarm.

Achu eo quemem-se, ha me convertisset;
 Da c'houlen pinigen diguenec'h e zon deut.

An Ermit.

Un den fal oc'h meurber a fel dec'h ma zrompla;
 Rac se men lavar dec'h fete nan deut aman.

Sant Guillarm.

Ma zad, me lavar dec'h en eur guir pen-da-ben
 Penos on deut aman da c'houlen pinigen.

Sanchet on a vuez : me voar er fat on bet,

Sivoas, ar mechanta a zo bet voar ar bed;

Ma zon convertisset breman, na c'heullan muiñ

Ar sort buez fal a meus groet, sivoas din !

An Ermit.

Het en ho rout, ma den, me oc'h eneo breman :

C'houi a zo un den fal hac a glasq ma zromplan.

Querzet prest a lesse, sentet ne deuffet quet aman,

Rac se het en ho rout pa laran dec'h breman,

Sant Guillarm.

Ma zad, c'hoas eur veach me a c'houllen ouzac'h,

Mar be ho madelez accordet din ar c'hrac :

Digoret din ho tor, rac me a zo un den

Hac a zo deut aman evit clasq pinigen.

Rac se me bromet dec'h e zon convertisset,

A drugare Doue me a zo tout sanchet.

N'ho pet quet a vorc'het evit digueri din.

Allas ! ma na zigoret ne on quet petra rin.

An Ermit.

E mout aze c'hoas; me songe e voas pel :
 Coulez e zeo dit paoues evel dont d'am guervel.
 Un eston eo goelet un den fal revoltet
 O tont da attaqui dorajo an ermittet.

Sant Guillarm.

Va escuzet, ma zad, mar plich guenec'h,
 Rac cavet pinigen a fel din diguenec'h.

An Ermit.

True a meus ouzac'h couzcoude p'ho clevan.

Sant Guillarm.

En anno Doue, m'ho per, ma sicouret breman.

An Ermit.

Ma ouffen ne vec'h; quet den fal ha revoltet,
 Me a zigorfe dec'h ep cavet nep morc'het.

Sant Guillarm.

Nan don quet, m'en assur, rac sanchet on a gren
 Hac e zon deut aman evit clasq pinigen.

An Ermit.

Mar deo gouir quement-se breman me zigoro.

Sant Guillarm.

Un dezir bras a meus da vonnet dan evo.

An Ermit.

Ret eo quittat ar bed hec e oll vanite
 Ha mont a virviquen da servigi Doue.

Sant Guillarm en eur boquet d'e zad.

Adieu heta, ma zad, me ya en anno Doue:
 Pedet ma pardonno Doue ma fec'hejo,
 Ma n'em voelfomp en ee goude on trubuillo.

Ar Baron.

Adieu heta, va mest; me a bedo Doue
 Hac ar Voerc'hes biniguet pini zo en envo,
 Ma vezo he bolonte beza avocades
 Dirac Doue he map, en e rouantelez.

Ar c'henta Pach.

Adieu heta, ma mest; quen a vo ar c'henta goelet,
 Me bedo evidoc'h noz a de an Drindet,
 Ma vezo e bolonte da rei dec'hu graço
 Evit cavet pardon dimeus ho pec'hejo.

An eil Pach.

Ma mest, assuramant me n'ho quittaïn quer.
 Aboue mon biannic e zon guenec'h maguet;
 Me a zalc'ho mat dec'h ha yel guenec'h ive,
 Me n'ho quittaïn quer queit a ma vin en bue.

An Ermit.

Salocroas, ma buguel, ne chommo den aman,
 Ha ne antreo-den nemertan e hunan.

(An Ermit a boq da Sant Guillarm.)

Ma map, ha c'houi en deus dezir da vonnet dan evot?

Sant Guillarm.

Ya, gant c'hraç Doue, mar be e bolonte.

An Ermit.

He bien, ma map quer, evit ho pinigen
 E roffet oc'h oll mad en antier dar bevien.
 Respontet amañ din, ha c'houi a raïo ze?
 Enez eo pen an en evit plijout da Zoue.

Sant Guillarm.

Ya, me er promet, me a raïo pep tra :
 Mes penoz illia-me beva bars er bed-man?

An Ermit.

N'ho pet aon rac netra nemet deus ar pec'het.
 Abalamous d'ho c'hoar oc'h eus bet ravisset,
 E touguet eur sae run bemde var ho croc'hen.
 Abalamour dar muntro ha guen aliez a zen,
 E touguet voar ho corf eur c'hourris ouarn,
 Aze quen a zeuïo Doue d'ho parn.

Palamour dar cher vat, dar guin, dar banquejou,
 Divoar bara ha dour bemde c'houi a yuïo;
 N'hor pezo james a guin da eva birviquen,
 Na quic, na nep sort all; na nep banne souben.
 Neuze monnet da Rom evit goulen pardon
 Digant an tad santel, deus a greis ho calon.
 Ya, het da c'houlen pardon digant ar Pap,
 Hac en ho recevo evel pa vec'h e map.
 He bien, leret din ha c'houi zo resolvet
 D'ober ar binigen a meus dec'h ordrenet.

Sant Guillarm.

Ya, gant c'hraç ma Doue, me dalc'ho mad bepret

Da guement ordrenanç oc'h eus din commandet.

An Ermit.

Pedet a vir galon Doue, roue an êe,
Ha n'ho poquet a boan oc'h ober quemen-se.

Sant Guillarm.

Me na ran quet a gas evit souffri poannio
Bette ma hin eur voech da voelet an envô.

An Ermit.

Mar gret ho pinigen bezet en assuranc.

Sant Guillarm.

Grin mâr plich d'am Doue rei din e azistanc.

An Ermit.

Deut guenen, ma mignon, ha me rai ho guisca,
Pa zoc'h en em rentet criminal ar voech-man.

Sant Guillarm, dindan un habit a binigen.

Chetu aman eur c'riminal en deveus merittet
Pan dige cant bue ho beza oll collet.

Daouest ha me a vezo pardonnet en êe,
Rac ne merittan quet pardon digant Doue :

Bonheur din mar gallan ober ma finigen.

Jesus, map da Zoue, deut bepret d'am zouten
Evit ma frotegi ha donnet d'am diffen

Ouz an droug sperejo, mar deont d'am zurpren.

Ha c'houi, goerc'hes Vari, zo rouannes an tron,

Quemerret ma ine en ho protection,

Evit man bo ar c'hraç evit perseveri

D'ober ar binigen a zo ordrenet din.

Me ya breman da Rom dimeus a galon vad,

Evit goulen pardon humblamant ouz ar Pap.

Me a meus un son vras ho fonnét dirazan,

Quelliez a affront a meus rentet dezan.

Na dal quet rezonni, ret eo dime monnet,

Rac dre ma finigen e zeo din ordrenet.

AR PAP HAC AR GARDINALET.

Sant Guillarm a lovar.

Bon jour dec'h, tud santel, chetu me deut arre

Da c'houlen diguenec'h pardon ha trugare :

An Ermit en deus bet roet din pinigen,

Am zigas ho pete da gaout a absolven.

Ar Pap.

Ma map, credet assur me n'ho absolvin quet
Palamour dar c'hrimo oc'h eus groet em andret.

Het betteq an Ermit zo en Jerusalem :

Enes a roi assur dec'hu an absolven.

Me meus joa em c'halon ma oc'h convertisset

Balamour doc'h ine, rac ne vijac'h collet :

Rac se ho pezet quun rac beza offancet

Un Doue a zo mat, dign da veza carret.

Sant Guillarm.

Adieu heta, ma zad, me a ya da gavet

An Ermit oc'h eus din breman recommandet,

Ma zad, me ho suppli da bidi em requet

Jesus hac ar Voerc'hes ma vezin pardonnet.

Ar Pap.

Adieu heta, ma map, Doue d'ho conduo,

Ha diouz pep peril bepret d'ho prezervo.

SANT GUILLARM E MUNAN:

Ma, chetu me en antier absolvet,

A drugare Doue en deveus ma c'hrouer.

Ha c'houi, Goerc'hes Vari, bed ma avocades,

Groet din breman beva ebars en santelles,

Ma vezin cavet dign pa hin deus ar bed-man

Da vonnet dan envo goude ma heur divезan.

Ret eo din construi eul lochennic aman,

D'ober ma fuzigen ebars er plassic-man.

Ma Doue, ma c'hrouer, me ho pet ar vech-man,

m'ho suppli hac ho pet da zent d'am azista.

Groet din, me ho suppli, condai ma bue

Ha mervel en ho graç pa vo ho polonte,

Ha goude quemant-se ma vezin receiver

Ebars er barrados, en palez an Driades.

Me ya da reposit en anno ma Doue,

me a recommand dec'h ma c'horf ha ma ine :

Quemeret ac'hanon en ho protection,

Va miret deus Satan hac e denration,

Ha c'houi, Goerc'hes Vari, mam deus ar santezet,

Ho pet bepret true ouz ho serviger quez;
 Rac se me ho suppli da zont d'am aista
 A enep an diaoul, mar fel are dezan
 Gant tantationno donnet d'am suffocan.
 Oll sent ha sentezet dimeus ar barrados,
 Bezet avocades evidon deiz ha noz
 Ebars er barrados, dirac Doue an tad.
 Ma sicouret breman, me ho pet, ma el mad.
 Alliez gant an diaoul, gant ar c'hiq hac ar bed,
 Allas! bette breman, me zo en em gollet,
 Ha rac se, ma Doue, ho pet ouzin true,
 Dre ho misericord reit din pardon ive,
 Reit din grasso necesser evit gallout bevan
 Herve an ordrenanç oc'h eus groet er bed-man,
 Ma c'hillin eur veach mont en êe d'ho gulet
 Evel oc'h heritour, p'oc'h eus bet ma frenet,
 Dre verit ar maro oc'h eus bet anduret.
 En anno ma Doue me a ya da gousquet,
 Me a recommand dec'h ma c'horf ha ma ine,
 Sant Mikel, ma el mad, ma sicouret ive.

DAOU DIAOUE.

Ar c'henta a lavar.

Chetu ni revinet ar voech-man gant eman,
 Ma na ellomp e gas dimeus ar c'hartier-man.
 Nen deus quiet a gaz, mar er c'havan cousquet,
 Men talvezo dezan, rac m'er grai glac'haret.
 Ampech a ra ouzimp n'hor bezo muin netra
 Rac beza zo tud sot hac a gredo dezan.
 Ya, credet vezo palamour ma zeo bet
 Un den var an douar quen terrupl revoltet.

An Eil Diaoul.

Gouir sur a leveret, ret vezo dimp breman
 Ober moyen den cas dimeus ar c'hartier-man.
 Demp breman da esse e gavet,
 Mar quellomp ober ze e vomp rejouisset.

Ar C'henta Didoul.

Gouir sur a leveret, ma c'hallemp c'hoas ontan
 E lacat da bec'hi, neuze ni ve contant :

Ni a dorfe e goug hac en precipite
En creis puns an ifern, assuret omp a se.

An Eil Diaoul.

Ze eo dimp da ober; rac se breman demni-
Gant tentationno herede d'en tourmanti.

Demp breman da ober curuno ha luc'het;

Ni rai dezan crema hac e vezo spontet;

Ha pa vezo spontet groet dezan tourmancho,
Mar deu er mes an ty neuze ni en attrappa.

Ar C'henta Diaoul.

Demp prest da ober ze, ni a raio dezan

Quen n'or bezo gallet dont a ben anezan.

Sant Guillarm.

Ma Doue, ma c'hrouer, me ho pet ar vech-man
Dre ho misericord da zont d'am azistan

A enep an droug speret a fel erre dezan

Donnet da ober din quitted deus ar plas-man.

Ha c'houi, goerc'hes Vari, man dan Autro Doue,

Me a recommand dech ma c'horf a ma mes

Goulennet din ar c'hroc digant ho map breman

Man bezo azistans ha sicour digantan,

Ha pardon deus ar c'hrimmo a meus groet er bet-man,

A voellan o c'houlen bepret justic ontan.

Goulennet din poannio er bed-man digantan,

Da bas ar fatto a meus groet er bed-man,

Ha lemel an horol am c'hrimmo commetter,

A voellan o c'houlen justic ontan bepret.

Rac se me ho suppli da gaout ar vadelez

Da zont da azista breman eur pecker quer.

Reit din eur mercq betac da c'hout penoz e zo

Roet din ar pardon deus ma oll pechejo;

Ha me a zo contant bepret da anduri

Quement sort tourmancho a vezo roet din.

An El Raphael.

Or sa, en em gondelet breman a viv gles,

Rac contantet oc'h eus Doue, roue an tron.

Bet oc'h eus gouir bardon dimeus ho pechejo,

Assuret oc'h da vontet un de dar barrados.

Rac se bezet contant bepret da andori
Er bed-man poan ha fatiq, abars ma hefet di.

Sant Guillarm.

Ma Doue, ma c'hrouer, me ho trugareca
D'am beza bizittet hac assistet breman,
Gant un et deus an te, rac me ne voan quet dign
E teujac'h d'am ziffen ous ar speret malin.

An Et Gabriel.

Ne bon, ni a zeuio bepret d'ho coaranti
Dious an diaoullo, mar devont d'ho tenti.
Rac se me ho suppli da zomjat en Doue,
Ma vezet evurus er barados goude.

Sant Guillarm.

Moez divin deus a beurs an eternal,
Me ho trugareca aman, Speret santel,
D'am beza bizittet breman gant an elle,
Dre ho misericord, ous ma neçessite.
Ha c'houi, ma gl mad, zo guir cannar Doue,
Me recommand dec'h ma c'horf ha ma inez
Ma henoret bepret deus ho compagnunez,
Ma voelin ma Doue gant ar sent assambles.

DIAOU MAGUL.

Ar c'hentz Diaoul a lavar.

Diaoul! chetu ni revinet ar voech-man,
Pa na ellomp mui dont a ben a eman.
Evit quement tourmant on deus bet groet dezan
Neh deus james gallet e gas deus an ty-man.

An sil Diaoul.

Ret eo dimp c'hoas eur voech donner d'en inetta,
Dre denationno donner da drec'h varnezan.
Dimeus eur feumeulen ar form a guemerin,
Neuze e c'hin d'e dy evit dont d'en tenti.

AN DIAOUL dindon form eur Plac'h yaouaneq.
Ma zad, me ho suppli da zigueri ho tor
Da eur groadures zo o c'hoalen digor.

Sant Guillarm.

Na piou a zo ate ha fet denta unren?

En ty-man ne antre enep sort feumeulen.

Ar Plac'h.

Me zo eur plac'h honnest a zo en em gollet,
Ho clas monnet d'ar guer on aman en em gavet.

Sant Guillarm.

Het a lesse, ma merc'h, ne deuffet quet aman.
Nen deo quet oc'h affer antren bars an ty-man.

Ar Plac'h.

Me zo eur plac'h honnest a zo a zy-a-bel,
Evit clevet guenec'h comzo spirituel.

Sant Guillarm.

Varc'hoas, marqueret, en em gavet aman,
Certen evit fenez ne zœui den en ty-man.

Ar Plac'h.

Ho pet true ouzin; me zo eur feumelen
A zo abandonnet, mar plich-reit din quelen.

Sant Guillarm.

Dangerus e ve din c'houi da antren aman,
An Diaoul zo bemde ho clasq dont d'am zromplan.

Ar Plac'h.

Me na meus quet, ma zad, a goal intantion,
Me dremeno an nos oc'h ober oræson.

Sant Guillarm.

Antrezet heta, ma merc'h, en auno da Zoue,
C'houi yello en oc'h hent varc'hoas ar beure.

Ar Plac'h.

Ho servigeres, Autro, ar voech-man nan de quet
An noz quenta ma meus bet en honor d'ho coelet.

Sant Guillarm.

Ne meus quet a vemoar ebars en ep cartier
En be bet an honor d'ho coelet-tu, ma merc'h quer.

Ar Plac'h.

Me a meus bet ar c'hraç alliez d'ho coelet,
Abed am boa en sonch d'ho cavet da pried.

Sant Guillarm.

Biscoas me na meus bed ar sonch a quemense,
Rac se, me ho suppli, ne gomzet quet a ze.

Ar Plac'h.

Partout e c'hallan comz, rac me a zo saver.

Dimeus a voad huel, evit ma intenter.

Sant Guillarm.

E he sort nation e zoc'hu bet savet?

Ar Plac'h.

Me zo merc'h d'eur Roue, pa fel dec'h clever.

Sant Guillarm.

Penos, merc'h d'eur Roue!

Ar Plac'h.

Ya, merc'h da eur Roue,

Unan ar re vrasan a guement a gaffet.

Sant Guillarm.

Penos oc'hu deut aman? Leretu dime ze.

Ar Plac'h.

Ma zad, me zo pel zo o vale dre ar bed,

O clasq cavet an heur da c'halour ho coelet.

Sant Guillarm.

Evit petare sujet oc'hu deut d'am goelet?

Ar Plac'h.

Me zo deut d'ho pidi da vezan ma friet.

Sant Guillarm.

Salocroas, deus k ze am escuzet, feumeulen,

Entre m'am bezo bue me chommo evellen.

Ar Plac'h.

Mar deut d'am refuzi c'hoai a pezo anquen.

Ma zad en laras din pa zon bed partiet :

Ar re ho refuzo en em gavo soazet.

Sant Guillarm.

Me na ran caz a ze, ma c'hridi a ellet,

Birviquen na guitan an habit a voelet.

Ar Plac'h.

Goel ve dec'h ma c'havet en noz ous ho coste,

Evit chom er bed-man ouarnet evel se.

Sant Guillarm.

Ret e zeo din beza er form-man em goele,

Rac dre ma finigen e zeo din ordrenet.

Ar Plac'h.

Achu eo ho pinigen, assuret oc'h a ze,

Deut d'am c'heurengi hac e vezet Roue.

Sant Guillarm.

Biquen na rin an dra-ze, me a chammo aman,

Ar Plac'h.

Ret eo din donnet da jouissan

Eur veach ac'hanoc'h, quemen a m'ho caran.

Sant Guillarm.

Ma Jesus, ma sicouret breman,

Rac hep oc'h nan don netra :

Ma frezervet adare da goezan,

Groet din ar c'hraç da drec'hi an dentation-man.

Ha c'houi Goerc'hes Vari, mam ar guir burete,

Me a recommand dec'h ma c'horf ha ma ine,

Hac ho pet d'am ziffen ouz an dentation

En deus din digasset an Diaoul diffesson.

Rac se, tra infernal, en em den a lesse;

Ne rez nemed col poan gant graç ma Doue.

Ma Doue, ma c'hrouer, me ho trugareca

D'am beza prezervet ha delivret breman;

Rac se, me ho suppli d'am azista bepret

En pep occasion, rac na ven surmontet,

AN DIAOULO ASSAMBLES.

Ar c'henta Dizoul a lar.

Me a zonge din c'hoari mad ma roll,

Mes me a voel er fat n'on quet evit e goll.

Ret e vo da un all don en pen anezan,

Rac evel ma voeles me ne meus groet netra.

Me am boa quemeret er form a feumeulen,

Me songe dre ennon er gonnit pen-da-ben,

Ma zon bed repousset ha gonnezet gantan,

Evidon en ep guis nan don quet evitran.

An eil Diaoul.

Me a ya d'er c'havet ha d'en tenti ive,

Mar gellan en zigas er mes deus ac'hañe.

Men digasso er mes voar digare laret,

E assieger Poetrou, e renquer e gavet.

AN DIAOUL a lar da Sant Guillarm.

De bonjour dec'h, Autro, me zo deut d'ho caver-

Evit lavaret dec'h un dra na ouzoc'h quet,
 Un arme zo arru evit assiegi
 Ar guer deus a Poettou, ma na retornet dy.

Sant Guillarm.

Perac nen didi quet evit en em diffen,
 Nen deo quet quer facil donnet d'e surpren.

An Diaoul.

Habitantet ker nan dinz quet evitte;
 Me ro dec'h un avis, het da sicour ane.

Sant Guillarm.

Ma ve an traou-man tout divar ma zro lamet
 Ha rentet din armo, ha ma ven me guisquet,
 Me a rage lemel ar sieg divar ker.

An Diaoul.

Me a zo deut guenen tout ar pez a renquer :
 Marqueret dont guenen e savatefet ker.

Sant Guillarm.

Ya, me oc'h c'heullio, ma dibrenet breman
 Ha roet din armo.

(*An Diaoul a ouisq ar Sant, hac a ro dezan armo :
 daou El a apparis.*)

An El Gabriel a lavar da Sant Guillarm.

Guillarm, chomet aze, c'houi ho poa promettet
 Da Doue e chomzac'h en e servich bepret.

Sant Guillarm.

Ret eo din mont gantan evit diffen ma c'her.

An El Raphael.

Na zentet quet ontan, enes zo un trompler.

Sant Guillarm, ha collet gantan ar goelet.

O Doue, ma c'hrouer, me a c'houlen pardon

Deus ma infirmite, deus a greis ma c'halon,

D'ho peza offancet ha quitted ar plac-man,

Ha promettet guenen chom birviquen ennan.

Te zo eur malevrus d'am beza debauchet,

Me a gret em c'halon e zout an drouc speret.

Rac se, ma Doue, ho pet ouzin true,

Dre ho mizericord sicouret eur paour ques.

Cheru me en eur stad ne on pelec'h monnet,

Me zo rentet dal poc'h gant an Diaoul milliguet.

Reit din c'hoas, ma Doue, ar c'hrac d'en em rentan
 Er plaç ma voan et evit ho servijan,
 Ha me bromet dec'h e salc'ho birviquen,
 Hep quittat en ep guis, da ober pinigen.

An El Gabriel.

Petra ma voelettu, Guillarmic, evel-se?
 C'houi ho poa promettet chom birviquen aze.

Sant Guillarm, hac en dall.

Me zo un ermit quez a voa er forest-man,
 Ma zeo deut an Diaoul aben sur d'am zromplan.
 Dont a eure d'am zi, ha rei din da gridi
 E voa deut un arme evit assiegi
 Ar ker deus a Poettou, pehini a zo din.
 Neuze e songis monnet gant ar speret malin,
 Evit c'hoas dre gombat ho lemel ac'hane,
 O c'has quit en ho zro, repoussi ho arme.
 Doue en deus miret ouzin nan dagen quet,
 Ha lamas digueneren er plaç-man ar goelet.

An El Raphael.

En eus quittat ho ty e rezoc'h pec'het bras,
 C'houi ho poa promettet e chomjac'h en ho plaç.

Sant Guillarm.

Ya assuramant, me heno an dra-ze,
 Promettet am boa bet e chomjen er plaç-se.
 Ma ve ho madelez ma c'has arè dezan,
 Bette fin ma bue me a chomfe ennan.

An El Gabriel.

Deut guenem-ni are, ni ho rento aze,
 Er plaç elec'h ma voac'h ho servigi Doue.

Sant Guillarm.

Moez divin deus an èe, cannat an eternal !
 Me ho trugareca aman, speret santel,
 D'am beza bizittet p'am boa necessite,
 Mé a recommand dec'h ma c'horf ha ma ine.

(An Elez a ya en ho rout.)

Ar c'henta Diaoul a lar.

Chetu ni revinet, ne ellomp quet ontan,
 Evit quement on deus groet nan domp quet evittan.

An eil Diaoul.

Demp-ni oll c'hoas dezan, pa nan da ac'hane;
Ret eo dimp er pilat, ma collo é bue.

Ar c'henta Diaoul a lar dar Sant.

Penos, ma mignon quer, nen doc'h quet inspiret
Da guittat ar plaç-man, pan boa dec'h lavaret?
Dalet prest da gommanç peamant evit te.
Darc'ho adreus ar pen m'hor bezo e vue.

(Pilat a reont ar Sant hac e leront.)

Torromp e izili, torromp e ziscouarn,
Rentomp-an en eur stat ma vo fin anezan.

An eil Diaoul.

Nan don quet evittan, sur ne on' petra ran;
Eman zo den avoalc'h pan deo deut d'am scuizan.
Mil malediction da goueo voar da dro,
Mes carre en ifern evit dont d'ho peo !

Ar c'henta Diaoul.

An tan foeltr deus an êe da goeo var da ben,
Pa na ellomp-ni quet dont ac'hanout a ben.

AR SANT E HUNAN coet d'an douar.

Ma Doue, ma c'hrouer, me ho pet ar vech-man;
Sellet ar miserabl en petare stat e man.
Jesus-Christ, ma salver, me ho pet d'am diffen,
Rac ho clasq ma lazani man ma adversourrien,
Ho clasq terti ma fen; me a zo dispennet.
Me ho pet, ma Doue, ma sicouret bepret,
Reit din, mar plich guenec'h, eur gonsolation.
Deus ho peurs deus an êe, da souten ma c'halon.
Ha c'houi, goerc'hes Vari, mam deus ar burette,
Obtenet din ar c'hraç da recour ma ine.

*AR VOERC'HES GANT DAOU EL.**Ar Voerc'hes a lar.*

Petra rettu aze oc'hunan evel se?
Ha clan en em guevet ma chommettu aze?
Meurbet ho cavan trist ha meurbet affliget,
Rac se discleriet din petra eo ar suget.

Sant Guillarm.

Me a zo eur paour quez hac a zo affliget,
Oc'h ober pinigen amotto tremenet.

Ar Voerc'hes.

Petra oc'heus-su groet, ma map, moc'h evel se
Oc'h ober pinigen en eur c'hoat evel se?
Me ho quev affliget ha meurbet desolet,
Me a gret oc'h eus bet eur binigen calet.

Sant Guillarm.

Merittet mad am boa, m'er promet dec'h assur,
Mar en devoa biscoas merittet crouadur.

Ar Voerc'hes.

Ha c'houi a zo content da souffri evel se,
Quen a yezo contant ar justic a Zoue,
Ar poannio a andur ar pec'her er bed-man?
Ma na ve quiet contant na dal dezan netra.

Sant Guillarm.

Me a souffro joaüs balamour d'am Doue
Quement poan ha fatiq a arruo guenen.

Ar Voerc'hes.

Rac se bezet fidel da servigi Doue,
Hac en eum voelfet en êe assembles guene.
C'houi a zo pardonnet, me oc'h assur a-zê,
C'houi oc'h eus disarmet justic un Doue.
Rac se, ma map Guillarm, ho pet patientet,
Ha n'ho pet quiet a regret dar poannio a souffret.
Ouz ho quelet affliget me zo deut eus an êe
Evit ho konzoli : me a zo mam Doue,
Hac oc'h assur ive e vezet curunet
En mesq an oll Ellez, ar Sent ha Sentezet.
Ya, ma map Guillarm, sevet dous a lesse,
Het adare d'ho plac evit pedi Doue.

Sant Guillarm.

Goerc'hes, mam da Zoue, me ho trugareca
D'am beza bizittet hac azistet breman.
Pa meus bet an henor hac ar c'hraç d'ho coelet,
Chetu me evurus hac duspen contantet.
Ma c'horf a zo groet yac'h, a drugare Doue,
Gant ar Voerc'hes Vari zo rouannes en êe,

Ar Voer^ohes.

Adieu heta, ma map, en em sicouret bepret :
 C'houi a vezo evrus en palez an Drindet,
 Ha quemeret courach hac en em gonsolet,
 Pa ho pezo affer me deuyo d'ho coelet,
 Evit ho coellat mar bezet maltrettet.

SANT GUILLARM B HUNAN.

Contant eo ma speret : omman zo din eur c'hrac
 Digant rouannes an êe hac an douar.
 Dont a ran da zonzal petra dalie dime
 Beza C'hondt en Poettou ha Duc da Quitaine :
 Evit quemmen-se tout ne c'honnezen netra.
 Me ra muin a estim dimeus ma stat breman,
 Me meus muin a blijadur ho vevan er guis-man
 Evit n'am boe biscoss gant grandeurio ar bed-man.
 Allas ! ha ma hine a voa precipitet
 En creis puns an ifern, palamour d'e fec'het.
 He bien, ma ine, deus da zonzal en êe,
 Hac andur da boannio palamour da Zoue
 En deus bet evidout er bed-man anduret,
 Bettec scuillan e goad da brena da pec'het.
 Lavaret a rer din e souffran poannio bras,
 Mes pa zonzan ive er joa hac er c'hrac
 A recevan bemde, neuze e lavaran :
 Ne meus quiet anduret c'hoaz netra er bed-man.
 Souffr heta, ma ine, palamour da Doue,
 Ar poannio a roi dit herve e bolonte ;
 Souffr gant patientet bette fin da vue,
 Ma c'hilli mont eur voech d'e meuli da james.

DAOU EL A ANTRE.*An El Gabriel a lavar.*

Deut d'en em gonsoli, ma mignon bras Guillarm,
 Achuet eo dija ho pinigen.
 Curunet e veret souden ebara en êe,
 Ebars er barados, en mesq an oll Ele.

An El Raphael.

Deut d'en em dispozi da renta ec'h ine ;

Breman en em rentet entre daouarn Doue.
 B zoc'h prest da vonnet da guemeret partach
 Dimeus ar barados a zo oc'h heritach.

Sant Guillarm.

Biniguet vezo an heur me zo prest da vonnet
 Da voëlet ma Jesus hac e mam biniguet !
 Me ho trugareca, eil ferson an Drindet :
 Arru eo ta an heur ma hin me d'ho coelet !
 Guenec'h e zon rentet, breman ze zo patant,
 Voar ma innimiet me a zo triumphant.
 Penoz e renti-me grasso dec'h, ma Doue,
 Deus ar merco certen dimeus ho carante
 En andret eur paour ques a zo ho serviger,
 Ho tont d'en azista ebars en pep amzer :
 Me garre evidoc'h coll mil goech ma bue,
 Pa dostan deus ma fin ho pet ouzin true :
 Me ho trugareca hac a raio bepret
 Dimeus ar c'hraço bras oc'h eus groet em andret.
 Rac se, ma Doue, me a c'houlen pardon
 Dimeus ma fec'hejo, deus a greis ma c'halon,
 Pere a meus, sivoas ! aliez commettet.
 Me a c'houlen pardon, ya, gant guir regret
 D'ho peza, ma Jesus, quelliez offancer.
 Ha c'boñi, Goerc'hes Vari, bezet avocades
 En êe dirac ho map evit eur pec'her ques.
 Rac se, me ho suppli, recevet ma ine
 Evit e bresanti en êe dirac Doue.

FIN.

